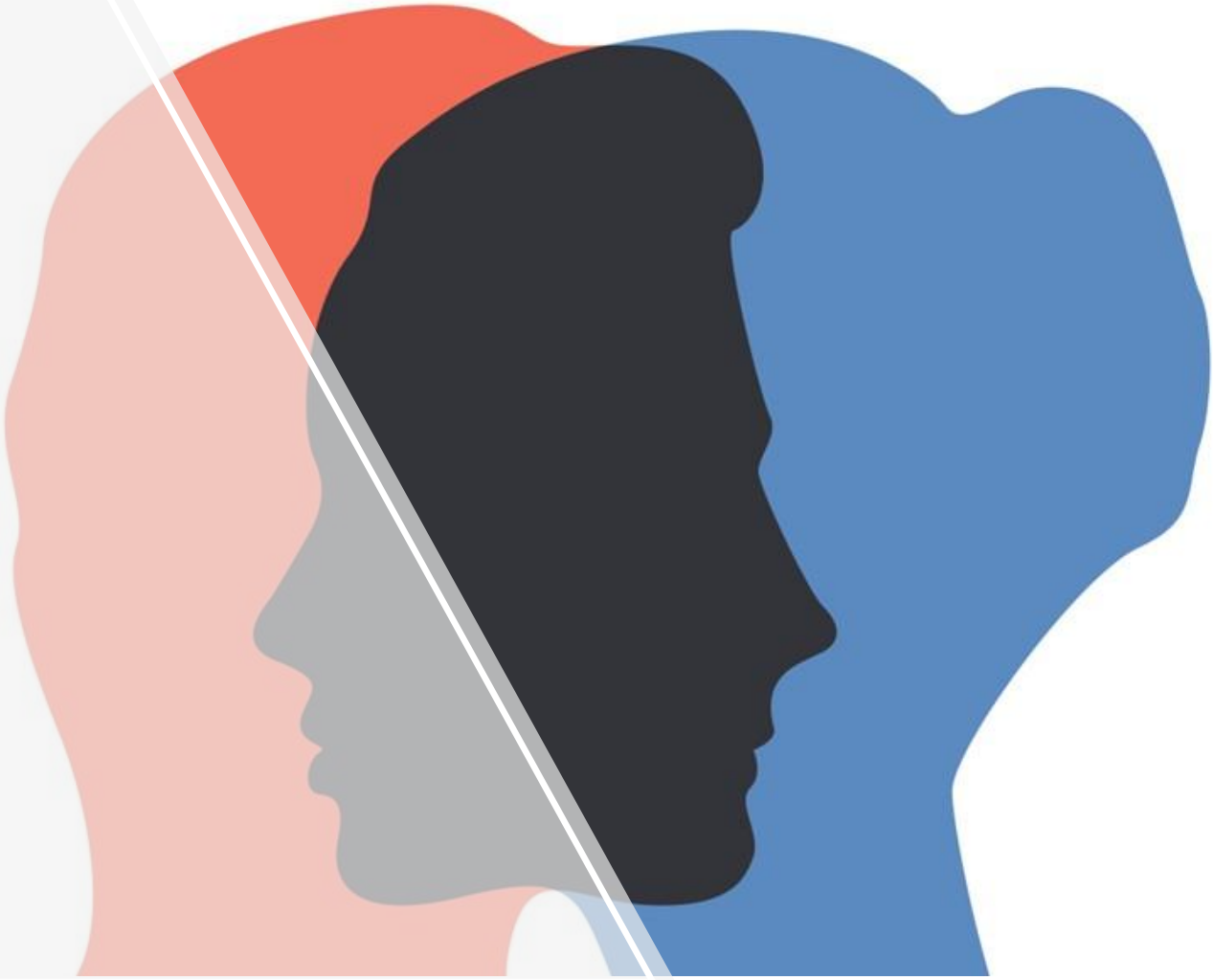

På oppdrag for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Kjønnsforskjeller i inntekt og andre økonomiske ressurser

oslo**economics**

Tittel: Kjønnsforskjeller i inntekt og andre økonomiske ressurser
Utarbeidet av: Oslo Economics
Oppdragsgiver: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Publisert: Mai 2026
Rapportnummer: 2026-29

Kontaktperson: Ragnhild Haugli Bråten / Partner
E-post: rbr@osloeconomics.no
Tel: +47 99714482

Foto/illustrasjon forside: IStockphoto/ leszekglasner

Innhold

Sammendrag 4

1. Innledning 8

1.1 Mandat 8

1.2 Gjennomføring 8

1.3 Leseveiledning 9

2. Data og metode 10

2.1 Analyse av registerdata 10

2.2 Metodiske avveininger og valg 12

2.3 Litteraturgjennomgang 14

3. Eksisterende litteratur 16

3.1 Eksisterende kunnskap om kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser i Norge 16

3.2 Årsaker til kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser 18

3.3 Oppsummering 21

4. Kjønnsforskjeller i inntekt i den samlede befolkningen og etter alder 22

4.1 Kjønnsforskjeller i totalinntekt 23

4.2 Hvor mange har hver inntektsform og hvor høy inntekt har de? 27

4.3 Sammenheng mellom alder og forskjell i inntekt 31

4.4 Livsløpsanalyser 36

4.5 Oppsummering 37

5. Kjønnsforskjeller i formue 39

5.1 Gjennomsnittlig formue for hele befolkningen 39

5.2 Sammenheng mellom alder og forskjeller i formue 44

5.3 Livsløpsanalyser 47

5.4 Oppsummering 48

6. Husholdningssammensetninger 50

6.1 Inntekt 50

6.2 Formue 53

6.3 Oppsummering 53

7. Utdanningsbakgrunn 56

7.1 Inntekt 56

7.2 Formue 57

7.3 Oppsummering 60

8. Sosioøkonomisk bakgrunn 64

8.1 Inntekt 64

8.2 Formue 68

8.3 Oppsummering 68

9. Innvandrerbakgrunn 72

9.1 Inntekt 72

9.2 Formue 76

9.3 Oppsummering 78

10. Fordelingsvirkninger av skattesystemet 81

10.1 Virkninger av det eksisterende skattesystemet 81

10.2 Endringer av skattesystemet 83

10.3 Utvalgte endringer i inntektsskatt 84

10.4 Endringer i formuesskatten 86

10.5 Oppsummering 87

11. Konklusjon 89

12. Referanser 92

Sammendrag

Denne rapporten analyserer kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser i Norge basert på administrative registerdata for perioden 2005-2023. Rapporten viser at kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser ikke bare handler om lønn. Menn har gjennomgående høyere samlede økonomiske ressurser enn kvinner, målt ved arbeidsinntekt, kapitalinntekt og formue. Det er færre menn enn kvinner som mottar overføringer, i form av ytelser og pensjon, men de som mottar får i snitt høyere beløp enn kvinner. Arbeidsinntekt er fortsatt den viktigste driveren bak forskjellene, men kapitalinntekter og formue er skjevere fordelt og kan bidra til at ulikhetene videreføres og forsterkes over livsløpet. Rapporten viser også at skattesystemet demper forskjellene i inntekt etter skatt, samtidig som skatteendringer rettet mot høyere inntekter og store formuer i hovedsak vil påvirke menn.

Mandat og datagrunnlag

Det er tidligere godt dokumentert at kvinner og menn i Norge har ulike inntekts- og ressursnivåer. Lønnsforskjeller er relativt godt kartlagt, men vi vet mindre om kjønnsforskjeller i andre inntektskilder, økonomiske overføringer, formue og samlet tilgang på økonomiske ressurser. Denne rapporten kartlegger og analyserer kjønnsforskjellene i samlede økonomiske ressurser i Norge. Rapporten er skrevet på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og finansiert av Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD).

Analysene bygger på opplysninger om inntekt, formue og skatt fra skattemyndighetene, koblet med registerdata fra Statistisk sentralbyrå (SSB) om alder, innvandrerbakgrunn, utdanning, foreldres utdanning og husholdningskategori. Utvalget omfatter alle personer over 18 år som har vært bosatt i Norge i analyseperioden. Inntektsanalysene dekker perioden fra 2005, mens formuesanalysen dekker perioden fra 2010. Avgrensningen for formue skyldes endringer i SSBs formuesstatistikk før 2010. Rapporten kartlegger kjønnsforskjeller i ulike inntektskomponenter, formueskomponenter og skattebetaling, og undersøker hvordan forskjellene varierer etter alder, husholdningstype, utdanningsbakgrunn, sosioøkonomisk bakgrunn og innvandrerbakgrunn. Registeranalysene er i hovedsak deskriptive og viser hvordan økonomiske ressurser er fordelt mellom kvinner og menn. For å belyse mulige årsaker til forskjellene, suppleres analysene med en gjennomgang av tidligere litteratur.

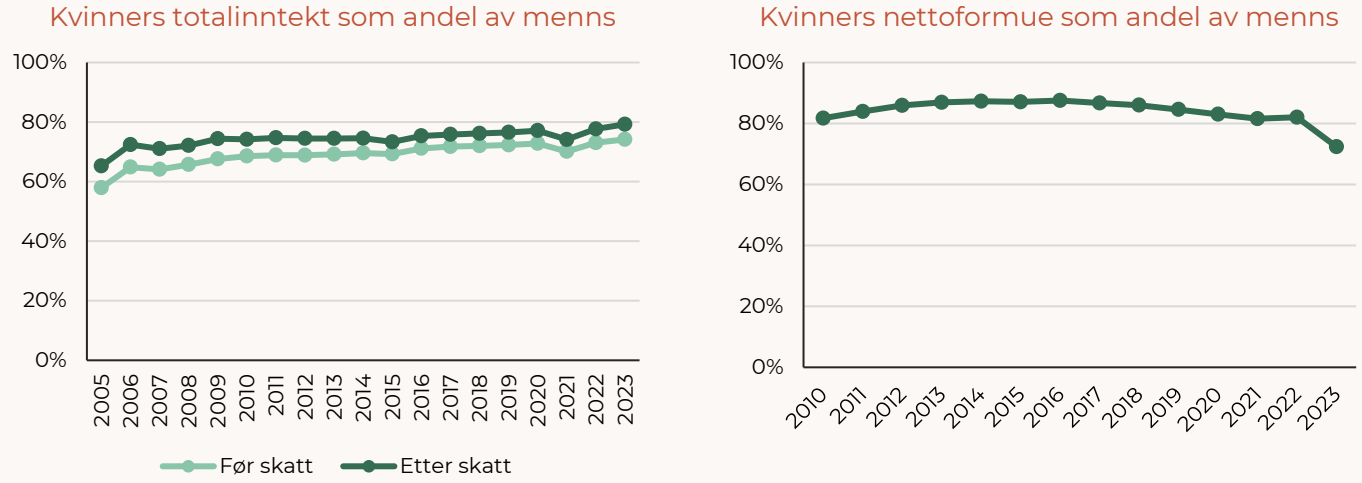
Kjønnsforskjeller i inntekt

Analysen viser tydelige kjønnsforskjeller i inntekt. I 2023 utgjorde kvinners samlede inntekt 74 prosent av menns inntekt, før skatt. Etter skatt er forskjellene noe mindre. Forskjellene er i hovedsak drevet av at menn har betydelig høyere arbeidsinntekt, som utgjør majoriteten av inntekter for de aller fleste. Kvinners arbeidsinntekt utgjorde 68 prosent av menns arbeidsinntekt i 2023. Kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt skyldes i hovedsak at menn jobber mer (menn har høyere stillingsprosent og jobber i flere år) og også at menn jobber i yrker og næringer med høyere lønn.

Også forskjeller i kapitalinntekt har betydelig påvirkning på samlede kjønnsforskjeller i inntekt. Kapitalinntekter utgjør i gjennomsnitt en mindre del totalinntekten, men kjønnsforskjellene er betydelige. Kvinners kapitalinntekt utgjorde i snitt kun 45 prosent av menns kapitalinntekt i 2023. Kvinner mottar imidlertid noe mer i overføringer, i form av pensjon og ytelser, enn menn (kvinners overføringer i 2023 utgjorde i snitt 107 prosent av menns overføringer). Flere kvinner enn menn mottar slike overføringer, men blant de som mottar overføringer er beløpene i gjennomsnitt høyere for menn. Samlet sett bidrar derfor overføringer i begrenset grad til å redusere inntektsforskjellene mellom kjønnene.

Utviklingen over tid viser en reduksjon i kjønnsforskjellene i samlet inntekt. Som vist i Figur 1-1 (venstre panel) har kvinners samlede inntekt som andel av menns inntekt økt betydelig fra 2005 (58 prosent før skatt) til 2023 (74 prosent før skatt). Denne utviklingen har skjedd gradvis over tid, og reflekterer særlig økt arbeidsdeltakelse blant kvinner. Samtidig gjenstår det fortsatt betydelig forskjeller i inntektsnivåer, særlig knyttet til arbeidsinntekt og kapitalinntekt.

Figur 1-1: Kjønnsforskjeller i inntekt (venstre) og formue (høyre) over tid (2005-2023)

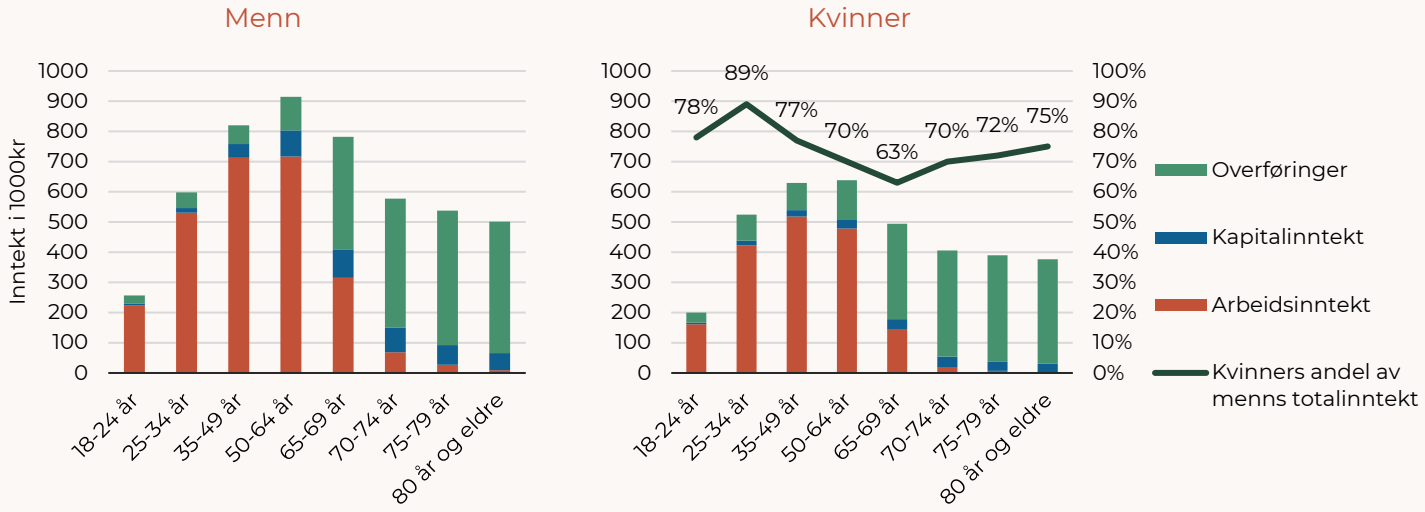

Merknad: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Beregninger basert på registerdata fra SSB

Kjønnsforskjellene i totalinntekt varierer også med alder og livsfase. Figur 1-2 viser totalinntekt dekomponert i arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer per aldersgruppe for både menn og kvinner. Kjønnsforskjeller i inntekt øker med alder fra midten av 30-årene, og reduseres igjen fra og med 70-årene. Forskjellene øker gjennom yrkeslivet, og økningen sammenfaller særlig med større forskjeller i arbeidsinntekt, som dominerer inntektsnivåene i yrkesaktiv alder. Senere i livet avtar arbeidsinntekten for begge kjønn, samtidig som overføringer utgjør en stadig større del av totalinntekten, i all hovedsak gjennom pensjon. I eldre aldersgrupper bidrar dette til å redusere de relative forskjellene i samlet inntekt, selv om menn fortsatt har høyere samlet inntekt enn kvinner, primært som følge av høyere pensjons- og kapitalinntekter.

Kohortanalysene viser at de observerte økningene i kjønnsforskjeller i totalinntekt over alder i stor grad kan forklares av generasjonsforskjeller, snarere enn endringer gjennom livsløpet. Eldre kohorter, som har hatt et mer kjønnsdelt arbeidsliv og lavere yrkesdeltakelse blant kvinner, har gjennomgående større inntektsforskjeller mellom kvinner og menn enn yngre kohorter. Innenfor hver enkelt kohort er kjønnsforskjellene i totalinntekt relativt stabile over alder, over den 20-årsperioden vi studerer. Dette indikerer at det vi i tversnittsanalysen observerer som økende kjønnsforskjeller med alder, i betydelig grad reflekterer kohorteffekter. Isolert sett kan dette trekke i retning av at kjønnsforskjellene i samlet inntekt vil kunne reduseres også fremover. For

Figur 1-2: Totalinntekt som sum av arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer. Per aldersgruppe, for menn og kvinner (2023)

Merknad: Figurene viser gjennomsnitt beregnet for hele utvalget, inkludert de med registrert inntekt lik null. Beregninger basert på data fra SSB.

kapitalinntekt finner vi derimot et annet mønster, der kjønnsforskjellene i større grad ser ut til å øke med alder også innenfor kohorter, noe som indikerer at ulikhetene i kapitalinntekt forsterkes gjennom livsløpet.

Kjønnsforskjeller i formue

Når vi studerer formue skiller vi mellom realformue, gjeld, sikker og usikker kapitalformue, og nettoformue. Realformue består av bolig og eiendom, og utgjør hoveddelen av formuen for de aller fleste. Nettoformue er summen av all positiv formue, fratrukket gjeld. Det er tydelige kjønnsforskjeller i formue, både målt ved nettoformue, realformue og kapitalformue. I 2023 utgjorde kvinners nettoformue i snitt 77 prosent av menns nettoformue. Som vist i Figur 1-1 (høyre panel) har kvinner hatt en lavere gjennomsnittlig nettoformue enn menn i hele perioden vi ser på (2010-2023), og kjønnsforskjellene har økt noe de siste årene.

Kjønnsforskjeller i nettoformue økte særlig fra 2022 til 2023, som skyldes en betydelig økning i kvinners gjeld fra 2022 til 2023, samtidig som menns gjeld falt tilsvarende. Dette skyldes trolig endringer i Skatteetatens rutiner for fordeling av gjeld i skattemeldingen, mellom personer som eier gjeld sammen. Fra og med 2023 blir lån og renter på lån fordelt likt mellom gjeldseierne i skattemeldingen, heller enn å bli fordelt på den mest skattemessig gunstige måten. Tidligere ble gjeld i større grad fordelt på menn, fordi dette var mest skattemessig gunstig for paret totalt sett, som bidro til at menns nettoformue på papiret ble mindre. Når gjelden nå registreres likt på begge parter i et par, blir kvinner i større grad registrert med gjeld, som bidrar til å redusere deres nettoformue og dermed også øke kjønnsforskjellene i nettoformue, slik det registreres i skattemeldingen.

Menn og kvinner har ulik sammensetningen av formuen. Menn plasserer i større grad enn kvinner formuen sin i usikre kapitalobjekter, som aksjer og fond. Det er flere menn enn kvinner som har slike formuesobjekter, og blant dem som har det, har menn også høyere verdier enn kvinner. Kvinner har relativt sett en større andel av sin formue plassert i sikker kapital, som bankinnskudd, men også her har menn i gjennomsnitt høyere samlede verdier. Samlet bidrar dette til at kvinner har lavere totalformue enn menn, og at dette vedvarer over livsløpet.

Formuesfordelingen er mer ujevnt fordelt blant menn enn blant kvinner. Menn er i særlig grad overrepresentert blant personer med svært høy formue, mens kvinners formue i større grad er konsentrert rundt lavere og midtre deler av formuesfordelingen. Dette innebærer at forskjellene innad blant menn er større enn innad blant kvinner. Funnene peker dermed på at kjønnsforskjellene i formue ikke bare handler om gjennomsnittlige nivåforskjeller, men også om hvordan formuen er fordelt innenfor hvert kjønn, og særlig om konsentrasjon av formue blant en mindre gruppe svært formuende menn.

Kjønnsforskjeller etter husholdningstype

Kjønnsforskjellene i totalinntekt varierer betydelig med husholdningstype. Menn har høyere gjennomsnittlig totalinntekt enn kvinner i alle husholdninger, men forskjellene er klart størst i parhusholdninger og minst blant enslige. Blant enslige er kvinners inntekt relativt lik menns, særlig blant enslige med større barn, hvor inntektsnivåene i gjennomsnitt er tilnærmet like. I parhusholdninger, både med og uten barn, er kjønnsforskjellene derimot større, og kvinner inntekt utgjør en klart lavere andel av menns. Dette henger sammen med at enslige generelt har lavere inntekt enn personer i par, og særlig har enslige menn langt lavere inntekt i gjennomsnitt enn menn i par.

Forskjellene er særlig tydelige i etablerings- og småbarnsfasen. I aldersgruppen 25 til 49 år har kvinner i par med barn gjennomgående lavere inntekt relativt til menn, sammenlignet med andre husholdningstyper. Selv om både kvinner og menn i par med barn har høyere gjennomsnittlig inntekt enn personer i andre husholdninger, er inntektsveksten over livsløpet etter barn sterkere for menn, noe som bidrar til større kjønnsforskjeller. For kapitalinntekt er mønsteret tilsvarende. Kjønnsforskjellene er størst i parhusholdninger, særlig blant par med barn, og mindre blant enslige. Når det gjelder overføringer mottar kvinner oftere overføringer enn menn, men menn som mottar overføringer har i flere tilfeller høyere beløp, spesielt i parhusholdninger og i eldre aldersgrupper, der pensjon dominerer.

Kjønnsforskjeller etter utdanningsbakgrunn

Menn har høyere gjennomsnittlig totalinntekt sammenlignet med kvinner i alle utdanningsnivåer, men størrelsen på kjønnsforskjellene varierer. Det mest markante inntektsgapet finner vi blant personer med videregående som høyeste fullførte utdanning. I denne gruppen utgjør kvinners totalinntekt 68 prosent av menns, før skatt. En mulig forklaring er at kjønnsdelte utdanningsvalg innen yrkesfag bidrar til større lønnsforskjeller, ved at flere av de høyest betalte yrkesfaglige utdanningene har en overvekt av menn, mens flere lavere betalte yrkesfaglige retninger har en overvekt av kvinner.

Utdanningsnivå henger også sammen med kjønnsforskjeller i inntektskomponenter. Kjønnsforskjellene i kapitalinntekt blir tydeligere med økende utdanning. Kapitalinntekter akkumuleres i størst grad blant menn i grupper med høy utdanning. Samtidig avtar andelen som mottar overføringer med økende utdanningsnivå for både kvinner og menn, i tråd med at høyere utdanning henger sammen med sterkere og mer stabil tilknytning til arbeidsmarkedet.

Gjennomsnittlig formue øker med utdanning for begge kjønn, og menn har høyere formue enn kvinner på alle utdanningsnivåer. Kjønnsforskjellen er særlig tydelig blant personer med høyere utdanning, der menn i større grad enn kvinner har opparbeidet betydelige formuesverdier. Dette kan ha sammenheng med både høyere og mer stabil arbeidsinntekt over tid, samt større eksponering mot kapitalinntekter og usikker kapitalformue.

Videre viser analysene at kjønnsforskjellene i inntekt og formue i liten grad varierer med foreldrenes utdannings-nivå. Selv om nivået på både totalinntekt og formue er høyere blant personer med foreldre med høyere utdanning, er forskjellene mellom kvinner og menn relativt stabile på tvers av foreldrenes utdanningsnivå.

Kjønnsforskjeller etter innvandrerbakgrunn

Blant personer med innvandrerbakgrunn har menn i gjennomsnitt høyere totalinntekt enn kvinner, men kjønnsforskjellene er noe mindre enn i den norskfødte befolkningen. Innvandrerkvinner har i snitt 77 prosent av inntekten til innvandrermenn, mot 74 prosent blant norskfødt kvinner. For norskfødte med innvandrerforeldre er kjønnsforskjellen enda mindre, der kvinners inntekt utgjør 86 prosent av menns. Samtidig har innvandrere gjennomgående betydelig lavere inntektsnivå enn norskfødte, både i gjennomsnitt og i median, og er overrepresentert i gruppen med svært lav totalinntekt. Forskjellene i kapitalinntekt er også mindre blant innvandrere enn blant norskfødte, men igjen er nivåene lave for begge kjønn.

Formuen blant personer med innvandrerbakgrunn er betydelig lavere enn i den norskfødte befolkningen. Kjønnsforskjellene i formue er samtidig små, i gjennomsnitt har innvandrerkvinner like høy eller noe høyere nettoformue sammenlignet med innvandrermenn. Formuesforskjellene blant innvandrere preges i mindre grad av store enkeltformuer, og den samlede formuen i gruppen er relativt jevnere fordelt enn blant norskfødte.

Betydningen av skatteendringer

Til slutt har vi analysert hvordan potensielle endringer i skattesystemet vil påvirke kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser. Det eksisterende skattesystemet bidrar til å dempe kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser, særlig gjennom den progressive inntektsskatten. Fordi menn i gjennomsnitt har høyere arbeidsinntekt, betaler de også en større andel av samlet inntektsskatt. Skattesystemet virker dermed utjevnende på kjønnsforskjeller i inntekt. Vi har analysert hvordan mindre justeringer i henholdsvis inntekts- og formuesbeskatning vil påvirke fordelingen av økonomiske ressurser mellom menn og kvinner.

Når vi analyserer hypotetiske endringer i inntektsskatten, avhenger kjønnsvirkningene av hvor i skattesystemet endringen gjøres. En generell reduksjon i snittskatt gir størst lettelse for menn, men i om lag samme forhold som eksisterende inntektsforskjeller. En reduksjon i øverste inntektstrinn tilfaller derimot i all hovedsak menn, ettersom menn er sterkt overrepresentert blant de høyeste inntektene. Tilsvarende gir en reduksjon i marginalskatten i det nederste inntektstrinnet en jevnere fordeling mellom kjønnene, med tilnærmet lik lettelse per person for kvinner og menn.

Endringer i formuesskatten har gjennomgående mer kjønnsdelte virkninger enn endringer i inntektsskatten. Ved en full avskaffelse av formuesskatten vil om lag 70 prosent av skattegevinsten tilfalle menn, og menn mottar da i snitt mer enn dobbelt så stor skattelettelse som kvinner per person. Også en fjerning av formuesskatt på såkalt «arbeidende kapital» slår særlig ut i menns favør, ettersom denne typen formue er langt mer konsentrert blant menn. En innstramming gjennom fjerning av verdsettelsesrabatten på primærbolig samt aksjer og driftsmidler, gir derimot en noe jevnere kjønnsfordeling av skattebelastningen, men også her påvirker endringen menn i større grad enn kvinner. Samlet sett viser analysene at skatteendringer rettet mot høyere inntekter og formuer i hovedsak påvirker menn, mens endringer som treffer brede inntektsgrupper i større grad fordeles likt mellom kjønnene.

1. Innledning

Selv om Norge rangeres høyt på internasjonale likestillingsindekser, viser både nasjonal statistikk og tidligere studier at økonomisk ulikhet mellom kvinner og menn består. Disse forskjellene kommer til uttrykk både i løpende inntekt og i akkumulert formue. Denne rapporten oppdaterer og utvider kunnskapen om kjønnsforskjeller i inntekt og formue i Norge, og søker å belyse hvilke strukturelle, institusjonelle og individuelle faktorer som bidrar til å forme kjønnsforskjeller i tilgangen til økonomiske ressurser.

1.1 Mandat

Det er godt dokumentert at kvinner og menn i Norge har ulike inntekts- og ressursnivåer, men samtidig finnes det kunnskapshull om bredden i disse forskjellene. Lønnsforskjeller er relativt godt kartlagt, men vi vet mindre om kjønnsforskjeller i andre inntektskilder, økonomiske overføringer, formue og samlet tilgang på økonomiske ressurser.

I denne rapporten studerer vi kjønnsforskjeller i den samlede tilgangen til økonomiske ressurser i Norge, både i ulike inntektsformer og akkumulert formue. Hensikten med analysene er å gi et oppdatert kunnskapsgrunnlag om forskjellene mellom kvinner og menn i tilgang til økonomiske ressurser, samt å identifisere mulige årsaker til forskjellene. Ved å se alle de økonomiske ressursene i sammenheng, får vi i større grad mulighet til å vurdere hvordan hver enkeltressurs bidrar til forskjeller i totale økonomiske ressurser.

Vi studerer også betydningen av skattesystemet i Norge for utjevning av kjønnsforskjeller. Skattesystemet i Norge er ment å virke omfordelende, og bidrar også til å utjevne forskjeller mellom kjønn. Vi undersøker betydningen av marginale endringer i inntekts- og formuesbeskatningen for nettofordeling av økonomiske ressurser mellom kvinner og menn.

Mer og oppdatert kunnskap om kjønnsforskjeller i tilgangen til økonomiske ressurser i befolkningen, og hvordan dette påvirkes av institusjonelle virkemidler, vil utgjøre et viktig grunnlag for å utarbeide velfunderte, spissede og målrettede likestillingspolitiske strategier i tiden fremover.

Rapporten er utarbeidet av Oslo Economics, på oppdrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og finansiert av Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD).

1.2 Gjennomføring

Rapporten er i hovedsak basert på analyser av norske registerdata fra SSB. Vi har benyttet individdata for alle personer over 18 år, som har vært bosatt i Norge i perioden 2005-2023. Vi har analysert data for inntekt, formue og skatt fra skattemyndighetene, og kombinert dette med registerdata fra SSB om alder, innvandrerbakgrunn, utdanning, foreldres utdanning og husholdningskategori. Analyser av inntektsdata er basert på tall fra 2005, mens analyser av formuesdata er basert på tall fra 2010 grunnet endringer i SSBs formuesstatistikk før 2010.

Disse analysene er supplert med en gjennomgang av tidligere litteratur, for å belyse mulige årsaker til kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser. Vi bygger videre på tidligere forskning på inntektsforskjeller mellom menn og kvinner, blant annet fra Aaberge mfl. (Økonomisk ulikhet i Norge i det 21. århundre, 2021) som undersøker utviklingen i inntekts- og formuesulikhet i perioden 2001 – 2018, og fra Institutt for Samfunnsforskning (ISF) (2024), som undersøker forskjellen i timelønn mellom menn og kvinner i perioden 2015-2022.

I denne rapporten fokuserer vi på kjønnsforskjeller i samlede økonomiske ressurser. Fordi kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt er godt belyst i tidligere litteratur, fokuserer vi i stedet på mer detaljerte analyser av kjønnsforskjeller i inntektsformer utover arbeidsinntekt, som kapitalinntekt og offentlige overføringer, samt ulike former for formue og gjeld.

Vi ser i hovedsak på kjønnsforskjeller før skatt. Det norske skattesystemet er omfordelende, særlig gjennom en progressiv inntektskatt, og vil dermed redusere kjønnsforskjeller i inntekt. Når vi beskriver kjønnsforskjeller i inntekt før skatt, er forskjellene derfor større enn ved disponibel inntekt etter skatt. Årsaken til at vi fokuserer på inntekt før skatt er todelt. For det første muliggjør bruk av tall før skatt en mer detaljert analyse av kjønnsforskjeller i ulike inntektsformer. For det andre gir et fokus på inntekt før skatt i større grad et bilde av forskjellen mellom menn og kvinners inntektsgrunnlag og valg som påvirker økonomiske ressurser.

Underveis har vi drøftet resultatene med en referansegruppe, som har bestått av fagpersoner innen likestilling og kjønnsforskning fra ISF og

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS). Deltakerne har vært Ragne Hege Kitterød og Maria Forthun Hoen (begge fra ISF) og Mirjam Kathrin Sorge Folkvord (YS). Vi takker denne gruppen for gode innspill til analysene, og understreker at de ikke har ansvar for analyser og konklusjoner, eller eventuelle feil eller mangler i rapporten.

Analysene er gjennomført høst 2025 og vår 2026.

1.3 Leseveiledning

Rapporten er strukturert som følger:

- I Kapittel 2 redegjør vi for data og metode
- I Kapittel 3 gjennomgår vi tidligere litteratur og kunnskap om kjønnsforskjeller i inntekt og formue i Norge og internasjonalt
- I Kapittel 4 beskriver vi kjønnsforskjeller i inntekt, samlet og fordelt på ulike inntektsformer, i befolkningen som helhet og i ulike aldersgrupper
- I Kapittel 5 beskriver vi kjønnsforskjeller i formue, samlet og fordelt på sikker og usikker kapitalformue og gjeld, i befolkningen som helhet og i ulike aldersgrupper
- I Kapittel 6 beskriver vi hvordan kjønnsforskjeller i inntekt varierer i ulike husholdningstyper (enslige, par uten barn og par med barn)
- I Kapittel 7 beskriver vi hvordan kjønnsforskjeller i inntekt og formue varierer etter utdanningsbakgrunn
- I Kapittel 8 beskriver vi hvordan kjønnsforskjeller i inntekt og formue varierer etter foreldres utdanningsbakgrunn
- I Kapittel 9 beskriver vi hvordan kjønnsforskjeller i inntekt og formue varierer etter innvandrerbakgrunn
- I Kapittel 10 belyser vi konsekvenser av endringer i skattesystemet for kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser
- I kapittel 11 oppsummerer vi de viktigste funnene og konkluderer

2. Data og metode

Rapporten er basert på analyser av administrative registerdata på utlån fra SSB. Vi har analysert data for alle over 18 år som har vært bosatt i Norge i perioden 2005-2023. Analyser av registerdata er supplert med funn fra tidligere forskning og dokumentasjon av kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser.

2.1 Analyse av registerdata

Dette prosjektets primære informasjonskilde er registerdata på utlån fra SSB. I det videre redegjør vi for informasjon om utvalget i analysene, variabeldefinisjoner, samt det metodiske grunnlaget for registerdataanalysene.

2.1.1 Datagrunnlag

Utgangspunktet for alle analysene er registerdata for et utvalg bestående av personer bosatt i Norge fra 1.1.2005 – 1.1.2023, som er eldre enn 18 år i det aktuelle året. Om en person var bosatt kun i 2010, eksempelvis, inngår de i utvalget for 2010. I utgangspunktet inkluderer utvalget alle personer, også de ikke registrert med inntekt eller formue.

Vi har mottatt koblede data på årlig nivå fra følgende register:

- Befolkning
- Inntekt, formue og skatt
- Utdanning

Ytterligere dokumentasjon om disse kildene er tilgjengelig på SSBs nettsider.

Data er organisert som et ubalansert paneldatasett, med observasjoner fra 2005 til 2023. Det er ikke tilgjengelige observasjoner for alle variabler i hele tidsrommet. Analyseperioden for inntekstvariabler er avgrenset fra 2005 til 2023. Analyser og beskrivelser av formuesvariabler er avgrenset til tidsperioden 2010 til 2023, fordi SSBs registerdata ikke inneholder formuesstatistikk før 2010. 2023 er det siste året vi besitter inntekts- og formuesdata for.

2.1.2 Variabeldefinisjon

Vi anvender i all hovedsak tilsvarende variabel-definisjoner for inntekt og formue som i Fagereng mfl. (2020), men med enkelte justeringer. Under beskrives disse definisjonene nærmere.

Inntekt

Vi definerer **totalinntekt** som en sum av arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer. Totalinntekt innebærer dermed overføringer et individ mottar fra arbeidsgiver, kunder, bank eller finansinstitusjon, og fra det offentlige. Figur 2-1 gir en oversikt over de ulike inntektsvariablene som benyttes i analysen. Arv og gaver regnes ikke som inntekt.

Arbeidsinntekt er summen av lønnsinntekt og næringsinntekt, slik dette defineres i inntektsskattesystemet.

I tråd med Fagereng mfl. (2020), separerer vi **kapitalinntekt** i sikker kapitalinntekt og usikker kapitalinntekt. Sikker kapitalinntekt består av renteinntekter, som omfatter renter av bankinnskudd i norske banker. Sikker

Figur 2-1: Grafisk fremstilling av variabeldefinisjon for inntekt

Note: figuren viser inndelingen av ulike inntektsbegrep som brukes i rapporten. De helfargede boksene viser inntektsvariabler som brukes videre i rapporten. Boksene med stiplet kant viser utfyllende lister av komponentene som sammen utgjør den helfargede boksen ovenfor. Disse komponentene brukes ikke videre i rapporten. Figur utarbeidet av Oslo Economics.

kapitalinntekt er i henhold til vår definisjon ikke hensyntatt renteutgifter. Renteutgifter består primært av kostnader ved boliglån og fellesgjeld. Dette er i større grad en fast utgiftspost, og kan forstås som en del av et individs boligkonsum, heller enn en negativ inntektsform.

Usikker kapitalinntekt består av aksjeutbytte, realisasjonsgevinst, realisasjonstap og andre kapitalinntekter. Dette er alle former for kapitalinntekt utover inntekt fra bankinnskudd.

Overføringer er videre delt i arbeidsrelaterte overføringer, helserelaterte overføringer og andre overføringer. Ytelsene har ulike formål og hører til under ulike deler av forvaltningen. En separering av overføringer i overføringenes formål gjør det mulig å analysere om eventuelle forskjeller i ytelser er knyttet til forskjeller i helse eller følger av forskjeller i arbeidsmarkedet.

Arbeidsrelaterte ytelser er i stor grad basert på opparbeidede rettigheter fra tidligere arbeids-inntekt. Høyere historiske inntekter gir rett til høyere ytelse. Arbeidsrelaterte overføringer inkluderer dagpenger og pensjon. Helserelaterte overføringer inkluderer uføretrygd, sykepenger, arbeidsavklaringspenger og grunn- og hjelpestønad. Andre offentlige overføringer er samlet under sekkeposten «Andre overføringer», og inkluderer foreldrepenger, studiestipend, bostøtte, sosialhjelp og kontantstøtte.

Formue

Formue kan forstås som oppspart, akkumulert inntekt. Det er to måter et individ kan benytte sin totalinntekt på; konsum og sparing. Inntekt som ikke anvendes til konsum vil akkumuleres som formue. Ulike former for formue vil likevel gi ulik avkastning over tid. Hvordan et individ plasserer sin oppsparte inntekt, vil derfor ha en innvirkning på individets fremtidige inntekt.

Arv og gaver er en annen kilde til formue. Arv og gaver kan inngå i mange ulike formuestyper, fra realformue til sikker og usikker kapitalformue. Man kan også arve gjeld. Datagrunnlaget tillater oss ikke å isolere endringer i formue som følger av arv og gaver, fra andre endringer. En nylig utredning fant at det var små forskjeller i mottatt arv og gaver mellom kvinner og menn i Norge (Black & Salvanes, 2022). Forfatterne påpeker at et utvidet inntektsmål inkludert arv/gaver ville gi noe mindre prosentvise kjønnsforskjeller, enn et inntektsmål uten arv og gaver

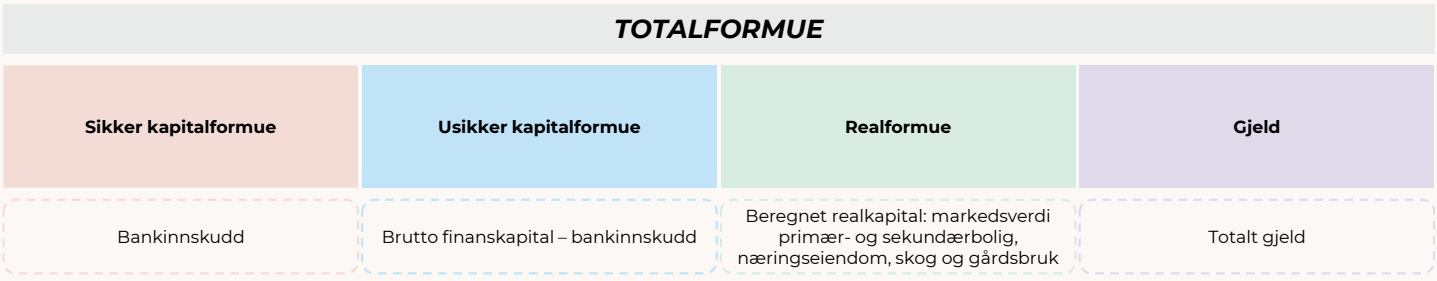
Totalformue består av summen av kapitalformue og realformue, fratrukket gjeld. Figur 2-2 gir en oversikt over de ulike formuesvariablene som benyttes i analysen.

Sikker kapitalformue består av bankinnskudd, igjen definert som innskudd i innenlandske banker, målt ved utgangen av året. Sikker kapitalformue er dermed et mål på hvor mye et individ har «på konto» ved utgangen av året. Her skiller vår definisjon seg fra Fagereng mfl. (2020), som også inkluderer pengemarkedsfond, obligasjonsfond, obligasjoner og utestående fordringer i sin definisjon av sikker kapitalformue.

Vi definerer **usikker kapitalformue** som brutto finanskapital fratrukket bankinnskudd. Usikker kapitalformue inneholder dermed andeler i aksjefond, obligasjons- og pengemarkedsfond, aksjer, formue i aksjesparekonto, obligasjoner og andre verdipapirer. Denne definisjonen innebærer verdier av både noterte og unoterte aksjer. Det er markedsverdien til alle disse eiendelene som er lagt til grunn i brutto finanskapital. Markedsverdien er beregnet av skattemyndighetene, og er basert på eieres innrapporterte informasjon til Skatteetaten.

For unoterte aksjer er det utfordrende å beregne en nøyaktig markedsverdi. Skattemyndighetene beregner verdien basert på den bokførte verdien av selskapets egenkapital, hvilket kan være unøyaktig, ettersom det ikke er mulig å hensynta alle komponenter av en virksomhets nettoformue. Formue i unoterte selskap utgjør en særlig viktig

Figur 2-2: Grafisk fremstilling av variabeldefinisjon formue

Kilde: De helfargede boksene viser formuesvariabler som brukes videre i rapporten. Boksene med stiplet kant viser utfyllende lister av komponentene som sammen utgjør den helfargede boksen ovenfor. Disse komponentene brukes ikke videre i rapporten. Figur utarbeidet av Oslo Economics.

komponent i de øvre delen av formuesfordelingen, og en undervurdering av verdien av unoterte selskap kan ha en innvirkning på resultatene. I en rapport fra 2022, finner forskere fra SSB at unoterte selskap samlet sett ser ut til å være undervurdert med en faktor på omtrent 1,9 (Andresen & Bø, Verdsetting av utnoterte selskaper, 2022). Denne undervurderingen innebærer også at formuesulikheten mellom kjønnene undervurderes. Målt ved Gini-indeksen er formuesulikheten mellom kjønnene 68 målt med den etablerte beregningsmåten for unoterte selskap, og hele 75 poeng om verdien av unoterte aksjer ble i tråd med faktisk verdi (ibid). Av mangel på andre etablerte mål for usikker kapitalformue anvender vi likevel den etablerte definisjonen.[1]

Realformue består av andre verdier utover kapitalformue, i hovedsak bolig og annen eiendom. Vi definerer realformue basert på beregnet realkapital. Denne variabelen omfatter beregnet markedsverdi av primærbolig, sekundærbolig og næringseiendommer. For øvrige faste eiendommer, anlegg og skog, driftsløsøre og andre eiendeler i næring og innbo, inkludert fritidseiendommer, er det skattemessige verdier som ligger til grunn. Den beregnede markedsverdien baserer seg på SSBs modell for beregning av boligformue, som tar utgangspunkt i informasjon om boligtype, boligens areal, beliggenhet og alder.[2]

Realformue kan videre separeres i beregnet markedsverdi av primærbolig og beregnet markedsverdi av sekundærbolig. Disse verdsettes til anslått markedsverdi. Det bør bemerkes at sekundærbolig ikke inkluderer fritidsboliger. Fritidsbolig sorteres under annen realkapital. Sekundærboliger er dermed avgrenset til pendlerboliger, utleieboliger eller helårsboliger som brukes som fritidsbolig.

Gjeld er definert som summen av all gjeld, som definert i skattedata. Dette er summen av studielån, sikret og usikret gjeld. I hovedsak utgjør sikret gjeld den største andelen av den totale gjelden. Sikret gjeld er primært boliglån, og defineres som gjeld sikret med panterett i et formuesgode som tilhører låntaker. Usikret gjeld er all gjeld som ikke er sikret i et formuesgode, og inkluderer forbrukslån, kredittkortramme og -gjeld.

Fra og med inntektsåret 2023 innførte Skatteetaten nye rutiner for fordeling av gjeld i skattemeldingen mellom personer som eier gjeld sammen. For personer som har lån sammen blir lån og renter på lån nå fordelt likt i skattemeldingen. Dette påvirket skattemeldingen for rundt 1,6 millioner personer (Skatteetaten, 2024). Dette kan ha påvirket gjeld og renter ulikt for kvinner og menn. I de analysene der vi bruker data for 2023, er det altså med den nye fordelingen av lån. Der vi analyserer tidsserier som inkluderer 2023, kan endringen påvirke kjønns-forskjellene i renter, gjeld og nettoformue fra 2022 til 2023.

2.2 Metodiske avveininger og valg

Analysene i rapporten bygger på en rekke metodiske valg knyttet til hvilke størrelser som måles, hvordan resultatene fremstilles, og hvilke grupper som sammenlignes. I det videre redegjør vi for de viktigste valgene som ligger til grunn for analysene.

Tolkning av resultater

Samtlige analyser av inntekt og formue i rapporten er basert på skatterapporterte størrelser, slik disse er i administrative registerdata. For de fleste inntektsformer er det god overensstemmelse mellom skatterapporterte verdier og det vi normalt vil oppfatte som underliggende inntekt eller formue. På enkelte områder kan det imidlertid være en diskrepans mellom skatterapportert verdi og faktisk økonomisk verdi. Et særlig viktig eksempel er verdsettelsen av unoterte aksjer, som omtalt ovenfor.

Den presise tolkningen av resultatene er derfor at vi måler kjønnsforskjeller i *skatterapportert* inntekt og formue. Dette innebærer at de faktiske forskjellene i underliggende økonomisk verdi mellom kvinner og menn på enkelte områder kan være større eller mindre enn det vi her observerer, særlig for formue. Vi anvender likevel de skatterapporterte størrelsene, da disse utgjør det best tilgjengelige og mest etablerte målet for inntekt og formue på individnivå i registerdata, og fordi alternative tilnærminger vil være krevende og gå utover rammene for dette prosjektet.

Fremstilling av resultater

Analysene er hovedsakelig deskriptive, og presenterer nivåer og fordeling av inntekt og formue for menn og kvinner i ulike grupper. For å gi et mest mulig dekkende bilde rapporterer vi gjennomsnitt, median og fordelinger der det er hensiktsmessig. Disse målene har ulike styrker og svakheter. Gjennomsnittet er enkelt å tolke og sammenligne, men er sensitivt for skjevheter i fordelingen, og kan trekkes opp av et fåtall personer

[1] Se Fagereng et. al. (2020), s. 123 og s. 127-128 for en nærmere diskusjon av utfordringer med definisjon av usikker kapitalformue.

[2] Se Takle og Medby (2019)

med svært høye inntekter eller formuer. Medianen er mindre påvirket av ekstremverdier, og er et bedre mål på inntekten eller formuen til en typisk person, men gir samtidig liten informasjon om de øvre og nedre delene av fordelingen. Fordelingsfremstillinger gir et mer fullstendig bilde, men inneholder mye informasjon og er vanskeligere å sammenligne på tvers av grupper.

Vårt gjennomgående valg er å rapportere flere mål parallelt, slik at leseren selv kan vurdere hvilket mål som er mest relevant i en gitt kontekst. Særlig for enkelte inntekts- og formuesvariabler, hvor fordelingene er klart høyreskjeve og hvor menn er overrepresentert i de øvre delene av fordelingen, kan gjennomsnitt og median gi ulike bilder av kjønnsforskjellene. Ved å presentere gjennomsnitt, median og fordeling unngår vi at fremstillingen blir avhengig av valg av sentralmål.

Absolutte og relative tall

Vi rapporterer gjennomgående både absolutte forskjeller, målt i kroner, og relative forskjeller, typisk uttrykt som kvinners inntekt eller formue som andel av menns. Absolutte tall gir et konkret bilde av kjønnsforskjellene i kroner, og er relevante for å vurdere de materielle implikasjonene av forskjellene, for eksempel betydning for konsum, sparing, økonomisk handlefrihet og økonomisk uavhengighet. Absolutte tall er videre nyttige når vi senere i rapporten vurderer fordelingsvirkninger av endringer i skattesystemet, ettersom skattebelastning og skattelettelser realiseres som beløp.

Relative tall er imidlertid nødvendige for sammenlignbarhet på tvers av grupper og over tid. Når vi sammenligner kjønnsforskjeller mellom for eksempel norskfødte og innvandrere, eller mellom personer med ulikt utdanningsnivå, vil de absolutte inntekts- og formuesnivåene være forskjellige. Relative mål, som kvinners andel av menns inntekt, gjør det mulig å vurdere om kjønnsforskjellen er mer eller mindre fremtredende i en gitt undergruppe, uavhengig av det generelle nivået i gruppen. Tilsvarende gjør relative mål det mulig å sammenligne kjønnsforskjeller over tid uten å måtte korrigere for prisstigning og generell inntektsvekst.

Dekomponering av inntekt og formue

For å gi en mer presis forståelse av hva som driver kjønnsforskjeller i inntekt og formue, gjennomfører vi også dekomponeringer av gjennomsnittsforskjellene i kvinner og menns totalinntekt og -formue. Dekomponeringen deler forskjellene inn i bidrag fra henholdsvis nivå og komposisjon for de ulike inntekts- og formueskomponentene. Med komposisjon mener vi hvor stor andel av kvinner og menn som har en gitt inntekts- eller formuestype, mens nivå viser til gjennomsnittlig størrelse på denne komponenten blant dem som har den.

Metoden gjør det mulig å isolere hvor mye av forskjellene som kan tilskrives at kvinner og menn har ulik sannsynlighet for å motta bestemte typer inntekt eller eie bestemte typer formue, og hvor mye som skyldes at nivåene på disse komponentene er forskjellige mellom kjønnene. Konkret beregner vi komposisjonsbidraget ved å anslå hvordan kvinners inntekt eller formue ville endret seg dersom de hadde samme andel mottakere som menn. Tilsvarende beregnes nivåbidraget ved å ta forskjellen i gjennomsnittlig nivå mellom kjønnene og vekte dette med andelen som mottar eller eier komponenten.

Denne tilnærmingen gir et nyansert bilde av hvordan ulike inntekts- og formueskomponenter samlet bidrar til de observerte forskjellene. Den gjør det samtidig mulig å identifisere om forskjellene primært drives av ulik deltakelse i bestemte markeder eller ordninger, eller av systematiske forskjeller i nivå blant dem som deltar.

Livsløpsanalyser

Vi har også gjennomført livsløpsanalyser som tar hensyn til både alderseffekter og forskjeller mellom fødselskohorter i undersøkelser av kjønnsforskjeller i totalinntekt, ulike inntektskomponenter, totalformue og ulike formueskomponenter. Ved å følge ulike kohorter gjennom livsløpet kan vi skille mellom utvikling som skyldes at individer beveger seg gjennom ulike livsfaser og utvikling som reflekterer at generasjoner har hatt ulike forutsetninger. Slike livsløpsanalyser gir dermed bedre grunnlag for å tolke observerte kjønnsforskjeller, og for å vurdere i hvilken grad endringer over tid kan tilskrives strukturelle samfunnsendringer eller forskjeller mellom generasjoner.

Vi analyserer fire fødselskohorter bestående av individer født i periodene 1955–1960, 1965–1970, 1975–1980 og 1985–1990. Utvalget er avgrenset til personer over 18 år. Valget av kohorter er gjort for å sikre tilstrekkelig avstand mellom generasjonene og god dekning av ulike faser av livsløpet innenfor dataperioden. Kohortene er valgt med omtrent ti års mellomrom, slik at de representerer generasjoner som har gått inn i utdanning, arbeidsmarked og familieliv under noe ulike institusjonelle og økonomiske rammebetingelser. Samtidig innebærer dette valget at kohortene til sammen dekker de fleste livsfaser. Samlet gir dette et noe overlappende bilde av utviklingen i kjønnsforskjeller gjennom livsløpet, mellom ulike kohorter.

Valg av undergrupper

I tillegg til å analysere kjønnsforskjeller i den samlede befolkningen, ser vi nærmere på hvordan

forskjellene varierer mellom undergrupper definert ved alder, husholdningstype, utdanningsbakgrunn, foreldres utdanningsbakgrunn og innvandrer-bakgrunn. Valget av undergrupper er på den ene side avgrenset av hvilke demografiske kjennetegn som er tilgjengelige i registerdata, og på den annen side av at vi har søkt å følge gjengs inndelinger fra tidligere norsk og internasjonal forskning på kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser.

Undergruppene er videre valgt med utgangspunkt i at de fanger opp dimensjoner som tidligere forskning har vist har betydning for kjønns-forskjeller i inntekt og formue. Alder fanger opp livsfase, kohort og pensjonsforhold. Husholdnings-type fanger opp betydningen av familieetablering og barn, som litteraturen om «child penalty» peker på som en sentral driver av kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt. Utdanningsbakgrunn og foreldres utdanningsbakgrunn fanger opp betydningen av humankapital og sosial bakgrunn, mens innvandrerbakgrunn belyser i hvilken grad kjønnsforskjellene varierer mellom ulike grupper i befolkningen.

Spørsmål utenfor prosjektets rammer

De observerte kjønnsforskjellene i inntekt og formue reiser flere spørsmål som vi med vårt datagrunnlag ikke har hatt mulighet til å besvare direkte. Det gjelder særlig hva som driver kjønnsforskjeller i kapitalinntekt og formue.

Kjønnsforskjeller i kapitalinntekt som vi observerer i data, kan i prinsippet skyldes ulike forhold. Det er nærliggende å tro at menn har høyere kapitalinntekter fordi de har mer penger tilgjengelig for investeringer som gir høyere avkastning over tid, og at forskjellene derfor i hovedsak skyldes ulikheter i arbeidsinntekt. Samtidig kan det også tenkes at kvinner og menn bruker arbeidsinntekten sin forskjellig, enten ved at menn sparer mer av inntekten sin (mens kvinner i så fall forbruker mer) eller ved at menn sparer og investerer på andre måter enn kvinner som gir høyere forventet avkastning over tid. Det er for eksempel nærliggende å tenke seg at sparerater øker med inntektsnivå, slik at forskjeller i arbeidsinntekt over tid akkumuleres til større forskjeller i formue og kapitalinntekt. Tilsvarende kan fordelingen av konsum og sparing innad i husholdninger variere mellom kvinner og menn, slik at en av partene har større kapasitet til oppsparing enn den andre.

Vårt datagrunnlag er ikke godt egnet til å besvare slike spørsmål. Det er tre grunner til det. For det første er det krevende å konstruere rene mål på spare- og konsumrater på individnivå basert på skattedata alene. Flere av de skatterapporterte størrelsene som ville vært nødvendige for å konstruere slike mål, avhenger i stor grad av når kapitalgevinster og -tap realiseres, og ikke av når den underliggende verdiendringen finner sted. Det innebærer at årlige mål på sparing konstruert på denne måten i stor grad vil reflektere realiseringstidspunkt heller enn faktisk spareadferd. En slik konstruksjon ville i tillegg forutsatt en detaljert gjennomgang av endringer i verdsettingsregler for formuesobjekter over analyseperioden, som er utenfor rammen til dette prosjektet.

For det andre vil en grundig analyse av investeringsadferd forutsette mer detaljert informasjon om hvilke eiendeler den enkelte faktisk eier, og hvilken avkastning hver eiendel gir. I prinsippet kan dette belyses ved å koble individers eierskap mot data om underliggende selskaper, for eksempel via aksjonærregisteret og bedriftsdata. En slik kobling ligger imidlertid utenfor rammene for dette prosjektet, og forutsetter et datagrunnlag vi ikke har anvendt her.

For det tredje vil analyser av konsum- og spareadferd, herunder kjønnsforskjeller i konsum innad i husholdninger, typisk forutsette data om enkelttransaksjoner. Slike data finnes hos banker og betalingsformidlere, og lar seg per i dag ikke koble til de administrative registrene som vi legger til grunn. Konsumanalyser kan i prinsippet gjennomføres som separate prosjekter basert på slike data, men da uten å koble det til den administrative registerdataen som har blitt brukt i dette prosjektet.

I tillegg ville det vært av interesse å undersøke hvordan arv og overføringer av økonomiske verdier mellom generasjoner skiller seg mellom kjønnene, og hvorvidt arv har en innvirkning på kjønnsforskjellene i formue eller inntekt. Ny forskning basert på norsk registerdata har funnet at det i liten grad er kjønnsforskjeller i mottak av arv, men at arv utgjør en større del av det totale inntektsgrunnlaget for kvinner enn for menn (Black & Salvanes, 2022). Det ville vært interessant å undersøke dette nærmere for våre undergrupper. Nærmere analyser av arv kunne også gitt innsikt i om kvinner og menn arver ulike former for økonomiske verdier, og derav om dette i noen grad kan forklare forskjeller i formue og fordeling av formue mellom ulike formuesobjekter. Vårt datagrunnlag er ikke egnet til å gjøre å gjøre analyser av arv, ettersom arv ikke kan skilles ut effektivt i skattedata.

2.3 Litteraturgjennomgang

For å drøfte resultatene i lys av tidligere kunnskap på feltet har vi gått gjennom eksisterende forskning og dokumentasjon som belyser kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser og mulige årsaker.

Vi har særlig lagt vekt på funn fra ISF-rapporten «Ulik lønn for likt arbeid? Lønnsforskjeller mellom

kvinner og menn, 2015–2022» (ISF, 2024). Denne rapporten belyser kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt, som utgjør den klart største andelen av inntekts-grunnlaget for de aller fleste, både kvinner og menn. Kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt er derfor en viktig driver av de samlede kjønnsforskjellene i økonomiske ressurser. ISF-rapporten presenterer detaljerte analyser av kjønnsforskjeller i arbeids-inntekt basert på data til og med 2022, og lesere som er interessert i detaljer om dette henvises til den rapporten. Vi har i denne rapporten fokusert på å fremstille kjønnsforskjeller i samlede økonomiske ressurser, og har prioritert detaljerte analyser av kjønnsforskjeller i andre inntektsformer utover arbeidsinntekt, som kapitalinntekt og offentlige overføringer, samt ulike former for formue og gjeld.

3. Eksisterende litteratur

Kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser er godt dokumenter i norsk og internasjonal forskning. Litteraturen viser at kvinner i gjennomsnitt har lavere inntekt og formue enn menn, selv om forskjellen har blitt noe redusert over tid. Ulikheter i arbeidstid, yrkes- og sektortilknytning bidrar til kjønnsforskjellen. Forskning peker på at familieetablering har langvarige konsekvenser for kvinners inntektsutvikling. Samtidig er formues- og kapitalinntekter mer skjevt fordelt enn lønn, som forsterker de samlede forskjellene i økonomiske ressurser mellom kvinner og menn.

Kapittel 3 gir en oversikt over eksisterende kunnskap om kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser i Norge, samt forskning på mulige årsaker til disse forskjellene. Delkapittel 3.1 presenterer sentrale trekk ved fordelingen av de ulike formene for økonomiske ressurser, i stor grad basert på offentlig statistikk fra SSB og en nylig utredning fra ISF (Ulik lønn for likt arbeid? Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, 2015-2020, 2024) om kjønns-forskjeller i *timelønn*. Gjennomgangen er i hovedsak beskrivende og gir et overordnet bilde av gjennomsnittlige forskjeller, men sier i mindre grad noe om årsaker. Delkapittel 3.2 gjennomgår relevant norsk og internasjonal forskning som belyser mulige forklaringer på de observerte forskjellene.

3.1 Eksisterende kunnskap om kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser i Norge

Likestilling mellom kjønn har lenge vært et sentralt politisk mål i Norge. Likevel viser tilgjengelig statistikk at det fortsatt består forskjeller i menns og kvinners økonomiske situasjon. Mest oppmerksomhet har vært rettet mot lønns-forskjeller, som har vært målet for mange analyser, noe som er naturlig siden lønn er den viktigste inntektskilden.

Likevel er lønn bare én del av individers samlede økonomiske ressurser. Den enkeltes økonomiske situasjon påvirkes også av andre inntekter, som næringsinntekt, trygdeytelser og andre overføringer fra det offentlige, og akkumulert og eventuelt nedarvet formue, og avkastning av denne.

Totalinntekt

Kvinner har i snitt totalinntekt som er om lag 74 prosent av menns totalinntekt. Kjønnsforskjellen har blitt noe mindre siden 2019, da kvinner hadde omtrent 71 prosent menns totalinntekt (SSB-tabell 07778, tall for 2019 og 2025).

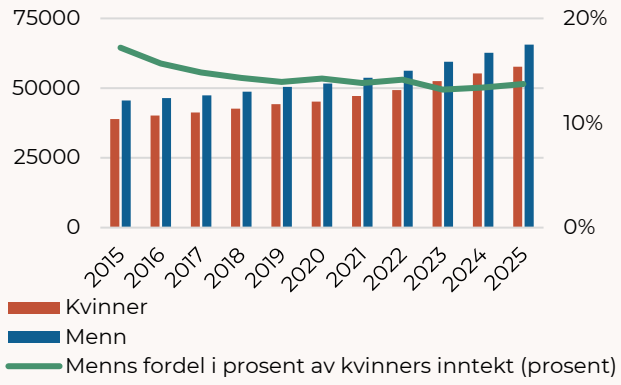
Skattesystemet reduserer kjønnsforskjellene i inntekt noe. Tall fra 2022 viste at menns andel av den samlede inntekten til befolkningen var 72 prosent før skatt, og 75 prosent etter skatt. Menn betalte 62 prosent av all personskatt (SSB-tabell 07778).

Lønnsinntekt og næringsinntekt

Lønnsinntekt har vært målet for mange analyser av kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser, og det er som nevnt naturlig: lønn utgjorde i 2024 om lag 63 prosent av samlet inntekt i befolkningen (SSB-tabell 07780).

Figur 3-1 illustrerer utvikling de siste ti årene i gjennomsnittlig heltidsekvivalent månedslønn for kvinner og menn. Tallene viser at kjønnsforskjellene er redusert den siste tiårsperioden. I 2025 hadde menn i snitt månedslønn på 65 610 kroner før skatt.[3] Kvinners gjennomsnittlige månedslønn på 57 690 kroner utgjorde 88 prosent av menns. I median hadde kvinner omtrent 93 prosent av menns lønnsinntekt.

Figur 3-1: Gjennomsnittlig månedslønn (kr.)

Kilde: Basert på SSB-tabell 11419. Fulltidsekvivalent månedslønn for både kvinner og menn.

[3] Månedslønn i fulltidsekvivalent stilling.

Siden tallene er for heltidsekvivalent lønn, reflekterer de ikke at kvinner oftere arbeider deltid. Ser man på total utbetalt lønnsinntekt per lønnsmottaker, hadde kvinner 73 prosent av menns inntekt i 2025 (SSB-tabell 07778).

Hovedbildet er at kvinner i gjennomsnitt har lavere lønnsinntekt enn menn. Noe av dette forklares av at kvinner i større grad jobber deltid. Ser man på timelønn, en enkel måte å justere for forskjellen i arbeidstid, har lønnsgapet vært om lag 13 prosent de siste årene (ISF, 2024). Det betyr at kvinner i snitt tjener 87 prosent av hva menn gjør, per time. Hovedbildet er at kvinner i gjennomsnitt har lavere lønnsinntekt enn menn. En betydelig årsak er forskjellige valg av sektor, næring, yrke og arbeidsgiver, og etter justering for disse er forskjellen gjenstår et lønnsgap på omtrent seks prosent (ibid).

Rapporten fra ISF viser at lønnsforskjellen mellom kvinner og menn gradvis øker med alder, ettersom menn generelt har brattere lønnsvekst enn kvinner. Ifølge analysen kan denne lønnsforskjellen blant annet henge sammen med at kvinner oftere har avbrudd i yrkesdeltakelsen, for eksempel i forbindelse med barnefødsler og omsorgsoppgaver. Studien viste også at både kvinner og menn i gjennomsnitt når sin lønnstopp i slutten av 40-årene. Forskjellen i gjennomsnittlig timelønn er vesentlig større i privat enn i offentlig sektor. Ifølge rapporten forklares lønnsforskjellene i offentlig sektor i stor grad av at kvinner og menn har ulike yrker, mens i privat sektor påvirkes forskjellene både av yrke og hvilken næring eller virksomhet de jobber i.

Lønnsgapet varierer mye mellom ulike fagfelt. De største lønnsforskjellene forekommer mellom kvinner og menn med høyere utdanning innenfor samferdsels- og sikkerhetsfag, andre servicefag og økonomiske og administrative fag, samt med påbygg til videregående utdanning. En stor del av forskjellene kan forklares av at kvinner og menn med disse utdanningene jobber i ulike sektorer, næringer, yrker og virksomheter. De minste ujusterte lønnsforskjellene finnes mellom kvinner og menn med høyere utdanning innenfor allmenne fag, helse-, sosial- og idrettsfag, lærerutdanninger og pedagogikk, og humanistiske og estetiske fag.

Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn med barn er betydelig større enn mellom de uten barn, og mødres lønn påvirkes ofte mer negativt av familieetablering enn fedres. Lønnsforskjellen er mellom 7,4 og 8,5 prosentpoeng større mellom kvinner og menn med barn, enn mellom kvinner og menn uten barn. Forskjellen varierer lite med barnas alder, men er større blant dem med flere barn.

Næringsinntekt

Næringsinntekt, altså inntekten til selvstendige næringsdrivende, utgjør den andre delen av befolknings arbeidsinntekt eller yrkesinntekt. Næringsinntekt utgjør i underkant av fem prosent av befolkningens totale inntekt (SSB-tabell 07780). Disse inntektene er langt mer skjevfordelte mellom kjønnene enn lønn, og omtrent to tredjedeler av samlet næringsinntekt tilfaller menn, noe som bare delvis forklares av at det er flere mannlige næringsdrivende (SSB-tabell 07778 og Hamre, 2017).

Overføringer og ytelser

Norske myndigheter finansierer overføringer, som diverse trygdeytelser, pensjon og andre overføringer. Omfanget av overføringene kommer frem av SSBs Inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger, og løp til om lag 289 000 kroner per husholdning i snitt, eller om lag en fjerdedel av husholdningenes inntekter (SSB-tabell 10678, tall for 2024). Kvinner mottok i 2024 omtrent 13 prosent mer i overføringer enn menn (SSB-tabell 07778). Det er særlig flere kvinner enn menn som er mottakere av uføretrygd. Ved utgangen av 2024 var 12,6 prosent av kvinner og 8,5 prosent av menn i arbeidsfør alder mottakere av uføretrygd (NAV, 2025).

Samtidig mottar menn betydelig mer i pensjon enn kvinner (SSB-tabell 07778), i hovedsak fordi menn har høyere lønnsinntekter og dermed høyere opptjening av pensjon

Formue og avkastning av formue

Formue er også en viktig del av de økonomiske ressursene i befolkningen, og gjennomsnittsnettoformuen, per husholdning var i 2024 om lag 3,9 millioner kroner (SSB-tabell 10318). *Medianen* for husholdningenes nettoformue er om lag to millioner, drøyt halvparten av gjennomsnittet. Det ble beregnet i 2019 at omtrent 58 prosent av norsk bruttoformue var eid av menn, mens tallet for nettoformue var 55 prosent (Epland, 2021). Menn har altså noe mer formue, både brutto og netto, i gjennomsnitt.

Den samlede bruttoformuen fordeler seg på flere ulike poster. Bolig og annen fast eiendom er den største formuesposten. Av en totalverdi på om lag 7,600 milliarder (beregnet i 2019) var omtrent 55 prosent registrert på menn og 45 prosent på kvinner. Dette er før fratrekk av gjeld (Epland, 2021).

Verdien av husholdningenes finanskapital – bankinnskudd, aksjer, fond, mv. – ble beregnet til 3,300 milliarder kroner i 2019 (ibid). Dette er betydelig mindre enn verdien av fast eiendom, men finansformuen er mer skjevfordelt, hvorav omtrent to tredjedeler er eid av menn.

For mange typer formue er finansiell avkastning en del av den økonomiske gevinsten. Det er omtrent like mange kvinner og menn som mottar kapitalinntekt, men i snitt mottar menn betydelig mer, og omtrent tre fjerdedeler av de samlede kapitalinntektene tilfaller menn. I 2018 hadde menn og kvinner i snitt henholdsvis 39 og 13 tusen kroner i kapitalinntekt, noe som er betydelig mer skjevfordelt enn lønnsinntekt (Epland, 2021). Samtidig er kapitalinntekt en mye mindre inntektskilde enn lønn samlet sett.

At fordelingen av kapitalinntekt er skjevere enn fordelingen av formue, kan forklares av to forhold. Menn oppnår høyere finansiell avkastning på formuen sin, da de investerer en høyere andel i aksjer som historisk gir høy avkastning (Hamre, 2020). En annen forklaring er at boligverdiene er relativt jevnt fordelt, og fordelen av denne formuen (retten til å bo i og disponere boligen) kommer ikke til uttrykk i inntektsstatistikken.

Til tross for at ulikheter i inntekt og formue er blitt redusert frem til i dag, eksisterer det lite helhetlig kunnskap om hvordan ulike enkeltdimensjoner som lønn, inntekt eller formue interagerer og samlet påvirker kvinners økonomiske ressurser, sammenlignet med menns.

3.2 Årsaker til kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser

Både norsk og internasjonal litteratur har analysert faktorer som bidrar til ulikheter i økonomiske ressurser mellom menn og kvinner. Det bør tas forbehold i tolkningen av forskning på årsaker til de økonomiske forskjellene. Beregnede sammenhenger er gjerne avhengige av strukturelle forhold i samfunnet. Til tross for disse begrensningene presenterer vi en forskningsoversikt, og oppsummerer hva forskningen kan fortelle oss.

Tradisjonelle analyser av diskriminering tar ofte utgangspunkt i det som kan betegnes som direkte diskriminering, det vil si forskjeller i behandling mellom grupper gitt like observerbare egenskaper. Dette kan imidlertid gi et ufullstendig bilde av hvordan samfunnsmessige ulikheter oppstår, vedvarer og forsterkes over tid. For eksempel, kan direkte diskriminering i én situasjon påvirke hvilke relevante egenskaper individer har ved en senere anledning, noe som igjen kan skape forskjeller i utfall. Det oppstår dermed et behov for en systembasert tilnærming, der diskriminering forstås som et kumulativt utfall av interaksjoner på tvers av beslutninger, tid og områder (Bohren, Hull, & Imas, 2025). Bohren mfl. (2025) underbygger dette, ved å vise at systemisk diskriminering, som oppstår som følge av direkte diskriminering i tidligere prosesser, kan forklare noe av forskjellene mellom menn og kvinner i arbeidsmarkedet, som tradisjonelle mål på direkte diskriminering ikke fanger opp.

Man kan altså skille mellom forskning på individuelle forskjeller på kvinner og menn, og forskning på hvordan ulike samfunnsmessige, strukturelle og institusjonelle forhold påvirker kjønnsforskjellene. Blant de grunnleggende årsakene som er undersøkt, er forskjeller i preferanser, ulike normer i samfunnet, og diskriminering. Det er ikke enkelt å skille disse forklaringene, selv ikke konseptuelt (Wagner, 2020).

Den individuelle valgfriheten i Norge er stor, og valg som utdanning, yrke og stillingsprosent har stor betydning for den økonomiske situasjonen. Menn og kvinner tar systematisk forskjellige valg på disse områdene, noe som kan ha betydelig påvirkning på deres inntekt. I tillegg påvirker valg knyttet til investeringer, som i bolig og aksjer, den økonomiske utviklingen over tid.

Er det kjønnsforskjeller i grunnleggende preferanser?

Psykologisk og økonomisk litteratur peker på at det finnes kjønnsforskjeller i grunnleggende preferanser, som risikotaking og appetitten for konkurranse, som spiller en rolle i økonomiske valg (Croson & Gneezy, 2009; Niederle & Vesterlund, 2011). Imidlertid er mye av denne forskningen eksperimentell, noe som kan begrense generaliserbarheten.

Goldin (2014) argumenterer for at mange høytlønnede yrker tilbyr lite fleksibilitet, noe som bidrar til å øke kjønnsforskjeller i inntekt. Dette henger sammen med at normer og kjønnsroller spiller en betydelig rolle i valg av utdanning og yrke, der kvinner oftere velger yrker som gir mer fleksibilitet, til tross for at det kan føre til lavere inntektsmuligheter (Hamre, 2017; Sandnes, 2005). Disse konklusjonene underbygges i en verdsettingsstudie blant amerikanske universitetsstudenter av Zafar (2009). Studentene ble spurt om deres forventninger til lønn og andre forhold i ulike studieretninger. Resultatene tydet på at menns valg av studieretning i større grad ble bestemt av lønn. De kvinnelige studentene la mer vekt på ikkeøkonomiske faktorer som trivsel og meningsfullt arbeid. Funnene tyder også på at kjønnsforskjellene ikke skyldes ulik selvtillit, men ulike preferanser over inntekt versus andre vilkår, og forventninger knyttet til hva som gjør utdanning attraktivt.

Funnene fra Falk og Hermle (2018) tyder på at kjønnsforskjeller i preferanser faktisk er større i land med høy økonomisk utvikling og høy grad av

likestilling. De indikerer at når folk får mer frihet og ressurser, uttrykkes kjønnsspesifikke valg tydeligere, noe som kan bidra til lønnsforskjeller mellom kvinner og menn.

Normer i samfunnet

Normer og forventninger er en annen mulig kilde til forskjeller. Kjønnsroller kan forme individuelle valg og forventinger, og påvirke hva individer tror vil gjøre dem lykkelige eller vellykkede. Det som ser ut som forskjeller i preferanser – valg av studie, yrke, arbeidstid – kan reflektere normer eller til og med diskriminering (HKdir, 2024; Boudon, 1974). Én konsekvens er at tilnærmingen der man suksessivt justerer for valg kan være misvisende, og undervurdere de «faktiske» kjønnsforskjellene.

Kjønnsforskjeller i lønnsforhandlinger

En viktig årsak til inntektsforskjeller er hvordan kvinner og menn forhandler om lønn og arbeidsbetingelser. Wiswall og Zafar (2017) viser at kvinner ofte har høyere betalingsvillighet for fleksibilitet og jobbsikkerhet, noe som kan påvirke deres forhandlinger. Samtidig ber menn generelt oftere om lønnsforhandlinger, og når de først forhandler, krever de i gjennomsnitt høyere lønn enn kvinner. Feltstudier (Leibbrandt & List, 2012) og studier basert på administrative data (Save-Søderbergh, 2019) finner at forskjeller i forhandlingsatferd forklarer en betydelig del av lønnsgapet ved oppstart i arbeidslivet (Babcock, Laschever, Gelfand, & Small, 2003). Kjønnsroller og samfunnets normer kan også spille en rolle i forhandlingene.

Nyeste forsking fra Rousille (2024) viser at kvinner i den høytlønnede tech-sektoren i USA ofte ber om lavere lønn enn menn, og at dette i stor grad forklarer lønnsforskjellene mellom kjønnene. Samtidig tyder funnene på at kvinner har like god sjanse for å få et gitt lønnsforslag godkjent av arbeidsgiver, og ikke blir diskriminert av arbeidsgivere i den forstand.

Betydningen av å få barn

Forskning viser at det oppstår betydelige inntektsforskjeller etter at kvinner får barn, et fenomen kjent som «child penalty» (Kleven, Landais, & J, 2019; Andresen & Nix, 2022). Dette skyldes både endrede preferanser og kjønnsroller, i tillegg til sosialt press som kan hindre kvinner i å delta fullt ut i arbeidslivet.

Mens mødre ofte opplever «child penalty» med lavere inntekt på grunn av karrierestans, deltidsarbeid eller endret jobbsituasjon, får fedre derimot ofte en «fatherhood premium», altså at lønnen deres øker etter å ha fått barn. Dette skaper en asymmetri mellom kjønnene og forsterker den samlede kjønnsforskjellen i inntekt etter at par blir foreldre (Havnes & Mogstad, 2011; Kleven, Landais, & Leite-Mariante, 2025). Inntektsforskjellene mellom mødre og fedre øker gradvis og vedvarer i minst 15 år etter fødselen av første barn, noe som viser at «child penalty» har en langsiktig effekt og påvirker karriereutvikling og lønnsvekst over tid (Angelov, Johansson, & Lindahl, 2016).

Det er usikkert hva som er de underliggende årsaker til at kvinner i større grad enn menn får redusert arbeidsinntekt etter at de får barn. Det kan handle om endrede preferanser, men det kan også tenkes at endrede forventninger fra arbeidsgiver, eller ren diskriminering på arbeidsplassen, spiller inn. Flere studier tyder på at kvinner med barn kan være utsatt for normativ diskriminering på arbeidsmarkedet. Kvinner med barn blir ofte sett på som mindre kompetente og mindre forpliktet til arbeidet sitt, mens fedre derimot «belønnes» for å ha barn (Correll, Benard, & Paik, 2007). Normer og forventninger i samfunnet, særlig knyttet til familieliv og arbeidsdeling hjemme, spiller trolig en avgjørende rolle i å skape og opprettholde disse forventningene.

Andresen og Havnes (2019) studerer hvordan barnehage for småbarn påvirker arbeidstilbudet til mødre og fedre i Norge. Funnene tyder på at bruk av barnehage for toåringer har betydelig effekt på mødres arbeidstilbud. For mødre som bor sammen med barnets far fører bruk av barnehage til økt yrkesdeltakelse, og dermed inntekt, og at de i større grad går over til heltidsarbeid. For alenemødre finner de ingen entydig effekt.

Arbeidstilbud, arbeidstid og sektorforskjeller

Forskning har vist at arbeidstilbudselastisiteten er ulik for kvinner og menn, og at kvinner ofte har en høyere elastisitet, altså at deres arbeidstilbud endrer seg mer ved lønn- og inntektsendringer, enn menn, særlig i yngre aldersgrupper. Dette henger sammen med at kvinner i større grad prioriterer deltidsarbeid eller yrker med høyere fleksibilitet, men hvor det er en lavere lønnsvekst. Studier viser at kvinner er villige til å akseptere lavere lønn til fordel for jobbens fleksibilitet, og dette kan påvirke både valg av yrke og utdanning. (Evers, Mooji, & Vuuren, 2008; Blau & Kahn, 2007; Wiswall & Zafar, 2017).

Studier som undersøker utviklingen i arbeidselastisiteten over flere tidligere tiår, viser at kvinners respons på endringer i lønn og inntekt har falt gradvis (Bishop, Bradley Heim, & Kata Mihaly, 2009; Kumar & Liang, 2016; Jia, Thoresen, & Vattø, 2024), og at kvinners arbeidstilbud er blitt mindre responsiv til mannlige partneres inntekt (Blau & Kahn, 2007)

En av de store kjønnsforskjellene i arbeidslivet er forskjeller i kvinners og menns arbeidstid (Hamre, 2017). Selv om andelen sysselsatte kvinner nærmer seg menns, er det fortsatt betydelige forskjeller i arbeidstid, med langt flere kvinner enn menn som jobber deltid, viser studien fra Sandnes (2005). Menns avtalte arbeidstid var litt kortere i 2016 enn i 2004, mens kvinners avtalte arbeidstid hadde økt noe i samme periode (Hamre, 2017).

Gitt arbeidsmengde, har også yrkes- og næringsvalg påvirkning, da det er betydelige forskjeller i lønn mellom sektorer. Kvinner er overrepresentert i offentlig sektor, som generelt har lavere lønn enn privat sektor. I tillegg er det mer uttalte lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i lederyrker sammenlignet med kontoryrker (Lekve & Arnesen, 2024).

Langsiktige konsekvenser: formuesulikhet

Mens inntektsforskjellene er godt dokumentert, er det også ulikheter i formue mellom menn og kvinner. Det at menn dominerer blant de med de aller høyeste inntektene (Bøckmann, 2024), kan få videre utslag i anledningen til å spare til stor formue. Videre, har menn høyere kapitalinntekter, men også mer gjeld, noe som reflekterer forskjeller i investeringsvalg og økonomiske preferanser (Epland, 2021). Formuesulikheten, målt ved Gini-koeffisienten, har også økt i løpet av de siste ti årene (Aaberge, Mogstad, Verstad, & Vestre, 2021).

Selv om forskjeller i risikopreferanse ofte trekkes frem som en forklaring på kjønnsforskjeller i finansielle valg, er ikke forskningen entydig. En eksperimentell studie fra Charness og Gneezy (2012) finner at kvinner er mindre risikovillige i spill som skal speile ekte investeringsbeslutninger. Schubert mfl. (1999) finner at forskjeller i risikovillighet mellom menn og kvinner i stor grad varierer med beslutningssituasjonens utforming, og at kjønnsforskjellene forsvinner når de står overfor kontekstualiserte finansielle beslutninger.

Et annet trekk som diskuteres i litteraturen er kjønnsforskjeller i overkonfidens, forstått som en systematisk tendens til å overvurdere egen kunnskap eller evne. Barber og Odean (2001) viser at menn handler betydelig mer i aksjemarkedet enn kvinner, og at denne overdrevne handels-aktiviteten fører til lavere nettoavkastning. De peker på at dette mønsteret samsvarer med psykologisk forskning som finner at menn ofte har mer overkonfidens enn kvinner i finansielle settinger.

Et annet forhold som kan ha betydning for hvordan formue bygges opp over tid, er at det finnes klare kjønnsforskjeller i finansiell kunnskap i Norge. Nyhus (2023) finner at menn scorer høyere enn kvinner på tester av finansiell kunnskap, særlig innen investering, inflasjon, boliglån og sparing. Analysen viser også at høyere finansiell kunnskap henger sammen med mer robust økonomisk adferd og større sannsynlighet for å investere i aksjer og aksjefond. Slike forskjeller i finansiell kompetanse kan dermed påvirke både investeringsvalg og langsiktig formuesoppbygging.

Tilsvarende funn dokumenteres også i internasjonale studier, som viser gjennomgående kjønnsforskjeller i finansiell kunnskap på tvers av land (Bucher-Koenen, Lusardi, Alessie, & Van Rooij, 2017). Kvinner scorer systematisk lavere enn menn på spørsmål som måler forståelse av grunnleggende finansielle konsepter, og oppgir oftere at de ikke vet svaret. Dette gjelder også kvinner som i særlig grad kan forventes å ha behov for slik kunnskap i hverdagen, som enslige og enker. Disse kjønnsforskjellene observeres både for enkle og mer avanserte finansielle temaer. Siden finansiell kunnskap er tett knyttet til økonomisk adferd, blant annet pensjonsplanlegging og sparing, kan slike forskjeller bidra til ulikheter i formuesoppbygging over tid.

Pensjonsordningenes betydning for kjønnsulikhet

Når det gjelder pensjon, spiller de ulike pensjonsordningene inn på forskjellige vis. Folketrygden er et relativt omfordelende system, som har vist seg å redusere ulikheten mellom inntektsgrupper og kjønn, ettersom den er mindre avhengig av inntekt og mer avhenger av antall arbeidsår. Imidlertid kan det oppstå ulikhet for de som ikke har hatt mulighet til å jobbe i hele sitt liv, noe som særlig rammer kvinner, som i større grad enn menn har deltidsstillinger eller tar lengre omsorgspermisjoner (Grødem, 2021).

Tjenestepensjonene, som er mer avhengig av arbeidsplassens pensjonsordning, bidrar til en mer variert pensjonsutbetaling avhengig av sektor og yrkesstatus. I tillegg kan avtalefestet pensjon (AFP) være gunstig for dem som er i organisert arbeidsliv. Samtidig innebærer AFP-ordningen usikkerhet, ettersom det kreves at man oppfyller spesifikke kriterier for å kunne benytte seg av ordningen på et bestemt tidspunkt, som for eksempel når man når 62 år (Grødem, 2021).

Totalt sett viser forskning at fordelingsvirkningene av det samlede pensjonssystemet er mindre egalitære enn folketrygden alene, og pensjons-ulikheter kan derfor forsterke kjønnsforskjellene i økonomiske ressurser (Grødem, 2021).

Skattesystemets betydning for omfordeling mellom kjønn

Kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser påvirkes også av skattesystemet, som kan ha forskjellige konsekvenser for menn og kvinner, både direkte og indirekte. Skattesystemet tar ikke alltid hensyn til kjønnsforskjeller i inntektsstruktur, forbruksmønstre og eiendomseierskap, noe som kan føre til ulik behandling av menn og kvinner. For eksempel har menn generelt høyere inntekter fra kapital, ettersom de i større grad eier formue og kapital enn kvinner (Coelho, Davis, Klemm, & Buitron, 2022). Dette kan føre til en skjevfordeling, ettersom kapitalinntekter er mer skattefordelaktige enn arbeidsinntekter.

OECD (2022) peker på at skattesystemet kan forbedres ved å fjerne åpenbare kjønnsforstyrrelser og vurdere om det finnes elementer som i praksis fører til kjønnsdiskriminering, for eksempel ved å revidere skatteinnstillinger som ikke tar høyde for ulikhetene i kapitalfordeling mellom kjønnene.

3.3 Oppsummering

Samlet sett peker litteraturen på flere sentrale mekanismer som kan bidra til å forklare kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser. Kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt er en viktig driver av de samlede kjønnsforskjellene i økonomiske ressurser. Dette drives av flere forhold, men særlig av at kvinner jobber mindre enn menn og av at kvinner jobber i yrker og bransjer som er dårligere betalt. Det kan igjen skyldes ulike valg og forutsetninger for arbeid og karriereutvikling, og ulike yrkes- og sektorvalg. Kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt forsterkes ved familieetablering, hvor kvinners arbeidsinntekt, i mye større grad enn menns arbeidsinntekt, påvirkes negativt av å få barn.

I tillegg antyder litteraturen at menn i større grad vektlegger økonomi i valgene de tar og at menn er mer risikosøkende i finansielle valg. Menn oppsøker i større grad kunnskap om økonomi, og er mer aktive i lønnsforhandlinger og investeringer. Samtidig understrekes betydningen av normer, kjønnsroller og institusjonelle rammer for å forme både preferanser og handlingsrom. Disse faktorene virker sammen og påvirker både inntektsnivå og langsiktig økonomisk utvikling.

Det er ikke entydig hva som er årsak og hva som er resultat av disse forskjellene. Kjønnsforskjeller kan oppstå og forsterkes gjennom dynamiske og gjensidige prosesser over tid. Valg som fremstår som individuelle, som arbeidstid eller yrkesvalg, kan både reflektere underliggende preferanser og være påvirket av tidligere diskriminering, normer eller strukturelle forhold. Dette innebærer at observerte forskjeller i økonomiske utfall ikke nødvendigvis kan tolkes som direkte uttrykk for frie valg alene, men også som en del av et mer sammensatt samspill mellom individuelle beslutninger og samfunnsmessige strukturer.

4. Kjønnsforskjeller i inntekt i den samlede befolkningen og etter alder

Dette kapittelet kartlegger og analyserer forskjellen i inntekt mellom kvinner og menn. Vi finner at menn har høyere gjennomsnittlig totalinntekt enn kvinner. Forskjellene er i hovedsak drevet av ulikheter i arbeidsinntekt, som både reflekterer at menn har høyere yrkes-deltakelse, flere arbeidstimer og forskjeller i yrkes- og næringstilknytning. For kapital-inntekt er det kjønnsforskjeller, der menn i større grad mottar slike inntekter, og blant de som har kapitalinntekt mottar menn høyere beløp enn kvinner. Kvinner mottar i snitt noe mer i overføringer enn menn.

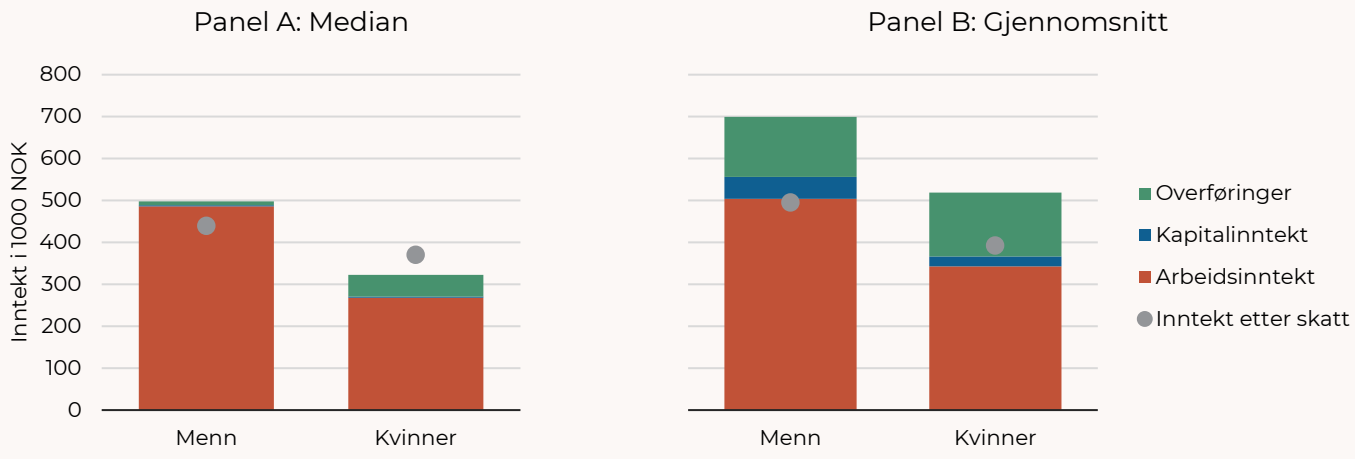
Vi definerer forskjeller ved å beregne gjennomsnittsforskjeller, forskjeller i median, samt ved å vise fordelinger av ulike inntektsformer. Analysene ser nærmere på ulike former for inntekt, heller enn å se utelukkende på arbeidsinntekt. Ved å analysere overføringer, kapitalinntekt og arbeidsinntekt samlet har vi mulighet til å se på forskjeller i totalt inntektsgrunnlag mellom menn og kvinner.

Våre analyser fokuserer i hovedsak på inntekt før skatt. Det er to årsaker til dette. For det første tilgjengeliggjør ikke SSB tall etter skatt fordelt på de ulike inntektsformene (kapitalinntekt, lønnsinntekt, næringsinntekt og skattepliktige overføringer). Bruk av tall før skatt muliggjør dermed en mer detaljert analyse av kjønns-forskjeller i ulike inntektsformer.

For det andre gir et fokus på inntektsfordelingen før skatt også et klarere bilde av de faktiske forskjellene i menn og kvinners underliggende inntekt, før den vridende effekten av skatt tas i betraktning. Det norske skattesystemet er progressivt, og har dermed en tydelig omfordelende utforming ved at gjennomsnittlig og marginal skattebelastning øker med inntektsnivå. Ettersom menn er overrepresentert i de øvre delene av inntektsfordelingen vil den progressive utformingen av skattesystemet dermed også bidra til at den gjennomsnittlige forskjellen på kvinner- og menns totalinntekt er lavere etter skatt, sammenlignet med før skatt. Ved å undersøke inntektsformer før skatt får vi i større grad et bilde av forskjellen mellom menn og kvinners inntektsgrunnlag og valg som påvirker økonomiske ressurser.

Forskjell i inntekt etter skatt er likevel interessant å belyse, ettersom inntekt etter skatt (og kombinasjon av inntekt etter skatt og skattefrie overføringer) belyser forskjellen i disponibel inntekt mellom menn og kvinner, under det eksisterende skatte- og overføringssystemet. Vi gjennomfører derfor overordnede analyser av inntekt etter skatt,

Figur 4-1: Gjennomsnitt og median av totalinntekt for menn og kvinner (2023). Fordelt i arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer

Merknad: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Utvalget består av hele befolkningen over 18 år. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

samt fordelingen av inntekt etter skatt for ulike grupper.

4.1 Kjønnsforskjeller i totalinntekt

Vi starter med å vise både gjennomsnitt- og medianinntekt per år, før og etter skatt, for hele utvalget, fordelt etter kjønn. Dette er vist i Figur 4-1. Den gjennomsnittlige inntekten for menn og kvinner, drives av hvor stor andel av gruppen som har inntektsformen, samt hvor høy inntektsformen er for de som har inntekten. Beregningene er ujusterte, og tar ikke hensyn til hvor stor andel som mottar de ulike inntektsformene. Hvis en liten andel av gruppen har en inntektsform, vil dette bidra til å trekke ned viktigheten av inntektsformen for gruppen som en helhet.

Totalinntekt for menn og kvinner i 2023

Som vist i Tabell 4-1 har menn både høyere gjennomsnitts- og medianinntekt enn kvinner. Menn har en gjennomsnittlig samlet totalinntekt over 180 000 kroner høyere enn kvinner før skatt og 102 000 kroner høyere enn kvinner etter skatt.

Den gjennomsnittlige totalinntekten er betydelig høyere enn medianen, for både menn og kvinner. Dette er fordi gjennomsnittet påvirkes av ekstremverdier, hvor et fåtall som har svært høye inntekter trekker gjennomsnittet oppover. Median er dermed et bedre mål på den typiske inntekten.

Fordelingen av totalinntekt for menn og kvinner er vist i Figur 4-2. Kvinners inntektsfordeling er mer konsentrert rundt lavere inntektsnivåer, hvor over 40 prosent av kvinner har en inntekt under 400 000 kr. Menns fordeling er bredere og mer høyreskjev, med en større andel observasjoner på høye inntektsnivåer og en lengre hale mot toppen av fordelingen. Menn er også overrepresentert i øverste persentil av inntektsfordelingen, som er utelatt fra figuren av fremstillingshensyn.

Utvikling i totalinntekt over tid

Figur 4-3 viser utvikling i totalinntekt over tid for menn og kvinner, både før og etter skatt. Til tross for en relativt parallell økning, har kvinners total-inntekt økt noe raskere enn menns. Dette har ført til at forskjellen i totalinntekt har blitt redusert, som illustrert i Panel B som viser kvinners totalinntekt som andel av menns. I 2005 hadde kvinner kun 58 prosent av menns totalinntekt før skatt (65 prosent etter skatt), mens kvinner i 2023 hadde 74 prosent av menns totalinntekt (80 prosent etter skatt), med en forskjell på omtrent 180 000 kroner (103 000 kroner etter skatt).

Tabell 4-1: Gjennomsnitt og median av ulike inntektsformer for menn og kvinner (2023)

	Gjennomsnittlig inntekt		Kvinners andel av menns inntekt	Median inntekt		Kvinners andel av menns inntekt
	Kvinner	Menn		Kvinner	Menn	
Totalinntekt	518 761	699 341	74 %	462 595	583 875	79 %
Arbeidsinntekt	342 792	503 979	68 %	268 098	486 065	55 %
Lønnsinntekt	330 450	470 365	70 %	244 727	451 984	54 %
Næringsinntekt	12 342	33 613	37 %	-	-	-
Kapitalinntekt	23 495	52 369	45 %	2 438	2 443	99,8 %
Sikker kapitalinntekt	8 071	9 796	82 %	874	1 433	164 %
Usikker kapitalinntekt	15 424	42 574	36 %	0	10	0 %
Overføringer	152 474	142 993	106 %	51 911	9 230	562 %
Helserelaterte overføringer	55 681	42 216	132 %	0	0	-
Arbeidsrelaterte overføringer	83 585	92 923	90 %	0	0	-
Andre overføringer	13 208	7 854	168 %	0	0	-

Merknad: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Utvalget består av hele befolkningen over 18 år. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Det er også noe større variasjon i menns total-inntekt, til sammenligning med kvinners. Der kvinners totalinntekt viser en jevn stigning, varierer menns totalinntekt noe mer. Eksempelvis faller menns totalinntekt mellom 2005 og 2006, og mellom 2015 og 2016. Det er også et merkbart hopp i menns totalinntekt fra 2020 til 2021. Ingen av disse endringene er like synlig i kvinners totalinntekt. Variasjonen er særlig drevet av endringer i kapitalinntekt, som diskutert i det følgende.

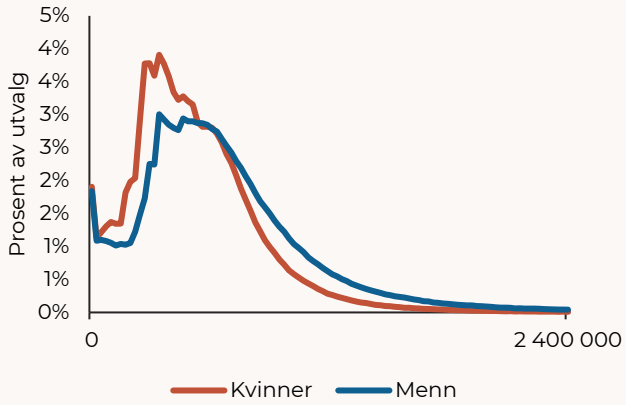
Arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer

Ved å se nærmere på dekomponeringen av totalinntekt i arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer kan vi identifisere hvilke inntekts-grunnlag som utgjør driverne av forskjellene i totalinntekt. Som vist i Figur 4-1 og Figur 4-4, har menn betydelig høyere arbeidsinntekt og kapitalinntekt enn kvinner. Kvinner har derimot noe høyere overføringer enn menn.

Den klart viktigste komponenten i totalinntekt er arbeidsinntekt, og kvinners gjennomsnittlige arbeidsinntekt er kun 68 prosent av menns. Som vist i tidligere kapittel, er det betydelige forskjeller i lønnsinntekt mellom menn og kvinner. Disse forskjellene kommer både av at menn i større grad deltar i arbeidslivet og at de arbeider i yrker hvor gjennomsnittslønnen er høyere. Menn er særlig overrepresentert blant de aller høyest lønnede. Det er også noen lønnsforskjeller mellom menn og kvinner som utfører samme arbeid, jf. Kapittel 3. Medianen av arbeidsinntekt for kvinner er likere gjennomsnittet, enn for menn. Dette indikerer at det er kvinner med lav eller ingen arbeidsinntekt som trekker ned gjennomsnittet. For menn derimot er gjennomsnittet høyere enn medianen, hvilket innebærer at fordelingen er høyreskjev, om enn i liten grad.

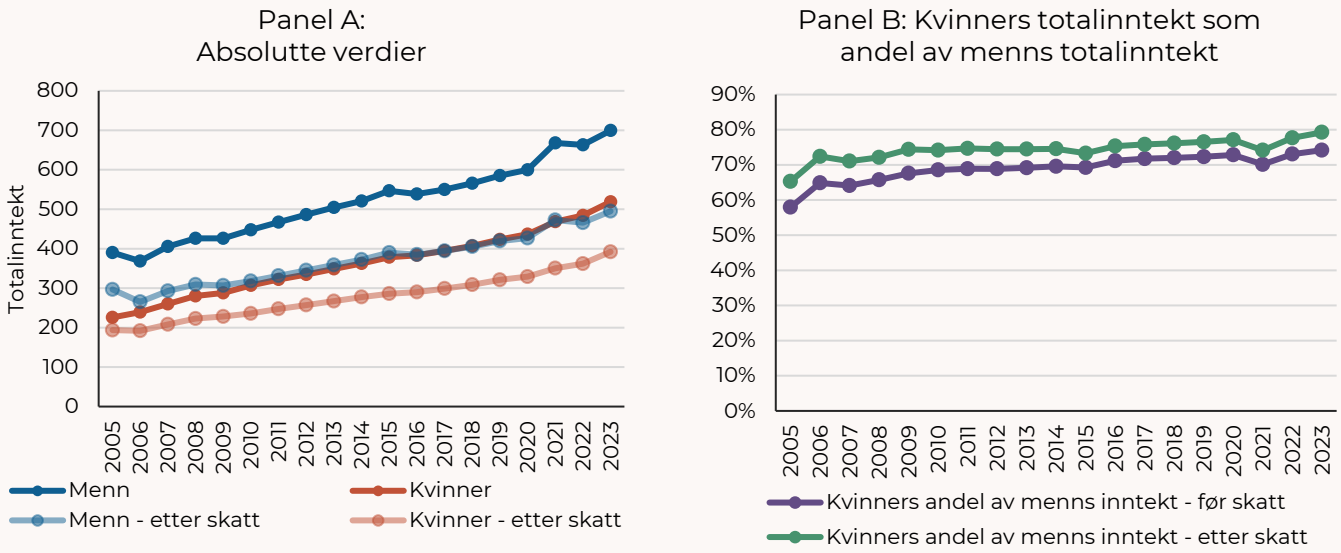
Kvinner mottar flere og større overføringer enn menn. For kvinner utgjør overføringer nesten en fjerdedel av totalinntekten, mens det utgjør omtrent 14 prosent av menns totalinntekt. I absolutte tall er overføringene også høyere for kvinner. I 2023 mottok kvinner i gjennomsnitt

Figur 4-2: Fordeling av totalinntekt for menn og kvinner (2023)

Merknad: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Utvalget består av hele befolkningen over 18 år. Øverste persentil av fordelingen er kuttet av fremstillingshensyn. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Figur 4-3: Totalinntekt for menn og kvinner mellom 2005 – 2023, før og etter skatt (1000 kr.)

Note: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

omtrent 10 000 kroner mer i overføringer enn menn. Overføringer fungerer slik i gjennomsnitt som en utjevnende faktor mellom menn og kvinner på gruppenivå.

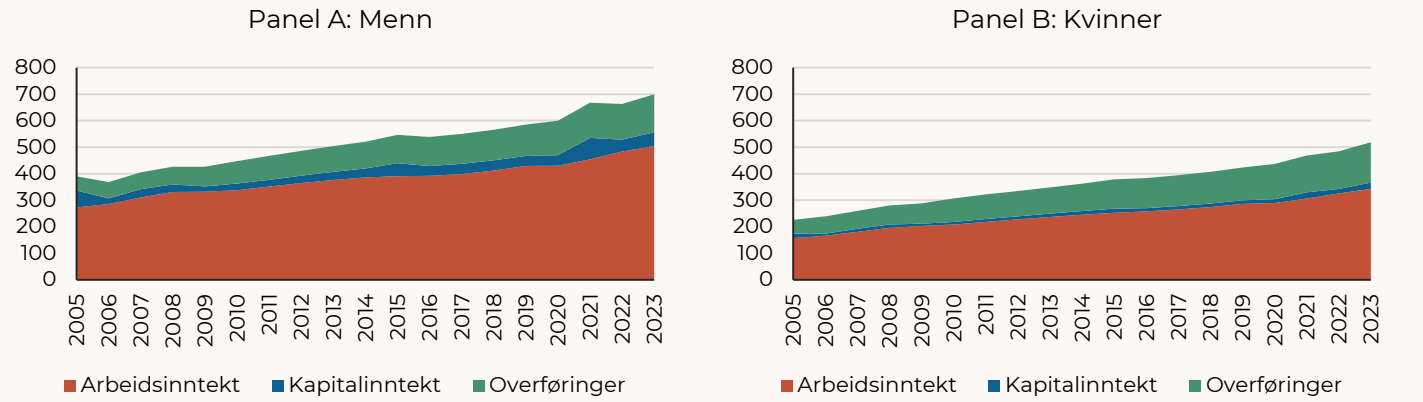
I gjennomsnitt utgjør kapitalinntekt en større andel av menns totalinntekt enn for kvinner: For menn er kapitalinntekt 8 prosent av deres totale inntekt, mens det for kvinner utgjør 5 prosent. Kvinners gjennomsnittlige kapitalinntekt utgjør omtrent 45 prosent av menns kapitalinntekt.

Variasjonen i totalinntekt hos menn over tid, ser ut til være et resultat av endringer i kapitalinntekt. Særlig ser det ut til å være økning i gjennomsnittlig kapitalinntekt i 2015 og i 2021. I 2015 skyldes dette trolig endringer i den effektive skattesatsen på utbytte. Den effektive skattesatsen økte fra 2016, hvilket insentiverte eiere med store kapitalinntekter til å ta ut høyere utbytte i 2015 (Aaberge, Modalsli, & Vestad, Ulikheten – betydelig større enn statistikken viser, 2020). I 2021 ble det igjen varslet at utbytteskatten skulle justeres, hvilket igjen førte til et hopp i gjennomsnittlig kapitalinntekt. Dette er særlig tydelig for menns gjennomsnittlige kapitalinntekt, men fremkommer også i noen grad for kvinner. Dette skyldes sannsynligvis at menn oftere eier store aksjeposter i selskaper, og derfor har større økonomisk gevinst å hente.

Utvikling i arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer over tid

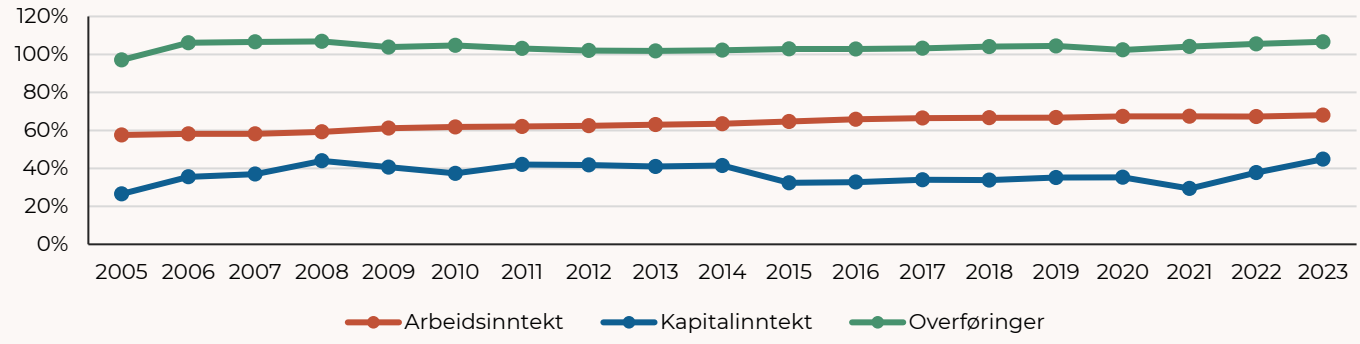
Overordnet finner vi at kjønnsforskjellen i totalinntekt har blitt redusert over tid (se Panel B i Figur 4-3). Videre kan vi undersøke hvordan utviklingen i tid ser ut dekomponert i arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer, som vist i Figur 4-4 og Figur 4-5.

Figur 4-4: Gjennomsnittlig arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer, for hhv menn og kvinner (2005-2023, 1000 kr.)

Merknad: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Figurene viser gjennomsnitt beregnet for hele utvalget, inkludert de med registrert inntekt lik null. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Figur 4-5: Kvinners andel av menns inntekt, for hhv arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer, gjennomsnitt (2005-2023)

Merknad: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Figurene viser gjennomsnitt beregnet for hele utvalget, inkludert de med registrert inntekt lik null. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

I absolutte verdier har både kvinner og menns arbeidsinntekt og overføringer økt fra 2005 til 2023, men relativt sett har overføringer økt mer enn arbeidsinntekt. Kvinners overføringer har også hatt en større prosentvis vekst enn menns overføringer. Den større prosentvise veksten i gjennomsnittlige overføringer for både menn og kvinner viser dermed at overføringer har blitt en viktigere del av inntektsgrunnlaget for begge kjønn, og særlig for kvinner, i perioden.

Utviklingen i kvinners andel av menns arbeidsinntekt (som vist i Figur 4-5) viser tilsvarende trend som kvinners andel av menns totalinntekt. Kjønnsforskjellene har blitt noe mindre over tid, ved at kvinners arbeidsinntekt har økt relativt mer enn menns arbeidsinntekt. Kvinners arbeidsinntekt var 58 prosent av menns arbeidsinntekt i 2005 og 68 prosent av menns arbeidsinntekt i 2023. Dette er hoveddrivereren bak den utjevnede forskjellen i totalinntekt, ettersom arbeidsinntekt utgjør den klart største delen av totalinntekten.

For overføringer har det også vært noe økning i kvinners andel av menns overføringer, hvor kvinner i 2005 mottok 97 prosent av menns overføringer og i 2023 mottok 107 prosent av menns overføringer.

Kjønnsforskjellene i kapitalinntekt har også blitt redusert i tidsperioden, men for kapitalinntekt har de gjennomsnittlige kjønnsforskjellene variert noe mer over tid. Kvinners andel av menns kapitalinntekt var helt nede på omtrent 29 prosent i 2021, før det igjen økte til 45 prosent i 2023. I gjennomsnitt har kjønnsforskjellene i kapitalinntekt dermed avtatt fra utgangsåret, men svingningene i størrelsene på kjønnsforskjellene illustrerer hvordan gjennomsnittlig kapitalinntekt i større grad påvirkes av endringer i regelverk og insentiver.

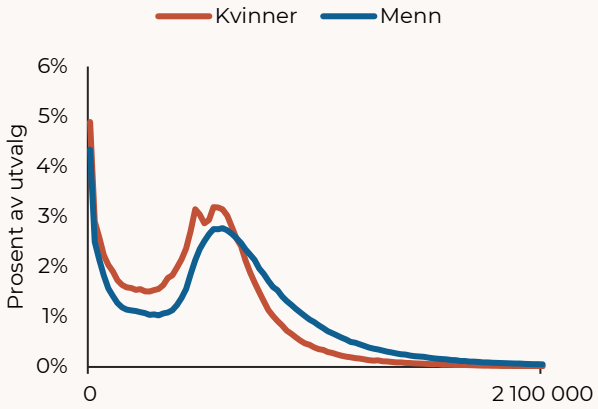
Detaljering av inntektsformene

Vi kan videre dekomponere arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer. Arbeidsinntekt består av lønnsinntekt og næringsinntekt. Kapitalinntekt består av sikker og usikker kapitalinntekt og overføringer består av helserelaterte overføringer, arbeidsrelaterte overføringer og andre overføringer. Dekomponeringen er vist i Tabell 4-2.

Det er særlig forskjell i lønnsinntekt som står for forskjellen i totalinntekt, hvor menn i gjennomsnitt har over 160 000 kroner mer i lønnsinntekt. I prosent er det likevel ikke innenfor denne inntektskategorien at forskjellen er størst. Menn har i gjennomsnitt betydelig høyere næringsinntekt, hvor kvinners næringsinntekt i gjennomsnitt er kun 37 prosent av menns næringsinntekt. Også for usikker kapitalinntekt er forskjellen betydelig, hvor kvinner kun har 36 prosent av menns usikre kapitalinntekt.

Segmenteringen viser at bildet for overføringer er noe mer nyansert enn tidligere presentert. Til tross for at kvinner mottar høyere gjennomsnittlige overføringer totalt, er det annerledes for arbeidsrelaterte overføringer. Kvinner mottar i snitt kun 90 prosent av det menn mottar i arbeidsrelaterte overføringer. Arbeidsrelaterte overføringer består av pensjon og arbeidsavklaringspenger. Størrelsen på disse overføringene vil henge sammen med tidligere arbeidsinntekt, og det er dermed naturlig at menn i gjennomsnitt mottar høyere arbeidsrelaterte overføringer, ettersom de typisk har og har hatt høyere inntekt. Det er også verdt å bemerke at utvalget består av menn og kvinner over 18 år, og at det vil være en del pensjonister, som trekker opp gjennomsnittet for overføringer.

Figur 4-6: Fordeling av arbeidsinntekt for menn og kvinner (2023)

Merknad: Figurene viser fordeling av arbeidsinntekt kun for delen av utvalget med registrert arbeidsinntekt.
Øverste persentil av fordelingen er kuttet av fremstillingshensyn.
Beregninger basert på registerdata fra SSB

4.2 Hvor mange har hver inntektsform og hvor høy inntekt har de?

Den gjennomsnittlige totalinntekten er et produkt av andelen med inntekt og den gjennomsnittlige inntekten blant de som har slik inntekt. En lavere andel kvinner er i arbeidslivet enn menn, og dermed er det flere kvinner enn menn som ikke har arbeidsinntekt i det hele tatt. Dette er med å drive kjønnsforskjeller i gjennomsnittlig inntekt. I dette delkapittelet undersøker vi betydningen av dette, ved å studere kjønnsforskjeller i ulike inntektsformer, kun for de som er registrert med den gjeldende inntektsformen.

Arbeidsinntekt

Tabell 4-2 viser gjennomsnittlig inntekt for de som er registrert med en inntektsform, samt hvor mange menn og kvinner som er registrert med inntektsformen. Som tidligere illustrert er det i hovedsak forskjeller i arbeidsinntekt som driver forskjellene i totalinntekt mellom menn og kvinner. Forskjeller i menn og kvinners deltakelse i arbeidslivet, både knyttet til yrkesvalg, heltid/deltid og sysselsettingsgrad, og dets innvirkning på forskjeller i arbeidsinntekt er godt dokumentert i tidligere forskning (ISF, 2024). På overordnet nivå finner vi i stor grad resultater som samsvarer med den etablerte kunnskapen.

For lønnsinntekt finner vi at den gjennomsnittlige lønnsinntekten fortsatt er betydelig lavere for kvinner enn for menn, selv hvis vi kun ser på de som har denne inntektsformen (77 prosent av menns lønnsinntekt). Dette er naturlig ettersom vi ikke skiller mellom deltids- og heltidsarbeid. Kvinner arbeider i større grad deltid, og arbeider også oftere i lavtlønnsyrker. Dette kan til dels forklare noe av forskjellen i gjennomsnitt mellom menn og kvinner. Videre er menn overrepresentert i toppstillinger, hvor lønnen er særlig høy. Tidligere forskning har vist at, selv korrigert for yrke, utdanningsnivå og heltid/deltid er det noe forskjell i gjennomsnittlige lønnsinntekt mellom menn og kvinner (Hoen mfl., 2024).

For næringsinntekt er det også betydelig forskjell mellom menn og kvinner som har denne inntektsformen. Kvinners næringsinntekt er kun 68 prosent av menns næringsinntekt i gjennomsnitt, og det er en lavere andel kvinner som har næringsinntekt.

Nærmere undersøkelse av fordeling av arbeidsinntekt, for den gruppen som er registrert med arbeidsinntekt, viser tilsvarende som fordeling av totalinntekt for menn og kvinner (se Figur 4-6). Videre avdekker undersøkelsen av fordeling mer informasjon om hvorfor den gjennomsnittlige arbeidsinntekt for de som har arbeidsinntekt er høyere for menn enn kvinner. Figuren viser at en større andel kvinner enn menn er registrert med særlig lav arbeidsinntekt. Dette er peker på at

Tabell 4-2: Gjennomsnittlig inntekt for ulike inntektsformer etter kjønn, for de som er registrert med inntektsformen (2023)

	Gjennomsnittlig inntekt		Kvinners andel av menns inntekt	Andel med beløp	
	Kvinner	Menn		Kvinner	Menn
Totalinntekt	528 197	709 854	74 %	99 %	98 %
Arbeidsinntekt	495 904	657 568	75 %	68 %	76 %
Lønnsinntekt	486 582	635 102	77 %	67 %	73 %
Næringsinntekt	309 062	453 965	68 %	4 %	8 %
Kapitalinntekt	27 032	64 685	42 %	91 %	87 %
Sikker kapitalinntekt	9 006	11 278	80 %	91 %	88 %
Usikker kapitalinntekt	35 680	91 303	39 %	46 %	51 %
Overføringer	220 669	254 911	87 %	70 %	57 %
Helserelaterte overføringer	148 846	160 788	93 %	37 %	26 %
Arbeidsrelaterte overføringer	266 701	339 141	79 %	33 %	29 %
Andre overføringer	75 712	61 195	124 %	17 %	13 %

Merknad: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Figurene viser gjennomsnitt og median beregnet kun for andelen av utvalget med registrert inntektsform. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

kvinner arbeider mer deltid. Videre ser vi en større spredning utover inntektsfordelingen blant menn, og menn er særlig i større grad representert i den øvre delen av arbeidsinntektsfordelingen.

Overføringer

Det er en klar overvekt av kvinner som mottar overføringer, innenfor alle kategorier av overføringer. 70 prosent av kvinnene over 18 år i 2023 mottar en eller annen form for statlig overføring. Kvinnene som mottar overføringer mottar likevel i snitt mindre enn menn som mottar overføringer. Det er særlig innenfor helserelaterte overføringer, hvor kvinner er overrepresentert.

37 prosent av kvinner mottar helserelaterte overføringer, mens kun 26 prosent av menn mottar dette. Det er derimot slik at kvinner som mottar helserelaterte overføringer i snitt kun får 93 prosent av det menn som mottar helserelaterte overføringer får. Dette betyr at når man ser på gjennomsnittet for hele befolkningen, trekkes menns tall ned av at få faktisk mottar ytelsen. Kvinner utgjør en større andel av mottakerne, og dette bidrar til at de samlet sett har høyere gjennomsnittlig inntekt fra overføringer.

Fordelingen av arbeidsrelaterte overføringer har noen av de samme trekkene. 29 prosent av menn mottar denne formen for overføringer, mot 33 prosent av kvinnene. Arbeidsrelaterte overføringer består i hovedsak av pensjon. Hvis vi ser på gjennomsnittet kun for mottakere av arbeidsrelaterte overføringer ser vi at menn har betydelig høyere arbeidsrelaterte overføringer.

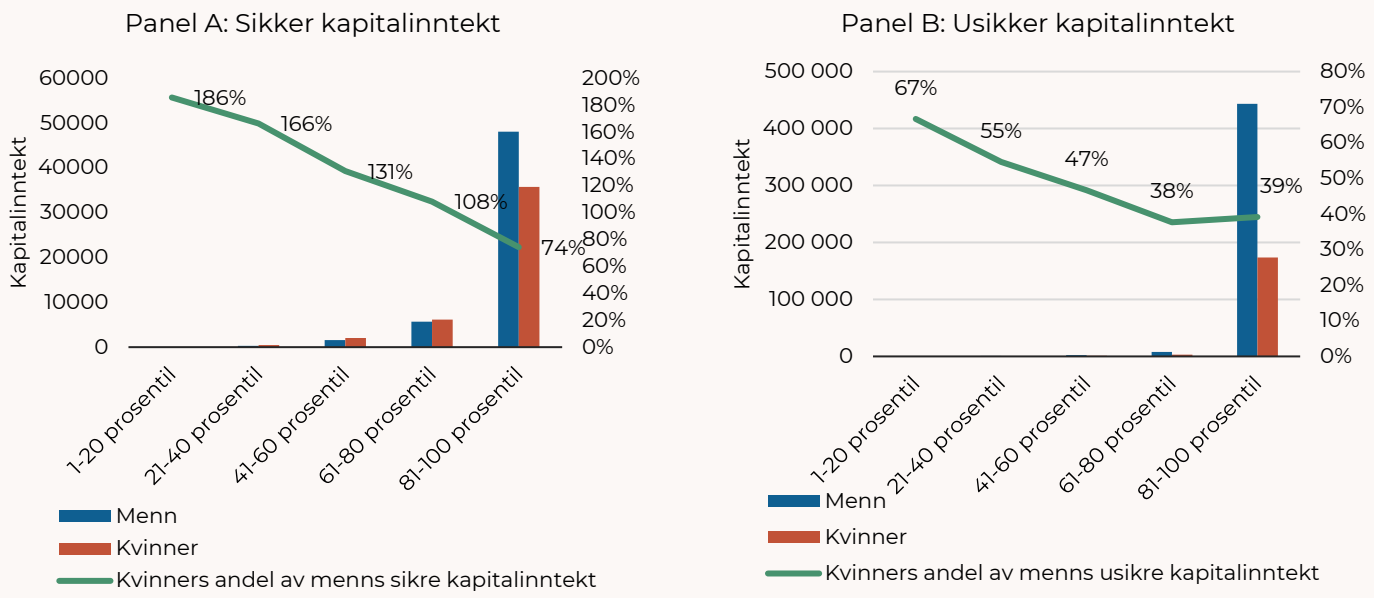
Menns høyere nivå av arbeids- og helserelaterte overføringer henger sammen med større grad av deltakelse i arbeidsmarkedet og høyere lønn i tidligere arbeidsmarkedsdeltagelse. De fleste helse- og arbeidsrelaterte ytelser er betinget og basert på tidligere inntekt (eks. pensjon, sykepenger, dagpenger, AAP, uføretrygd), og ettersom menn i gjennomsnitt har høyere tidligere lønnsinntekt og i større grad tidligere har stått i arbeidslivet, vil dette bidra til at overføringene for denne gruppen, betinget at de mottar overføringen, vil være høyere.

I den resterende kategorien av andre overføringer er det både en større andel kvinner som mottar overføringen, samt at kvinnene som mottar det i gjennomsnitt mottar mer enn menn. Denne kategorien inneholder en bred gruppe av ytelser, blant annet knyttet til sosiale forhold og barn.

Kapitalinntekt

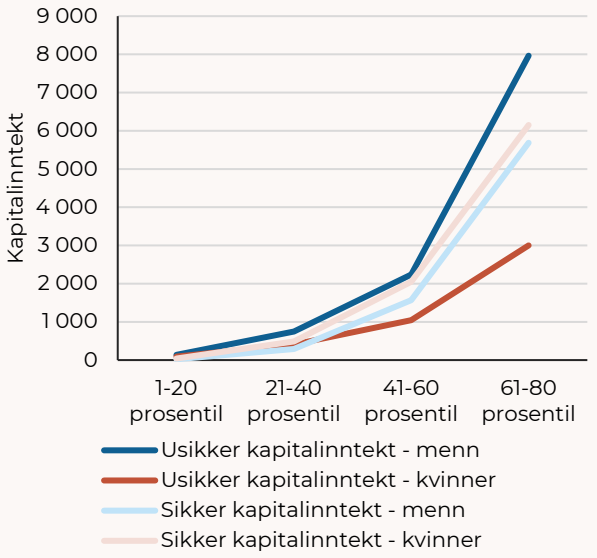
I løpet av de siste årene har det vært rettet økt oppmerksomhet mot forskjeller mellom menn og kvinner i sparing og investering i usikker kapital. Dette har blant kommet til uttrykk gjennom ulike initiativer og informasjonskampanjer med mål om å senke terskelen for at flere kvinner skal investere i aksjer og fond. På sikt vil økt deltakelse i slike

Figur 4-7: Fordeling av sikker og usikker kapitalinntekt i kvintiler, for de som mottar inntektsformen (2023)

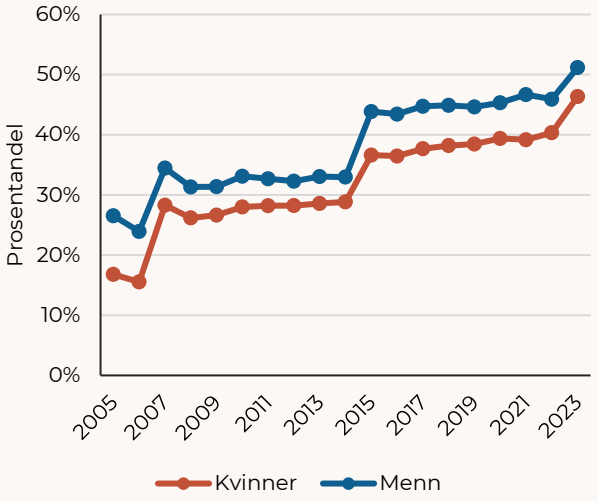
Merknad: Prosentene i panel A og B uttrykker kvinners sikre og usikre kapitalinntekt i prosent av menns sikre og usikre kapitalinntekt. Beregninger basert på registerdata fra SSB

Figur 4-8: Menn og kvinners gjennomsnittlige kapitalinntekt i usikker og sikker kapitalinntekt, for de fire nederste kvintilene (2023)

Merknad: Utvalget inkluderer kun de som har inntektsformen. Beregninger basert på registerdata fra SSB

Figur 4-9: Utvikling i andel som har usikker kapitalinntekt

Merknad: Utvalget inkluderer kun de som har inntektsformen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

spareformer kunne bidra til høyere usikker kapitalinntekt.

Majoriteten av den norske befolkningen er registrert med kapitalinntekt ettersom de fleste har en rentebærende bankkonto, og dermed vil være registrert med sikker kapitalinntekt. 88 prosent av menn i utvalget har sikker kapitalinntekt, mens 91 prosent av kvinner har dette. Sikker kapitalinntekt utgjør imidlertid relativt lave inntekter i snitt, sammenlignet med usikker kapitalinntekt. I gjennomsnitt har kvinner 80 prosent av menns sikre kapitalinntekt.

For usikker kapitalinntekt er bildet annerledes. Det er en høyere andel menn som har usikker kapitalinntekt enn kvinner, henholdsvis 51 prosent og 46 prosent. Forskjellen indikerer at menn og kvinner investerer pengene sine på ulike måter. Nivået på den usikre kapitalinntekten varierer, hvor kvinner kun har 39 prosent av menns usikre kapitalinntekt, betinget på at de er registrert med inntektsformen.

Hvis vi undersøker fordelingen av usikker og sikker kapitalinntekt innad i gruppen av menn og kvinner, blir det åpenbart at det er enkelte, med svært høy usikker kapitalinntekt som trekker opp den gjennomsnittlige usikre kapitalinntekten, og da særlig for menn (se Figur 4-7). Kvinners fordeling er også jevnere enn menns fordeling, både for usikker og sikker kapitalinntekt, men i begge kategoriene er det kvinner og menn i det øverste kvintilet som trekker opp gjennomsnittet.

Som vist i Figur 4-7 panel A har kvinner gjennomsnittlig høyere sikker kapitalinntekt enn menn i alle kvintiler, bortsett fra den øverste. Dette innebærer at *de fleste* kvinner har høyere sikker kapitalinntekt enn *de fleste* menn. Sikker kapitalinntekt utgjør likevel kun en brøkdel av inntektsgrunnlaget for den største andelen av befolkningen, hvor den gjennomsnittlige sikre kapitalinntekten ligger mellom omtrent 40 (20) kroner i det nederste kvintilet til 6200 (5700) kroner i det fjerde kvintilet for kvinner (menn). Menn har totalt høyere gjennomsnittlig sikker kapitalinntekt, som et resultat av det øverste kvintilet. Både sikker og usikker kapitalinntekt henger tett sammen med kapitalformue, hvor menn er særlig over-representert i de øverste delene av fordelingen.

Ettersom sikker og usikker kapitalinntekt i stor grad er preget av det øverste kvintilets gjennomsnittlige inntekt, er det interessant å nærmere undersøke fordelingen i de fire øvrige kvintilene separat. Figur 4-8 viser gjennomsnittlig inntekt i de fire nederste kvintilene for menn og kvinner for usikker og sikker kapitalinntekt for de som mottar inntektsformen. Vi ser her at kvinner har gjennomsnittlig høyere sikker kapitalinntekt i alle de aktuelle kvintilene, og at den gjennomsnittlige sikre kapitalinntekten er høyere enn den gjennomsnittlige usikre kapitalinntekt i de fire nederste kvintilene. Dette er i motsetning til menn som har en gjennomsnittlig høyere usikker kapitalinntekt i samtlige kvintiler. Det skal bemerkes at utvalget er ulikt for sikker og usikker kapitalinntekt

At flertallet av kvinner har høyere sikker kapital-inntekt enn menn kan indikere forskjeller i prioritering og risikoaversjon. Eksempelvis kan det peke på at for menn og kvinner med tilsvarende inntektsgrunnlag, plasserer menn i større grad pengene sine i usikker kapital, sammenlignet med kvinner som i større grad plasser pengene i sikker kapital.

For usikker kapitalinntekt er bildet motsatt og menn har i alle deler av fordelingen en høyere gjennomsnittlig usikker kapitalinntekt enn kvinner. Den usikre kapitalinntekten er også mer ujevnt fordelt for menn enn kvinner. Den prosentvise forskjellen i usikker kapitalinntekt er økende i menns favør med økende inntekt.

Utvikling i andel med usikker kapitalinntekt

Figur 4-9 viser andelen av mottakere av usikker kapitalinntekt mellom 2005 og 2023 for menn og kvinner. Det fremkommer at andelen av både menn og kvinner som har denne inntektsformen har økt siden 2005, og siden 2019 har andelen kvinner med usikker kapitalinntekt økt fra 38 til 46 prosent. Parallelt har også andelen menn med usikker kapitalinntekt økt fra 45 prosent til 51 prosent.

Selv om kjønnsforskjellen i andelen som mottar usikker kapitalinntekt er noe mindre i 2023 sammenlignet med tidligere år, gir dette ikke et fullstendig bilde av forskjellene mellom kvinner og menn. Tidligere analyser viser at det fortsatt er betydelig variasjon i nivået på usikker kapitalinntekt mellom gruppene, målt ved gjennomsnittlig mottatt beløp. Disse forskjellene gjør seg gjeldende også når fordelingen undersøkes, hvor kvinner har lavere gjennomsnittlig usikker kapitalinntekt i alle deler av fordelingen. En økning i andelen kvinner som mottar kapitalinntekt bidrar dermed isolert sett til å redusere forskjellen, men innebærer ikke nødvendigvis en tilsvarende utjevning i den gjennomsnittlige forskjellen mellom menn og kvinners usikre kapitalinntekt.

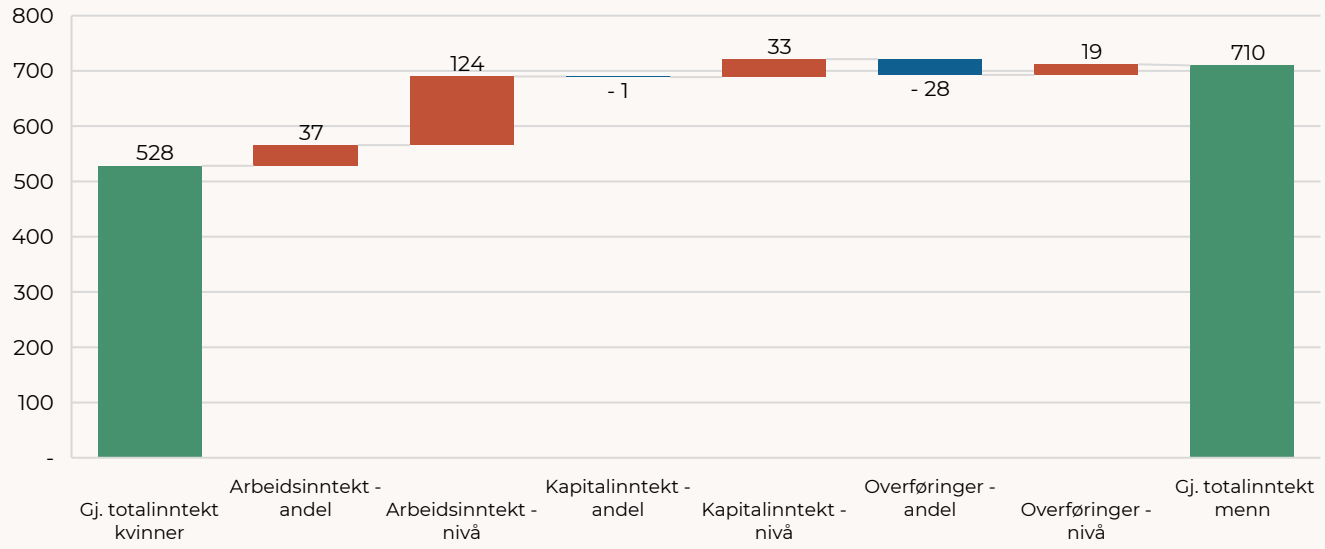
Formell dekomponering

For å nærmere undersøke i hvor stor grad de ulike inntektsformene, samt andelene som har de ulike inntektsformene, påvirker forskjellen i totalinntekt gjør vi en dekomponering som eksplisitt separerer komposisjon og nivå, for de ulike inntektskildene. Resultatene av dekomponering er vist i Figur 4-10.

Vi finner andel av ulikhet som kommer fra komposisjonen, altså hvor stor andel som har inntektsformen, ved å regne ut hvor mye høyere kvinners inntekt ville vært hvis andelen hadde vært tilsvarende som for menn. Vi finner andel av ulikhet som kommer fra ulikt inntektsnivå, ved å se på forskjellen i inntekt mellom kjønnene multiplisert med andel som mottar inntekten.

Som figuren illustrerer er det primært forskjell i nivå, og da særlig nivå på arbeidsinntekt, som er drivende for inntektsforskjellen mellom menn og

Figur 4-10: Formell dekomponering av inntektsforskjeller mellom kvinner og menn, i 1000-kroner kr. (2023)

Merknad: Kolonnene mellom gjennomsnittlig totalinntekt for kvinner (til venstre) og menn (til høyre) viser hvordan forskjeller i de enkelte inntektskomponentene bidrar til inntektsgapet mellom kvinner og menn: positive verdier øker gapet i menns favør, mens negative verdier reduserer gapet i kvinners favør.
Beregninger basert på registerdata fra SSB.

kvinner. For kapitalinntekt er det igjen nivå som driver forskjellen, og i mindre grad forskjeller i andel som har inntektsformen. Overføringer har en «utjevnende» påvirkning på totalinntekt og den høyere andelen av kvinner som mottar overføringer bidrar til 28 000kr mindre forskjell i gjennomsnittlig totalinntekt mellom kjønnene. Nivået på overføringer derimot, bidrar til å forsterke kjønnsforskjellen, hvor menns gjennomsnittlige høyere nivå av overføringer øker forskjellen i overføringer.

4.3 Sammenheng mellom alder og forskjell i inntekt

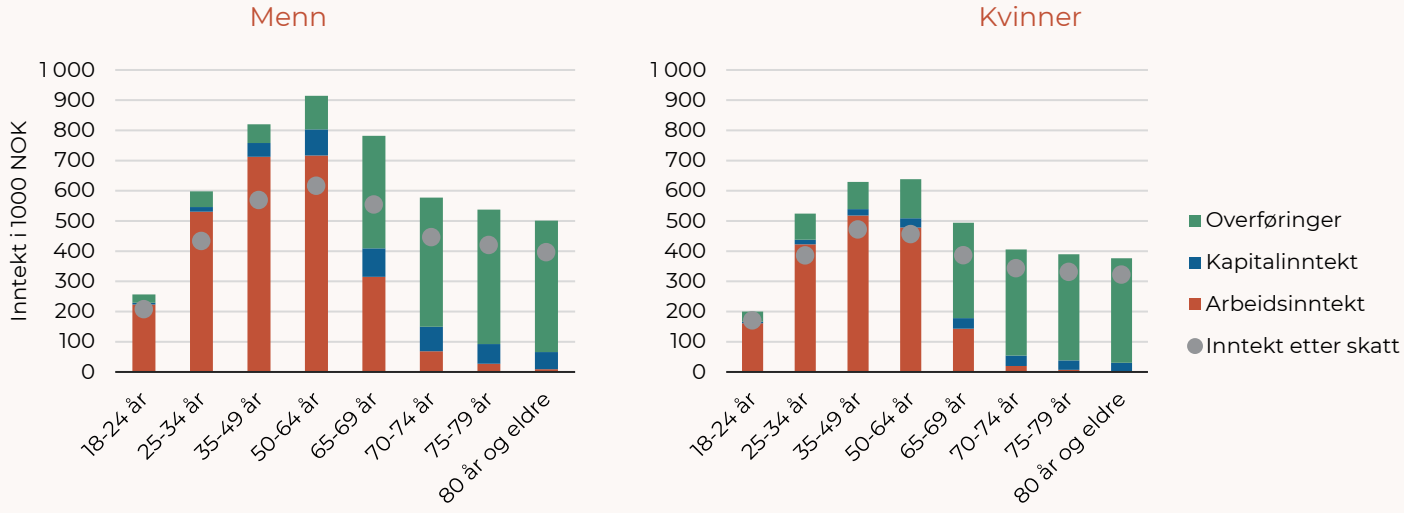
Vi har undersøkt sammenhengen mellom alder og forskjell i totalinntekt, samt ulike inntektsvariabler. Overordnet finner vi at kvinner har lavere gjennomsnittlig totalinntekt enn menn i alle aldersgrupper (Figur 4-11).

For både menn og kvinner stiger den gjennomsnittlige inntekten med alder, frem til aldersgruppen 50-64 år. For menn stiger inntekten mer over alder enn for kvinner, i de aldersgruppene hvor totalinntekt øker. Merkbart ser vi også at arbeidsinntekten til menn øker noe mellom alder 35-49 år, mens kvinners arbeidsinntekt faller i denne aldersgruppen. Dette kan sees i sammenheng med hvordan fordelingen av totalinntekt i arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer endrer seg. For kvinner i aldersgruppen 50-64 år blir arbeidsinntekten som andel av totalinntekten redusert, og erstattes i større grad av overføringer. For denne aldersgruppen utgjør overføringer hele 19 prosent av totalinntekten.

Forskjellen i totalinntekt er lavest for de yngste aldersgruppene, og ser ut til å stige noe med alder, sett bort i fra den yngste aldersgruppen. Kvinners andel av menns inntekt er lavest i gruppen mellom 65-69 år, hvor kvinners andel av menns totalinntekt kun utgjør 63 prosent.

Forskjellen i inntekt i de eldste aldersgruppene er noe avtagende. Forskjellen i inntekt i de eldste aldersgruppene er noe avtagende. I alders-gruppene 70–74 år, 75–79 år og 80 år og eldre har kvinner hhv. 70, 72 og 75 prosent av menns totalinntekt. For disse eldste aldersgruppene kan resultatene også være påvirket av seleksjon i overlevelse. Kvinner lever i gjennomsnitt lenger enn menn, og er overrepresentert i de eldste aldersgruppene. Det er samtidig trolig at de mest ressurssterke individene, blant begge kjønn, har høyere sannsynlighet for å nå høy alder. Dette kan bidra til å dempe observerte forskjeller i inntekt i de eldste aldersgruppene.

Figur 4-11: Totalinntekt som sum av arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer og inntekt etter skatt, i 1000 kr. Per aldersgruppe, for menn og kvinner (2023)

Merknad: Figurene viser gjennomsnitt beregnet for hele utvalget, inkludert de med registrert inntekt lik null. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Figur 4-11 viser også totalinntekt etter skatt, som viser tilsvarende trend som totalinntekt før skatt, men forskjellen mellom kjønnene er noe mindre. Hvor kvinners andel av menns totalinntekt i gruppen mellom 65-69 år er kun 63 prosent før skatt, er den på sitt laveste på 70 prosent etter skatt.

Arbeidsinntekt

Tabell 4-3 viser gjennomsnittlig totalinntekt og arbeidsinntekt for menn og kvinner, fordelt på aldersgrupper, for de som har henholdsvis totalinntekt og arbeidsinntekt. Også når vi korrigerer for at færre kvinner mottar arbeidsinntekt, er menns arbeidsinntekt høyere enn kvinners i samtlige aldersgrupper. Forskjellen er minst i aldersgruppen mellom 25-34 år, hvor kvinner mottar i gjennomsnitt 82 prosent av menns arbeidsinntekt.

Forskjellen er deretter stigende med alder. Dette vedvarer også i gruppene som i større grad står utenfor arbeidslivet, og dermed har mindre av sitt inntektsgrunnlag fra arbeidsinntekt. For gruppen som er 70-74 år og 75-79 år finner vi at kvinner i gjennomsnitt kun har rett i overkant av 50 prosent av menns arbeidsinntekt. Dette viser at selv for de kvinnene som har noe arbeidsinntekt etter pensjonsalder, er arbeidsinntekten lavere.

Det er også stor forskjell på arbeidsmarkeds-deltagelse for menn og kvinner, målt ved hvor stor andel som mottar arbeidsinntekt. Gjennomgående er det færre kvinner i alle aldersgrupper, bortsett fra den yngste, som mottar arbeidsinntekt. Forskjellen er særlig stor i aldersgruppen mellom 65-69 år og 70-74 år. Her er det betydelig flere menn som er registrert med arbeidsinntekt sammenlignet med kvinner. Dette kan blant annet henge sammen med kohortforskjeller i yrkesdeltakelse og kjønnsforskjeller i pensjoneringsatferd som diskuteres nærmere i neste delkapittel. I tillegg har menn oftere yrker og stillinger som gir sterkere

Tabell 4-3: Gjennomsnittlig totalinntekt og arbeidsinntekt for ulike aldersgrupper, for de som mottar inntektsformen (2023)

	Gjennomsnittlig inntekt for de som har inntektsformen		Kvinners andel av menns inntekt	Andel med beløp	
	Kvinner	Menn		Kvinner	Menn
			Totalinntekt		
18-24 år	528 197	709 854	78 %	98 %	99 %
25-34 år	205 055	262 882	89 %	97 %	98 %
35-49 år	540 512	609 620	77 %	97 %	98 %
50-64 år	643 444	834 730	70 %	98 %	98 %
65-69 år	646 605	924 978	63 %	99 %	99 %
70-74 år	499 036	789 059	70 %	99 %	99 %
75-79 år	408 112	581 978	72 %	100 %	100 %
80 år og eldre	391 562	540 942	75 %	100 %	100 %
			Arbeidsinntekt		
18-24 år	183 532	257 236	71 %	88 %	87 %
25-34 år	480 443	584 583	82 %	88 %	91 %
35-49 år	600 092	789 870	76 %	86 %	90 %
50-64 år	622 153	859 615	72 %	79 %	85 %
65-69 år	335 582	543 687	62 %	43 %	58 %
70-74 år	115 305	224 433	51 %	17 %	31 %
75-79 år	79 794	146 015	55 %	9 %	20 %
80 år og eldre	68 864	121 313	57 %	3 %	8 %

Merknad: Gjennomsnitt og median er beregnet kun basert på den delen av utvalget som mottar inntektsformen. Beregninger er gjort basert på registerdata fra SSB.

økonomiske insentiver til å fortsette i arbeid etter ordinær pensjonsalder, og de er i større grad representert i selvstendig næringsvirksomhet eller fleksible stillinger der det er lettere å kombinere arbeid og pensjon.

Et nært beslektet funn er at kvinners nedgang i arbeidsmarkedsdeltakelse avtar raskere i en yngre aldersgruppen, enn menns. Mens andelen menn med arbeidsinntekt holder seg relativt høy langt opp i 60-årene, ser vi at andelen kvinner som mottar arbeidsinntekt begynner å falle tidligere. Kjønnsforskjeller i arbeidsmarkedstilknytning i eldre aldersgrupper handler altså i stor grad om tidspunktet for uttreden fra arbeidsmarkedet.

Det er mange mulige forklaringer på at kvinner slutter å jobbe tidligere i livsløpet enn menn. Det kan knyttes til at kvinner i større grad enn menn benytter seg av tidligpensjonsordninger, har svakere økonomiske insentiver til å stå lenge i arbeid, eller har yrker med lavere fleksibilitet og høyere belastning, som gjør det vanskeligere å fortsette i jobb i høyere alder. I tillegg kan tidligere livsløp med mer deltidsarbeid og perioder utenfor arbeidsmarkedet bidra til at tilknytningen svekkes tidligere. At kvinners arbeidsmarkedsdeltakelse reduseres tidligere i livsløpet enn menns, har betydning for både samlet livsinntekt og pensjonsopptjening, og bidrar til å forsterke kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser i eldre aldersgrupper.

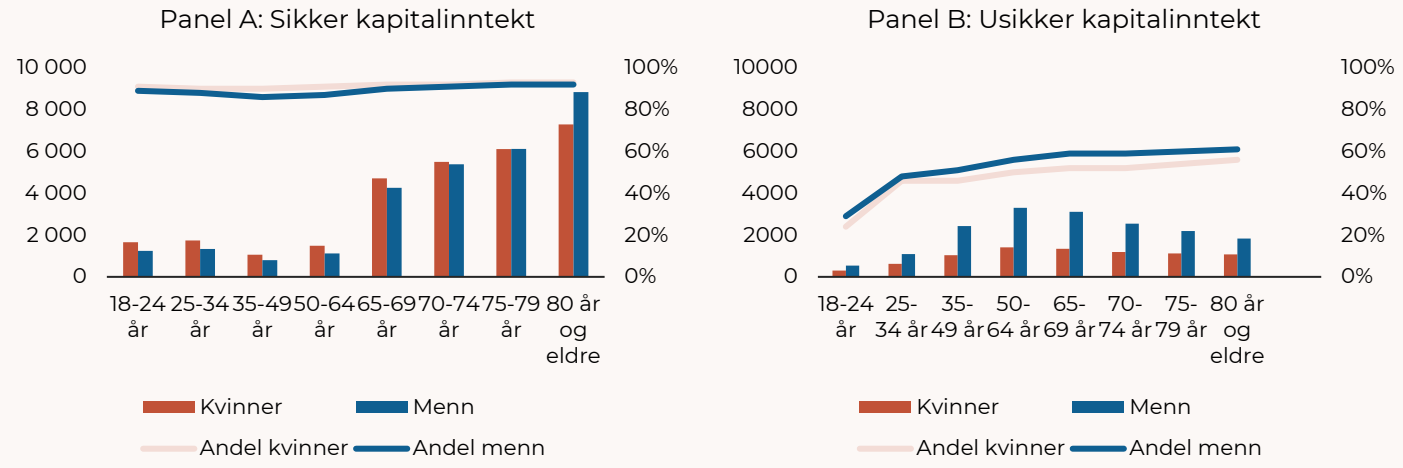
Kapitalinntekt

Som vist tidligere utgjør kapitalinntekt i gjennomsnitt en større andel av inntektsgrunnlaget for menn enn kvinner, og andel kapitalinntekt øker med alder. Det er i hovedsak usikker kapitalinntekt som driver dette. Tabell 4-4 viser fullstendige resultater for gjennomsnitt og median av kapitalinntekt for ulike aldersgrupper, samt hvor stor andel innad i de ulike gruppene som mottar enten sikker eller usikker kapitalinntekt.

Det er stor forskjell på gjennomsnitt og median av kapitalinntekt for de ulike gruppene. For kapitalinntekt anvender vi median for å undersøke forskjeller mellom kjønnene, ettersom gjennomsnittet i stor grad er preget av et fåtall enkeltpersoner med særlig høy kapitalinntekt. Medianinntekten kan tolkes som det typiske inntektsnivået for hvert kjønn.

Figur 4-12 illustrerer median av sikker og usikker kapitalinntekt, fordelt på alder, samt hvor stor andel som mottar inntektsformen. I alle aldersgrupper er det en noe større andel kvinner enn menn som har sikker kapitalinntekt. Forskjellen er størst i aldersgruppene mellom 35-65 år, hvor det er en forskjell i omtrent 4 prosentpoeng. I alle aldersgrupper, bortsett fra den eldste, er kvinners sikre kapitalinntekt i median også høyere enn menns sikre kapitalinntekt. Dette innebærer at i samtlige aldersgrupper under 80 år har de fleste

Figur 4-12: Median av sikker og usikker kapitalinntekt for de som mottar inntektsformen, fordelt på alder, samt hvor stor andel som mottar inntektsformen (2023)

Merknad: Gjennomsnitt og median er beregnet kun basert på den delen av utvalget som mottar inntektsformen.
Beregninger basert på registerdata fra SSB

kvinner høyere sikker kapitalinntekt, enn menn i tilsvarende aldersgruppe. Dette gjelder ikke for gjennomsnittet, hvor menn har høyere sikker kapitalinntekt i alle aldersgrupper, bortsett fra den yngste.

For usikker kapitalinntekt er det en høyere andel menn enn kvinner som har inntektsformen, som vist i Figur 4-12 Panel B. Forskjellen i andel som har usikker kapitalinntekt mellom menn og kvinner er relativt lik på tvers av aldersgrupper, hvor omtrent 5 prosentpoeng flere menn har usikker kapitalinntekt, men forskjellen er noe mindre i de yngste aldersgruppene. Menn har klart høyest usikker kapitalinntekt på tvers av aldersgruppene. Forskjellen mellom menn og kvinner i usikker kapitalinntekt er økende frem til aldersgruppen 50-64 år, hvor forskjellen avtar noe, i median. Fra denne aldersgruppen holder kvinners andel av menns kapitalinntekt seg jevnt på omtrent 43 prosent, før den øker noe i de to eldste aldersgruppene. Ulikheten i usikker kapitalinntekt er dermed økende med alder, men det er allerede en forskjell i de yngste aldersgruppene, og kvinner har ikke i noen aldersgrupper mer enn 60 prosent av menns usikre kapitalformue målt i median. Dette gjelder selv når andelen mottakere er hensyntatt.

Overføringer

Kvinner mottar i større grad enn menn overføringer i alle aldersgrupper. Forskjellen er særlig stor i de yngste aldersgruppene og i aldersgrupper i arbeidsfør alder. Disse forskjellene drives i hovedsak av at flere kvinner står utenfor arbeid eller har svakere arbeidstilknytning, og dermed oftere mottar pensjon og andre overføringer. Kvinner er særlig overrepresentert som mottakere av helse-relaterte ytelser i arbeidsfør alder. Videre vil kvinner i større grad være mottaker av andre ytelser, som barnetrygd.

For den gruppen som mottar overføringer, har menn stort sett høyere mottak, målt både ved gjennomsnitt og median. Dette gjelder ikke for alle aldersgrupper. For aldersgruppene mellom 35-64 år mottar kvinner i gjennomsnitt høyere overføringer enn menn. Dette er trolig relatert til hvor langvarig det registrerte ytelsesmottaket er. Hvis kvinner mottar overføringer over lengre tid (for eksempel knyttet til lengre sykefraværsløp) eller en større bredde av ytelser, vil dette bidra til å trekke opp det gjennomsnittlige mottaket av overføringer.

I de eldre aldersgruppene mottar menn høyere overføringer, både i median og i gjennomsnitt. Årsaken til dette ligger i at menn generelt har høyere pensjon enn kvinner. Den klart største delen av overføringer i den eldste aldersgruppen er knyttet til pensjon, og forskjeller i pensjon, som et resultat av tidligere arbeidsinntekt, vil dermed bidra til å drive forskjellen opp. Pensjon utgjør også den største delen av totalinntekten for de eldste aldersgruppene, og denne forskjellen driver dermed inntektsforskjellen mellom menn og kvinner i de eldste aldersgruppene.

Tabell 4-4: Gjennomsnitt og median av overføringer, sikker og usikker kapitalinntekt, for de som mottar inntektsformen for ulike aldersgrupper (2023)

	Gjennomsnittlig inntekt for de som har inntektsformen		Kvinners andel av menns inntekt	Median inntekt for de som har inntektsformen		Kvinners andel av menns inntekt	Andel med beløp	
	Kvinner	Menn		Kvinner	Menn		Kvinner	Menn
Sikker kapitalinntekt								
18-24 år	3 684	3 437	107 %	1 658	1 245	133 %	91 %	89 %
25-34 år	5 502	5 560	99 %	1 743	1 333	131 %	90 %	88 %
35-49 år	4 680	5 618	83 %	1 058	802	132 %	90 %	86 %
50-64 år	9 401	13 255	71 %	1 484	1 118	133 %	91 %	87 %
65-69 år	16 243	22 941	71 %	4 713	4 261	111 %	92 %	90 %
70-74 år	17 058	24 109	71 %	5 503	5 388	102 %	92 %	91 %
75-79 år	17 550	23 183	76 %	6 113	6 119	100 %	93 %	92 %
80 år og eldre	18 145	24 131	75 %	7 290	8 840	82 %	93 %	92 %
Usikker kapitalinntekt								
18-24 år	8 536	13 138	65 %	301	535	56 %	24 %	29 %
25-34 år	23 992	28 545	84 %	625	1 093	57 %	46 %	48 %
35-49 år	39 629	87 183	45 %	1 036	2 427	43 %	46 %	51 %
50-64 år	48 675	144 244	34 %	1 411	3 302	43 %	50 %	56 %
65-69 år	42 492	135 485	31 %	1 339	3 111	43 %	52 %	59 %
70-74 år	38 452	108 205	36 %	1 188	2 545	47 %	52 %	59 %
75-79 år	28 911	79 156	37 %	1 118	2 191	51 %	54 %	60 %
80 år og eldre	21 678	61 160	35 %	1 075	1 832	59 %	56 %	61 %
Overføringer								
18-24 år	218 195	251 324	87 %	229 924	257 649	89 %	70 %	57 %
25-34 år	49 254	51 622	95 %	28 896	28 023	103 %	68 %	53 %
35-49 år	141 677	116 741	121 %	78 647	58 475	134 %	61 %	44 %
50-64 år	156 235	148 297	105 %	93 757	89 659	105 %	58 %	42 %
65-69 år	208 806	229 481	91 %	212 508	225 402	94 %	62 %	49 %
70-74 år	336 008	399 649	84 %	330 029	379 036	87 %	94 %	93 %
75-79 år	353 612	429 691	82 %	337 782	396 462	85 %	99 %	100 %
80 år og eldre	353 221	446 606	79 %	335 996	417 544	80 %	100 %	100 %

Merknad: Beregninger av gjennomsnitt og median er gjort kun på utvalg som er registrert med inntektsformen.
Beregninger gjort basert på registerdata fra SSB

4.4 Livsløpsanalyser

For å få et bredere bilde av ulikhetene mellom menn og kvinner over tid, har vi gjennomført livsløpsanalyser som tar hensyn til både kohort- og aldersforskjeller. Ved å følge ulike fødselskohorter gjennom livsløpet, undersøker vi om endringer i kjønnsforskjeller over aldersgrupper skyldes generelle aldringseffekter, eller om det skyldes at ulike generasjoner har hatt ulike forutsetninger, for eksempel når det gjelder utdanning, yrkes-deltakelse og pensjonsopptjening. Denne tilnærmingen gir oss et bedre grunnlag for å forstå hvordan inntektsforskjeller utvikler seg, og hvorvidt endringer over tid skyldes samfunnsmessige endringer eller individuelle livsløp.

Vi analyserer fire alderskohorter bestående av individer født i periodene 1955–1960, 1965–1970, 1975–1980 og 1985–1990. Utvalget inkluderer kun personer som er over 18 år. Datagrunnlaget dekker perioden 2005–2023, noe som innebærer at kohortene kun kan følges gjennom utvalgte deler av livsløpet. De eldste kohortene observeres dermed hovedsakelig i midt- og sen yrkesaktiv alder, mens de yngste kohortene følges fra tidlig voksen alder og et stykke inn i yrkeslivet.

Totalinntekt

Figur 4-13 viser kvinners andel av menns totalinntekt ved ulike aldre, der hvert punkt representerer et aldersintervall (for eksempel 25-30 år, 26-31 år osv.) innenfor den aktuelle kohorten. En tilsvarende analyse av arbeidsinntekt viser lik trend som totalinntekt, ettersom arbeidsinntekt er den primære driveren av totalinntekt.

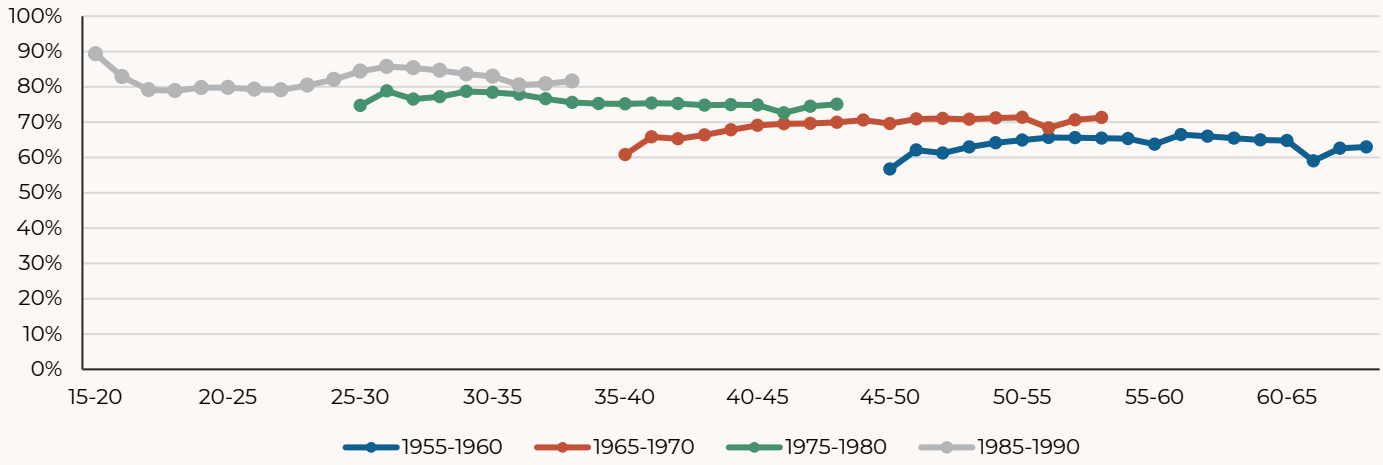
Figuren viser tydelig at kvinners andel av menns totalinntekt er lavere i de eldste kohortene enn i de yngre, og at forskjellene mellom kvinner og menn i stor grad varierer mellom kohorter snarere enn med alder innenfor kohortene. Innenfor hver enkelt kohort er kjønnsforskjellene relativt stabile over alder, og for de eldste kohortene ser forskjellene ut til å avta noe når kohorten blir eldre. Dette indikerer at det vi i tidligere analyser har observert som økende kjønnsforskjeller med alder, i stor grad kan være drevet av kohorteffekter.

Sammenligninger mellom kohorter som overlapper i alder støtter dette bildet. For eksempel har den yngste kohorten, født i 1985–1990, gjennomgående en 5–10 prosentpoeng høyere gjennomsnittlig totalinntekt som andel av menns inntekt enn kohorten født i 1975–1980, i aldersintervallene der disse kan sammenlignes. Tilsvarende mønster finner vi også ved sammenligning av eldre kohorter. Samtidig kan vi ikke, gitt at kohortene kun observeres over deler av livsløpet, utelukke at alderseffekter også spiller en rolle. Analysen gir derfor ikke grunnlag for å konkludere med at kjønnsforskjellene er helt uavhengige av alder, men peker i retning av at forskjellene i totalinntekt i hvert fall delvis har blitt mindre i yngre kohorter.

Kapitalinntekt

I analyser av kapitalinntekt, fremkommer et annet mønster, noe som er illustrert i Figur 4-14. Innenfor begge de yngste kohortene, er det betydelig variasjon i kvinners andel av menns kapitalinntekt. For de yngste aldersgruppene ligger kvinners kapitalinntekt på mellom 80 og 90 prosent av menns kapitalinntekt. Etter hvert som alderen øker, ser vi at denne andelen synker, og forskjellene blir

Figur 4-13: Kvinners andel av menns totalinntekt ved ulike aldre, for ulike kohorter (2005-2023)

Merknad: Utvalget består kun av individer over 18 år. I de yngste aldersgruppene er individer under 18 år utelatt fra gjennomsnittsberegninger.
Beregninger basert på registerdata fra SSB

mer stabile i de eldste aldersgruppene – dette gjelder for begge de eldste kohortene.

Kohortforskjellene for kvinners andel av menns kapitalinntekt er dermed små, og utviklingen er i større grad er preget av en alderseffekt. Når kapitalinntekten øker med alderen, er det særlig menn som opplever den sterkeste veksten, noe som bidrar til økte forskjeller mellom kjønnene. Samlet sett viser dette at ulikhetene i kapitalinntekt mellom kvinner og menn i stor grad forsterkes gjennom livsløpet.

Overføringer

En nærmere analyse av overføringer viser at kvinners andel av menns overføringer følger en lignende trend som for totalinntekten. I de yngste alderskohortene utgjør kvinners overføringer en større andel av menns, sammenlignet med de eldre kohortene. Ser vi spesifikt på arbeidsrelaterte overføringer, som består av dagpenger og pensjon, avdekker analysen noen interessante mønstre. For det første er det ingen tydelige forskjeller mellom kohortene når det gjelder kvinners andel av menns arbeidsrelaterte overføringer. I stedet ser vi at denne andelen øker med alder, men etter midten av 50-årene begynner den å falle igjen (se Figur 4-14).

Det er også betydelig variasjon i kvinners andel av menns arbeidsrelaterte overføringer innenfor hver enkelt alderskohort. Denne variasjonen følger i stor grad økonomiske konjunkturer, altså svingninger i økonomien over tid. Perioder med økte oppsigelser, særlig i mannsdominerte bransjer, fører til at forskjellen i overføringer mellom menn og kvinner øker, fordi flere menn, og spesielt høytlønnede menn, mottar arbeidsrelaterte overføringer.

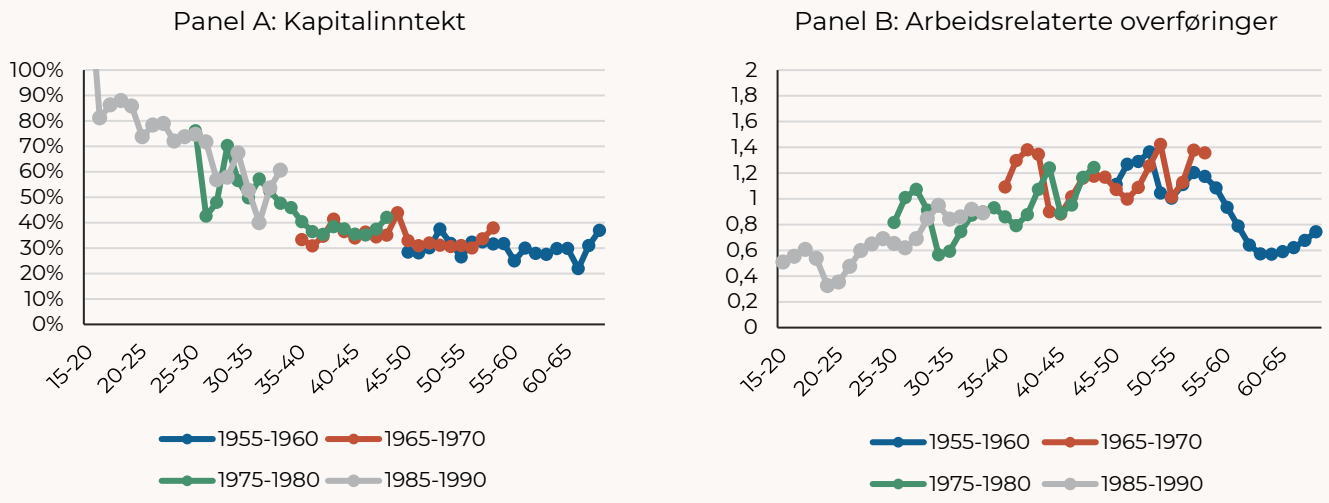
For eksempel ser vi et markant fall i kvinners andel av menns arbeidsrelaterte overføringer i årene 2009 og 2010. Dette sammenfaller med den internasjonale finanskrisen, som førte til økte oppsigelser, særlig blant menn. Nedgangen tyder på at flere menn enn kvinner mistet jobben, og at de mennene som mistet jobben i denne perioden, ofte hadde høyere lønn. Dette førte til større utbetalinger i dagpenger til menn, og dermed falt kvinners andel av menns arbeidsrelaterte overføringer.

Lignende nedganger i kvinners andel av menns arbeidsrelaterte overføringer observeres også i 2016 og 2020. I 2016 var dette knyttet til oljeprisfallet, og i 2020 til koronapandemien. Begge periodene førte til økte oppsigelser, og medførte at menns gjennomsnittlige arbeidsrelaterte overføringer vokste mer enn kvinners i disse periodene.

4.5 Oppsummering

Overordnet finner vi at menn har høyere gjennomsnittlig totalinntekt enn kvinner. Menn er overrepresentert i øvre halvdel av inntektsfordelingen, mens kvinner er overrepresentert i nedre halvdel. Det betyr at de fleste menn tjener mer enn de fleste kvinner. I tillegg er menn særlig overrepresentert blant de med aller høyest inntekt, som særlig driver kjønnsforskjellen i gjennomsnittsinntekt. For

Figur 4-14: Kvinners andel av menns kapitalinntekt og arbeidsrelaterte overføringer ved ulike aldre, for ulike kohorter (2005-2023)

Merknad: Utvalget består kun av individer over 18 år. I de yngste aldersgruppene er individer under 18 år utelatt fra gjennomsnittsberegninger. Beregninger basert på registerdata fra SSB

samtlige inntektsformer, både arbeidsinntekt, kapitalinntekt og overføringer, er menn overrepresentert blant mottakere i den øvre delen av fordelingen.

Forskjellene i totalinntekt er i hovedsak drevet av ulikheter i arbeidsinntekt, som utgjør hoveddelen av inntektsgrunnlaget for de aller fleste. I 2023 utgjorde kvinners arbeidsinntekt 68 prosent av menns arbeidsinntekt. Dette reflekterer at menn har høyere yrkesdeltakelse og flere arbeidstimer, og også forskjeller i yrkes- og næringstilknytning. Menn og kvinner tar systematisk forskjellige valg når det kommer til utdanning, yrke og stillingsprosent, som har stor betydning for arbeidsinntekt over livsløpet. Årsakene til dette er sammensatte. Forskningslitteraturen peker på forskjeller i preferanser, ulike normer i samfunnet, og diskriminering (se omtale i kapittel 3).

Kjønnsforskjellene i kapitalinntekt er enda større enn for arbeidsinntekt. I 2023 mottok kvinner kun 45 prosent av menns kapitalinntekt. Dette skyldes i hovedsak at menn i langt større grad har inntekter fra aksjer, fond og tilsvarende verdier. Flere menn enn kvinner har slike inntekter, og inntektene de får fra slike verdier er betydelig høyere i snitt. Vi finner at kvinner og menn i like stor grad er registrert med avkastning fra bankinnskudd, altså det som omtales som sikker kapitalinntekt. Majoriteten av kvinner har også mer penger oppspart på bankkonto, sammenlignet med majoriteten av menn.

Dette kan samsvare med at menn i større grad putter pengene sine i usikre investeringsobjekter, som aksjer og fond. Enkelte deler av forskningslitteraturen peker på at menn har høyere risikotoleranse sammenlignet med kvinner, hvilket kan forklare menns høyere grad av usikker kapitalinntekt. En annen mulig årsak til forskjeller i investering i usikker kapitalinntekt er kjønnsforskjeller i finansiell kunnskap i Norge. Menn scorer generelt høyere enn kvinner på tester av finansiell kunnskap (se nærmere omtale av forskningslitteraturen i kapittel 3). Dette, i kombinasjon med menns gjennomsnittlige høyere arbeidsinntekt, gir større mulighet til å investere i formuesobjekter som gir kapitalinntekter.

I gjennomsnitt mottar kvinner imidlertid mer i overføringer enn menn. Overføringer består av ulike typer ytelser fra det offentlige og pensjon. I 2023 mottok kvinner overføringer tilsvarende 107 prosent av menns samlede overføringer. 70 prosent av kvinnene over 18 år mottar en form for overføring. Kvinnene som mottar overføringer, mottar likevel i snitt mindre enn menn som mottar overføringer. Dette er et resultat av at kvinner i gjennomsnitt har hatt lavere arbeidsinntekt enn menn og størrelsen på mange former for overføringer er avhengig av tidligere lønn. Grunnet lavere arbeidsinntekt, vil kvinner dermed også få mindre overføringer.

I undersøkelse av sammenhengen mellom alder og totalinntektsforskjeller finner vi at kjønnsforskjellen ser ut til å være lavest for de yngste aldersgruppene, og stiger noe med alder. Kjønnsforskjellen i totalinntekt er størst i gruppen mellom 65-69 år, hvor kvinners andel av menns totalinntekt utgjør 63 prosent. I denne gruppen ser vi også at for kvinner er arbeidsinntekt en mindre viktig del av totalinntekt, sammenlignet med menn i samme arbeidsgruppe. Det at kvinner går ut av arbeidslivet tidligere enn menn, får altså særlig stor betydning for kjønnsforskjeller i totalinntekt i denne aldersgruppen.

Fra livsløpsanalysene finner vi indikasjoner på at noe av forskjellen vi ser i totalinntekt mellom aldersgrupper kan være drevet av kohortforskjeller snarere enn rene alderseffekter. Kvinner i de yngre generasjonene har en høyere inntektsandel relativt til menn sammenlignet med eldre generasjoner, mens forskjellene innad i hver generasjon er relativt stabile i de delen av livsløpet vi kan observere i data. Det er likevel enkelte inntektskomponenter som følger et annet mønster. For kapitalinntekt, og særlig usikker kapitalinntekt, øker forskjellen mellom kvinner og menn med alder, på tvers av kohorter, noe som tyder på at ulikheter akkumuleres gjennom livsløpet.

Samlet peker analysen i retning av at kjønnsforskjellene i inntekt har blitt redusert over generasjoner, men samtidig at forskjeller, særlig knyttet til kapitalinntekter, fortsatt forsterkes gjennom livsløpet.

5. Kjønnsforskjeller i formue

Dette kapittelet kartlegger og analyserer forskjeller i formue mellom menn og kvinner. Vi finner at kvinner har lavere nettoformue enn menn. Særlig har kvinner lavere usikker kapitalformue. Menn har noe høyere realformue (primært bolig), men også mer gjeld, i snitt.

Forskjellen i hvordan menn og kvinners formue fordeler seg kan si noe om forskjellen mellom menn og kvinners investeringsbeslutninger. Vi måler forskjeller gjennom ulike mål: ved å beregne gjennomsnittsforskjeller, forskjeller i median, samt ved å vise formuesfordelingen. Vi undersøker også forskjellen i formuesfordeling i ulike aldersgrupper og gjennomfører en livsløpsanalyse for å identifisere kohort- og alderstrender i formuesfordelingen mellom menn og kvinner.

5.1 Gjennomsnittlig formue for hele befolkningen

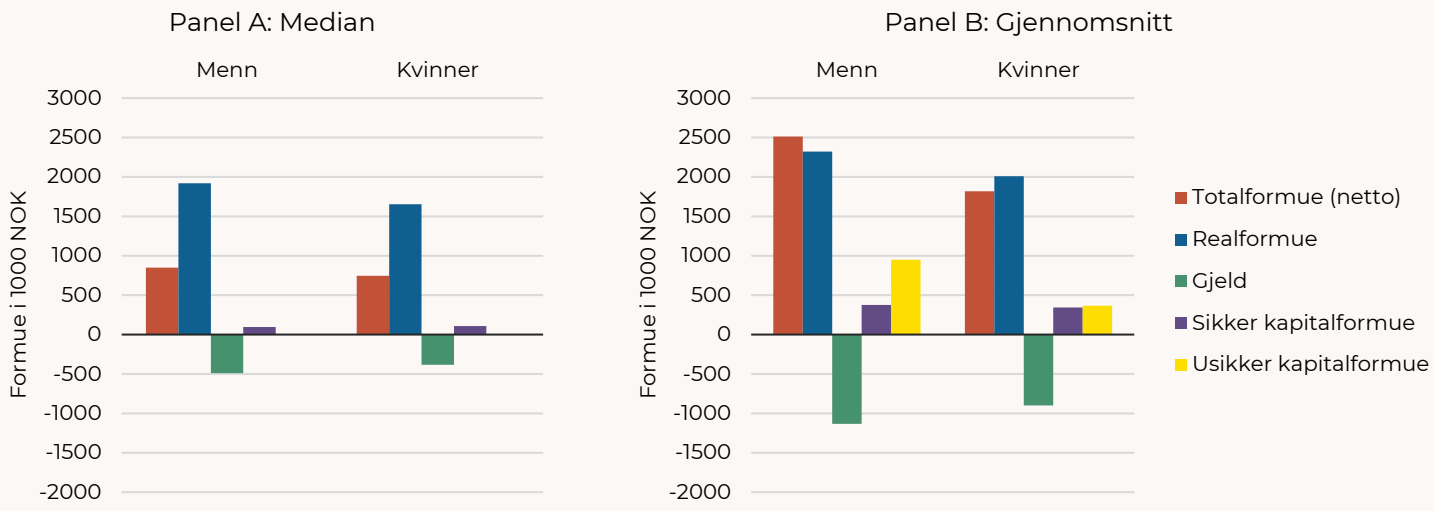
Når vi studerer formue skiller vi mellom realformue (bolig og eiendom), gjeld, sikker og usikker kapitalformue, og nettoformue. Realformue utgjør hoveddelen av formuen for de aller fleste. Nettoformue er summen av all formue, inkludert den negative effekten av gjeld.

Vi starter med å vise både median og gjennomsnittlig formue for kvinner og menn i 2023, for hele utvalget. Dette er vist i Figur 5-1. Menn har høyere nettoformue, realformue og gjeldsnivå enn kvinner, både målt i median og gjennomsnitt.

Det er i hovedsak to måter et individ kan opparbeide seg formue på. Den første måten er gjennom gaver og arv, hvilket i vår data ikke er mulig å skille ut. Utover dette kan formue forstås som den samlede, oppsparte inntekten en person har bygget opp over tid. Forskjellen i formue mellom menn og kvinner gjenspeiler ikke bare ulikhet i inntektsnivå, men også i muligheten til å spare og investere disse midlene. Mens noen har jevn tilgang til stabile inntektskilder og kan sette av betydelige beløp til sparing, opplever andre begrensninger, som kan skyldes både strukturelle forhold i arbeidsmarkedet og individuelle valg. Dette betyr at kvinners og menns formue ikke bare påvirkes av hvor mye de tjener, men også av hvordan de prioriterer og plasserer sine oppsparte midler. Plassering av formue i ulike formues-kategorier kan videre ha en innvirkning på inntekt, ettersom ulike formueskategorier har ulik forventet avkastning.

Sammensetningen av formue mellom kjønnene speiler derfor både økonomiske muligheter, preferanser og risikotoleranse, og danner et viktig bakteppe for videre analyse av formuesforskjeller i befolkningen.

Figur 5-1: Gjennomsnitt og median av formue i ulike formueskategorier for menn og kvinner (2023)

Merknad: Menn N = 2 197 085, Kvinner N = 2 185 943. Utvalget består av hele befolkningen over 18 år.
Beregninger gjort basert på registerdata fra SSB.

Nettoformue

I 2023 var den gjennomsnittlige nettoformuen 2,3 millioner for menn og 1,8 millioner for kvinner. I snitt har kvinner altså en formue som utgjør 77 prosent av formuen til menn. Til sammenligning er medianformuen lavere for både menn og kvinner, og kvinnes nettoformue utgjør i median 88 prosent av menns. Medianen utgjør 34 prosent av gjennomsnittet for menn og 41 prosent for kvinner. Forskjellen mellom gjennomsnitt og median skyldes at formue er ujevnt fordelt i befolkningen, med en høyreskjev fordeling der enkelte har svært høy formue. At kjønnsforskjellen er større målt ved gjennomsnitt enn ved median, peker på at formuesfordelingen er mer ujevn blant menn enn blant kvinner, hvor menn er overrepresentert blant de med svært høy formue.

Figur 5-2 viser fordeling av nettoformue for menn og kvinner. Som det fremkommer av fordelingen har de fleste en nettoformue som ligger rundt 0. Omtrent 25 prosent av både menn og kvinner har en nettoformue som er mellom -100 000 kroner og +100 000 kroner. Videre ligger den blå linjen, som representerer andel menn, noe høyere enn den røde linjen som viser andel kvinner, i den høyre delen av fordelingen. Til tross for at kvinner og menn er relativt likt representert i den nedre delen av fordelingen, er menn altså noe overrepresentert i den øvre delen av fordelingen. Dette trekker opp gjennomsnittet for menn.

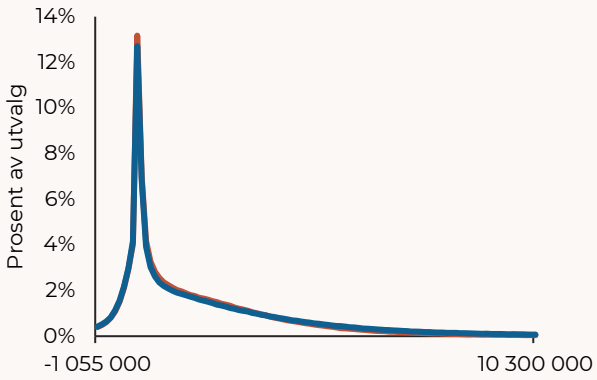
Figur 5-3 viser menn og kvinners gjennomsnittlige totalformue innad i hvert kvintil, i 2023. Det første kvintilet består av de 20 prosentene med lavest totalformue (fordelt på kjønn), det andre kvintilet viser de påfølgende 20 prosentene, og så videre. Kjønnsforskjellen i gjennomsnittsformue er klart størst i det høyeste kvintilet. I det øverste kvintilet er gjennomsnittsformuen rundt 9,7 millioner kroner og 6,6 millioner kroner for henholdsvis menn og kvinner.

I kvintilet under er forskjellen bare på 13 prosent, og den gjennomsnittlige formuen er betydelig lavere for både menn og kvinner. Fordelingen i kvintiler viser også at flere menn enn kvinner har negativ formue. I det nederste kvintilet er den gjennomsnittlige formuen negativ for både menn og kvinner, men menns negative formue er noe større enn kvinners.

Nettoformue over tid

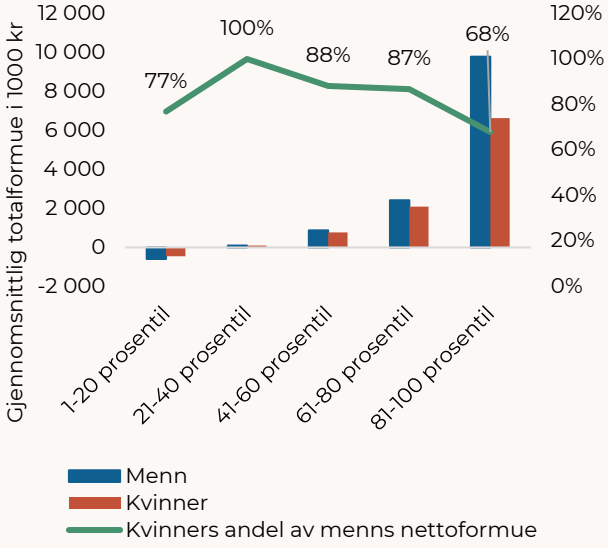
Figur 5-4 viser utviklingen i nettoformue i gjennomsnitt og median for menn og kvinner i perioden 2010–2023. Figuren viser at nettoformuen har vokst betydelig i perioden for begge kjønn. Menn har høyere gjennomsnittsformue enn kvinner, og disse kjønnsforskjellene har økt over tid, særlig etter 2020. Samtidig viser medianseriene et annet mønster, hvor kvinner har hatt høyere median nettoformue enn menn frem til 2023. Forskjellen i median økte gradvis fra 2010 og frem til 2022 (se Figur 5-5). I 2023 falt kvinners median nettoformue, til et nivå under menns median nettoformue. Fallet i kvinners medianformue i 2023 samsvarer med et tilsvarende fall i gjennomsnittsformue. Dette kan trolig forklares av rutineendring i fordeling av gjeld i Skatteetaten (se diskusjon i delkapittel 2.1.2)

Figur 5-2: Fordeling av nettoformue for menn og kvinner (2023)

Merknad: Utvalget består av hele befolkningen over 18 år. Øverste og nederste 2,5 prosent av fordelingen er kuttet av fremstillingshensyn.
Beregninger basert på registerdata fra SSB

Figur 5-3: Menn og kvinners gjennomsnittlige totalformue innad i hvert kvintil (2023). Hele utvalget

Merknad: Figuren viser gjennomsnittlig totalformue for menn og kvinner i hvert kvintil, beregnet separat for kjønn, og kvinners andel av menns nettoformue innad i kvintilet.
Beregninger basert på registerdata fra SSB.

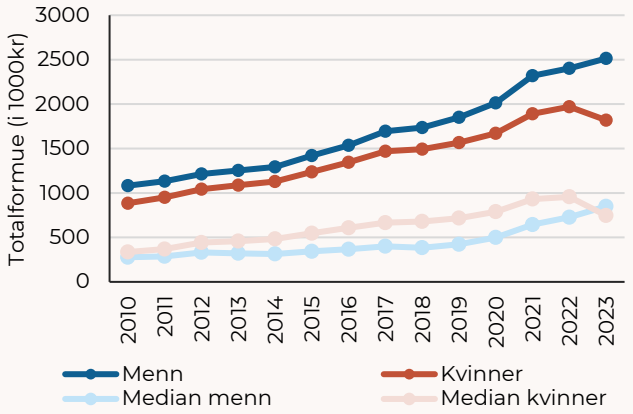
Forskjellen mellom gjennomsnitt og median er stor for både kvinner og menn, noe som understreker at formue er svært skjevt fordelt. At gjennomsnittlig nettoformue ligger langt over medianen for menn, og at denne avstanden øker over tid, peker mot at en relativt liten gruppe med svært høy formue i større grad trekker opp gjennomsnittet for menn. Den økende forskjellen i median og gjennomsnitt indikerer dermed at formue har blitt mer ujevnt fordelt i perioden. Samlet viser figuren både at nettoformuen har økt over tid for begge kjønn, og at kjønnsforskjellene ser ulike ut avhengig av om man ser på «typisk» formue (median) eller gjennomsnitt, som i større grad påvirkes av de høyeste formuene.

Realformue og gjeld

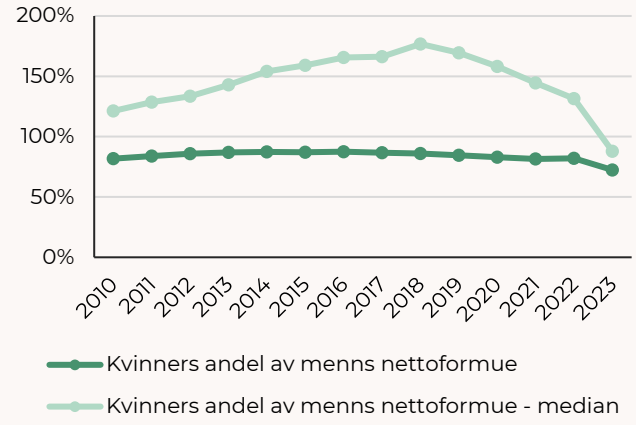
I 2023 har kvinner lavere gjennomsnittlig real-formue enn menn, men de har også mindre gjeld (se Figur 5-6). Det er en klar sammenheng mellom realformue og gjeld, og menns høyere gjeld kan reflektere denne forskjellen. Realformue står for den største andelen av totalformuen. Menn har en gjennomsnittlig realformue omtrent 300 000 kroner høyere enn kvinners realformue, men de har også en gjennomsnittlig gjeld som er 200 000 kroner høyere enn kvinners gjeld.

I undersøkelse av fordelingen av formue finner vi at det er 78 prosent av menn som er registrert med en realformue større enn 0, og 71 prosent av kvinner som er registrert med en realformue større enn 0. En del av årsaken til forskjell i realformue vil dermed

Figur 5-4: Nettoformue i gjennomsnitt og i median for menn og kvinner mellom 2010-2023

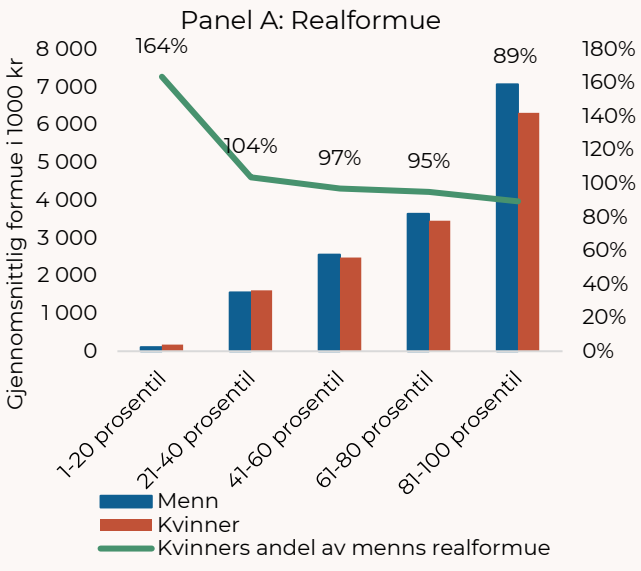

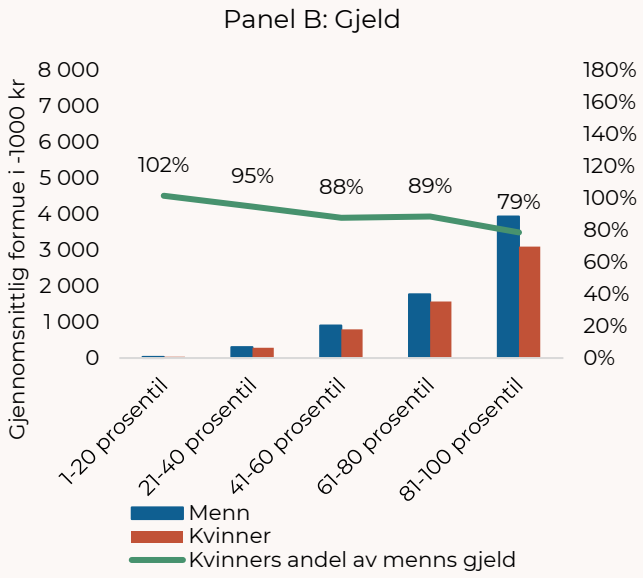
Figur 5-5: Kvinners andel av menns gjennomsnittlig og median nettoformue mellom 2010-2023

Merknad: Utvalget består av hele befolkningen over 18 år. Beregninger basert på registerdata fra SSB

Figur 5-6: Fordeling av realformue og gjeld i kvintiler, for menn og kvinner, for de registrert med realformue og gjeld (2023)

Merknad: Figuren viser gjennomsnittlig formue for menn og kvinner i hvert kvintil, beregnet separat for kjønn, og forskjellen mellom disse i prosent. Utvalget består kun de med registrert formuestype større enn 0. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

være et resultat av at andelen som har denne formueskategorien varierer mellom gruppene. Realformue inkluderer bolig, som omfatter beregnede markedsverdier av primærboligen, sekundærboliger og næringseiendommer. Det at vi finner at en større andel av menn har realformue trenger ikke bety at menn i større grad eier primær-bolig, men kan være relatert til andre formuestyper, som gård eller næringseiendom. Det er ikke mulig å fullt dekomponere realformue, men vi kan identifisere hvor mange kvinner og menn som er registrert med formue i primær- og sekundærbolig. Vi finner at andelen som er registrert med formue i primær- og sekundærbolig er tilsvarende for menn og kvinner.

Figur 5-5, panel A viser fordelingen av realformue i kvintiler, for menn og kvinner, for de som er registrert med en realformue større enn 0. Kvinner har gjennomsnittlig høyere realformue enn menn i de to nederste kvintilene, men forskjellen i absolutte verdier er beskjeden. Dette må ses i sammenheng med at en større andel kvinner enn menn har null i realformue og dermed ikke inngår i denne fordelingen. Blant dem som faktisk har realformue, er kvinner og menn derfor relativt like i nedre del av fordelingen.

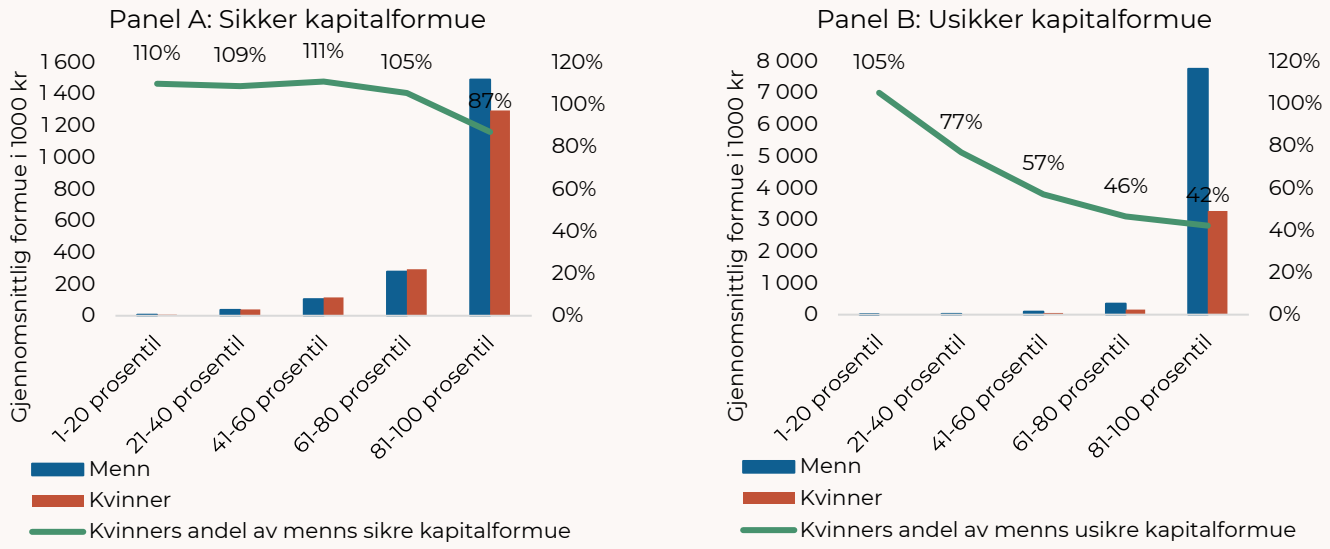
Forskjellene mellom kvinner og menn er tydeligere i øvre del av fordelingen. I de høyeste kvintilene har menn i gjennomsnitt høyere realformue enn kvinner, noe som indikerer sterkere konsentrasjon av realformue blant menn på toppen av fordelingen.

Hvis en legger til grunn at gjeld er den naturlige motsatsen til realformue, altså at realformuesobjekt i stor grad finansieres med gjeld, ville vi forventet å finne tilsvarende resultat for fordelingen av gjeld som fordelingen av realformue. Vi finner at 81 prosent av menn og 76 prosent av kvinner er registrert med gjeld. At en større andel menn er registrert med gjeld er som forventet, ettersom menn i større grad har realformue og andre formuesobjekter, som kan være gjeldsfinansiert.

Figur 5-5, panel B viser fordelingen av gjeld i kvintiler. De høyere kvintilene indikerer høyere gjennomsnittlig gjeld. Vi finner her at for gruppen som er registrert med gjeld, har kvinner lavere gjeld enn menn i alle kvintiler, bortsett fra det kvintilet som har lavest nivå av gjeld. Forskjellen er størst i den øvre delen av gjeldsfordelingen. Kvinner i det øverste kvintilet av gjeldsfordelingen har gjennomsnittlig 21 prosent lavere gjeld enn menn i samme kvintil.

Forskjellen i gjennomsnittlig gjeldsnivå er relativt lik i de to påfølgende kvintilene, før den faller noe til det nest nederste kvintilet. Gjennomgående indikerer gjeldsfordelingen at menn i større grad enn kvinner har gjeld, som illustrert i beregningen av gjennomsnittlig gjeld, og at gjelden er relativt jevnt fordelt innad i kjønnskategoriene, særlig opp mot andre formuestyper.

Figur 5-7: Fordeling av sikker og usikker kapitalformue i kvintiler mellom menn og kvinner, for de registrert med formueskategori (2023)

Merknad: Figuren viser gjennomsnittlig formue for menn og kvinner i hvert kvintil, beregnet separat for kjønn, og forskjellen mellom disse i prosent. Utvalget består kun de med registrert formuestype større enn 0. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Sikker og usikker kapitalformue

I 2023 hadde kvinner i gjennomsnitt noe høyere usikker kapitalformue sammenlignet med sikker kapitalformue, som vist i Figur 5-6. Samtidig er medianen for både sikker og usikker kapitalformue betydelig lavere for både menn og kvinner. Menn hadde en gjennomsnittlig usikker kapitalformue omtrent 2,5 ganger så stor som deres gjennomsnittlige sikre kapitalformue. Dette indikerer at gjennomsnittene i stor grad drives av et lite antall personer med svært høye formuer, særlig innen usikker kapitalformue. Med andre ord er fordelingen sterkt høyreskjev, der noen få ekstreme verdier i toppen trekker opp gjennomsnittet, mens flertallet har relativt lave nivåer av både sikker og usikker kapitalformue.

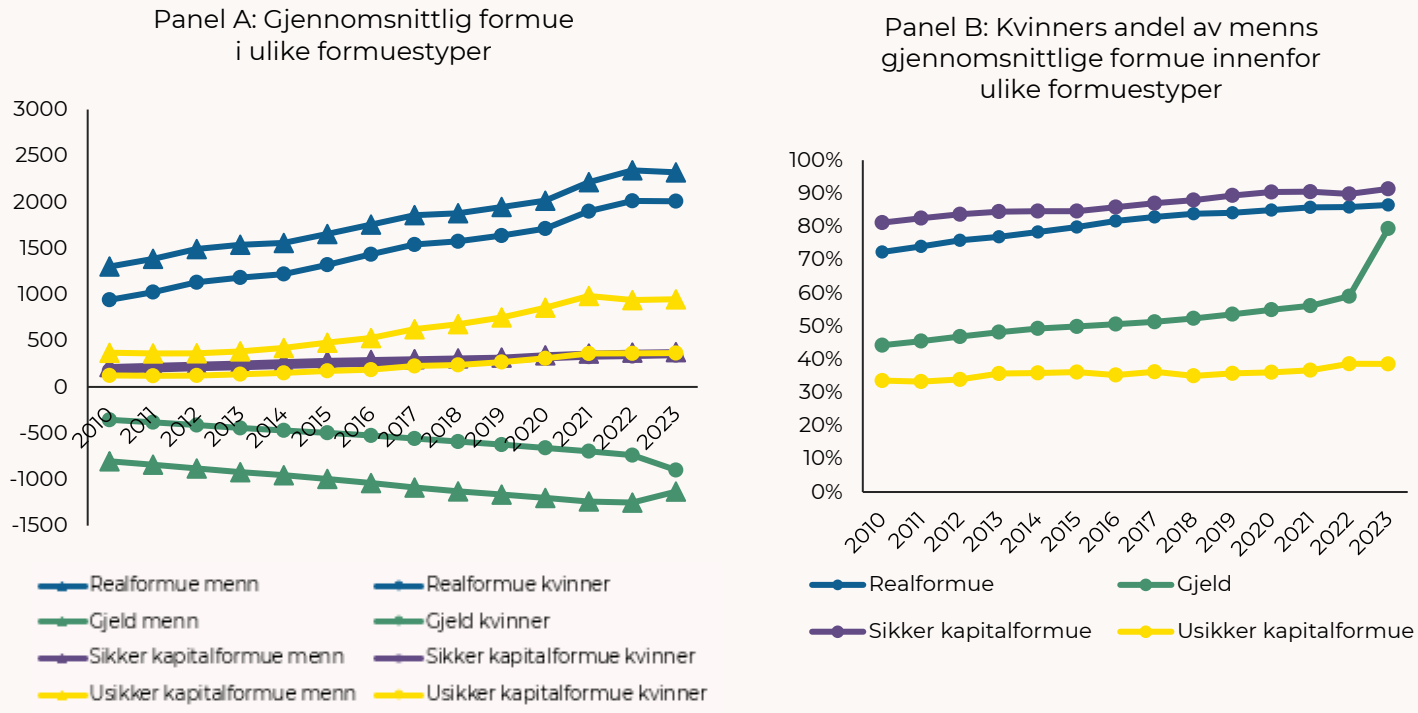
Kvinner har kun marginalt lavere gjennomsnittlig sikker kapitalformue enn menn. Dette samsvarer med funn i kapittel 4, hvor vi fant at kvinner og menns sikre kapitalinntekt var likere enn andre inntektsformer.

Menn har også høyere usikker kapitalformue, sammenlignet med kvinner, i gjennomsnitt nesten tre ganger så høy. Den usikre kapitalformuen utgjør også en større andel av menns nettoformue. Dette tilsier at menn har formuen sin i usikker kapital, sammenlignet med kvinner som i større grad har formuen sin i sikker kapital. Det skal bemerkes at det for usikker kapitalformue er svært stor forskjell på median og gjennomsnitt. Medianen av usikker kapitalformue er kun 1 prosent av gjennomsnittet for både menn og kvinner, hvilket peker på at den usikre kapitalformuen er svært ujevnt fordelt i befolkningen. Dette skyldes at de store verdiene i bedriftseierskap er sentrert i en liten andel av befolkningen.

Gjennomsnittet og medianen vil være preget av forskjellen i andel som er registrert med kapitalformue. Andelen som er registrert med sikker kapitalformue (kapitalformue større enn 0) utgjør 98 prosent, både blant menn og kvinner. Sikker kapitalformue utgjør penger på bankkonto, som de aller fleste har.

Figur 5-7, panel A viser en fordeling av sikker kapitalformue for menn og kvinner, for den delen av utvalget som har sikker kapitalformue. Vi finner at kvinner har høyere gjennomsnittlig sikker kapitalformue, sammenlignet med menn, i de fire nederste kvintilene. Menn har høyere sikker kapitalformue kun i det øverste kvintilet, hvor kvinner i gjennomsnitt har kun 87 prosent av menns sikre kapitalformue. Dette samsvarer med funn fra fordelingen av sikker kapitalinntekt.

Figur 5-8: Formuesverdier per kjønn (panel A) og kjønnsforskjeller (panel B), for ulike formueskategorier. Gjennomsnitt beregnet på hele utvalget (2010-2023)

Merknad: Utvalget består av hele befolkningen over 18 år. Beregninger basert på mikrodata fra SSB.

Det er flere menn enn kvinner som er registrert med usikker kapitalformue. Vi finner at 58 prosent av menn er registret med formue i usikker kapitalformue, mens kun 52 prosent av kvinner er registrert med denne formuestypen. Dette samsvarer også med forventninger og tidligere forskning som finner at menn i større grad investerer i usikker kapital (Gram, 2020). Dette gjelder både for småskala investering, og for større investeringer. Figur 5-7, panel B, viser fordelingen av usikker kapitalformue. Menn har høyere nivå av usikker kapitalformue sammenlignet med kvinner i alle kvintilene, bortsett fra det laveste. Som det fremkommer fra figuren er fordeling av usikker kapitalformue også svært høyreskjev.

Utvikling i formue over tid

Figur 5-7, panel A, illustrerer forskjellen på menn og kvinners gjennomsnittlige formue innad i de ulike formueskategoriene over tid. Vi ser her at kvinner og menns realformue har relativt parallelle trender. Dette innebærer at kvinners realformue vil utgjøre en større andel av menns realformue i 2023 enn i 2010, ettersom den absolutte forskjellen har holdt seg lik, mens formuesverdien av realformuen har økt, som illustrert i Panel A. For sikker kapitalformue finner vi at menn og kvinner, både historisk og i 2023 har hatt tilsvarende gjennomsnittlig sikker kapitalformue. Det har likevel vært en økning i kvinners andel av menns sikre kapitalformue, fra omtrent 82 prosent i 2010 til 91 prosent i 2023, som vist i Panel B.

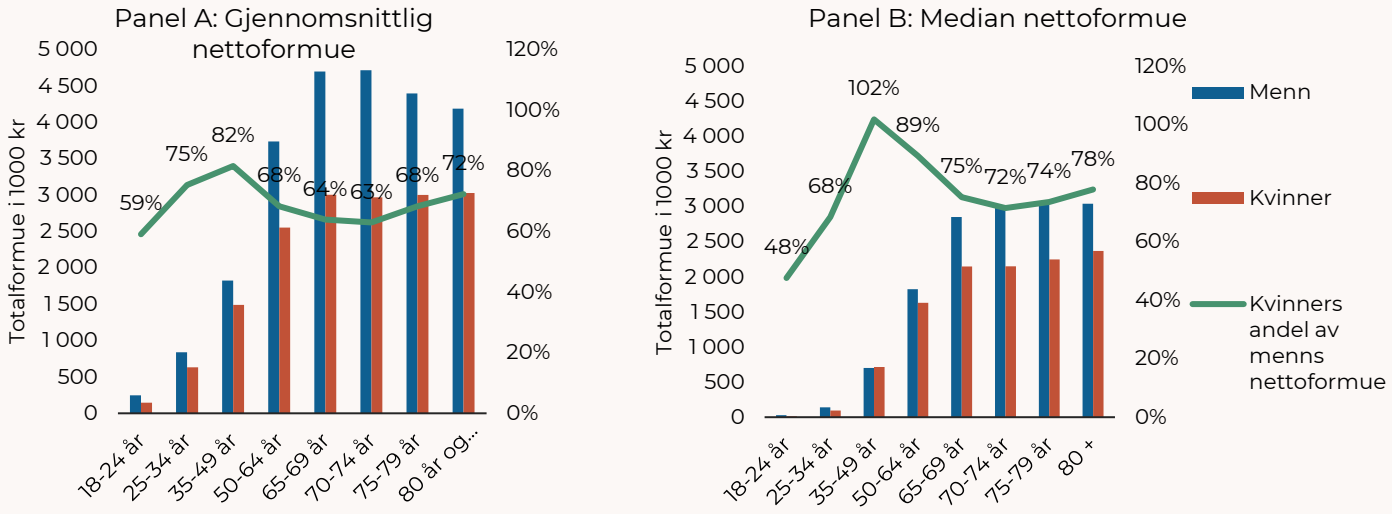
Den økende forskjellen i totalformue oppstår som et resultat av endringer i gjeld, hvilket fremkommer i både Panel A og Panel B. Både kvinner og menns gjennomsnittlige gjeld har økt siden utgangsåret i 2010, men for menn har gjennomsnittlig gjeld blitt noe redusert i 2023. For kvinner derimot har det gjennomsnittlige gjeldsnivået økt, hvilket vil påvirke nettoformuen i negativ retning. Som vist i Panel B har kvinners andel av menns gjeld økt fra 44 prosent i 2010 til 79 prosent i 2023. Bare mellom 2022 og 2023 økte kvinners andel av menns gjeld med 20 prosentpoeng. Dette er et resultat av en rutineendring i skatteetaten, nærmere diskutert i delkapittel 2.1.2.

5.2 Sammenheng mellom alder og forskjeller i formue

Det er en naturlig sammenheng mellom alder og formue, ettersom formue både består av akkumulert overskytende inntekt og eventuelle andre overføringer (slik som arv). Det er rimelig å anta at disse vil øke med alder.

Det skal bemerkes at figurene i dette kapittelet ikke viser utvikling i gjennomsnittlig formue for de samme mennene og kvinnene, men heller illustrer fordelingen for ulike aldersgrupper i 2023. Det som tydelig fremkommer fra dette er at kvinner i den eldste aldersgruppen har betydelig lavere formue enn menn i den eldste aldersgruppen, både i gjennomsnitt og i median. Årsaken ligger i et lavere nivå av alle formueskategorier, inkludert lavere gjeld, men gjeldsnivået kan ikke kompensere for det lavere formuesnivået. Kvinner i den eldste aldersgruppen har samtidig lavere sikker kapitalformue og realformue, enn både menn og kvinner i de yngre aldersgruppene. Videre har de drastisk lavere usikker kapitalformue

Figur 5-9: Gjennomsnittlig og median av totalformue for menn og kvinner, fordelt på alder (2023)

Merknad: Prosentene uttrykker kvinners nettoformue i andel av menns nettoformue. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Nettoformue

Utviklingen i formue over livsløpet følger en naturlig profil der formuen er lav i ung alder, øker gjennom yrkesdeltakelse og oppsparing, og ofte får et ytterligere løft gjennom arv og andre overføringer. Senere i livsløpet avtar formuesveksten, både som følge av lavere spareevne, som et resultat av redusert arbeidsmarkedsdeltagelse, og fordi formue i de eldre aldersgruppene i større grad overføres videre til neste generasjon (for eksempel gjennom forskudd på arv, overføring av formuesobjekter som hytter eller sekundærboliger eller overføring av eierskap til familiebedrifter). Nivåer på formue reflekterer dermed både egen opptjening og intergenerasjonelle overføringer og henger naturlig sammen med alder.

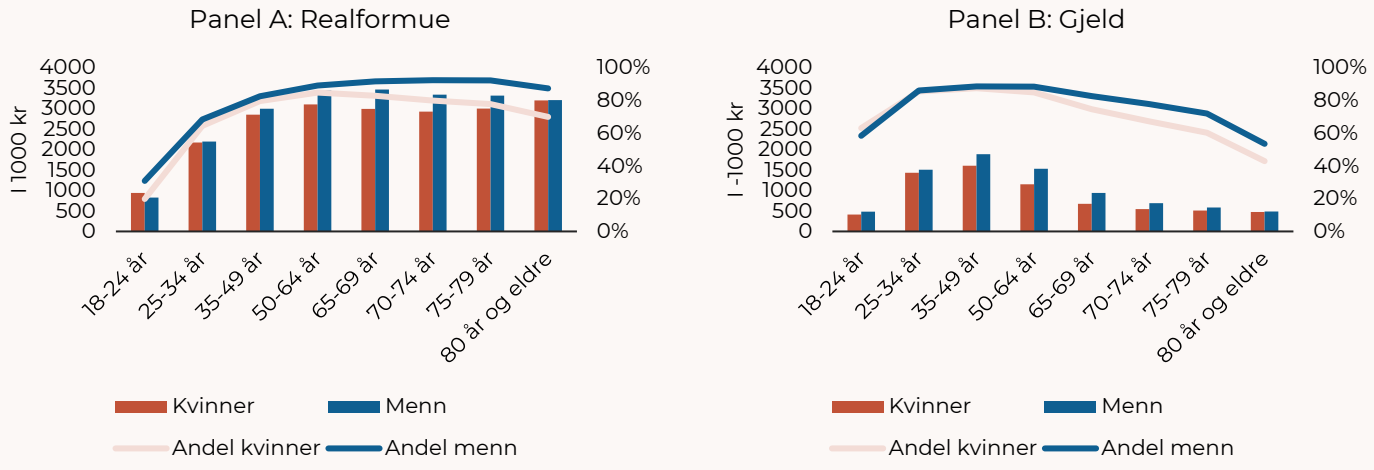
Som vist i Figur 5-9, øker nettoformuen med alder, opp til aldersgruppen mellom 65-69 år. Denne økningen er ikke like stor for kvinner, som for menn. Forskjellen mellom menn og kvinner avtar frem til aldersgruppen 35–49 år, både målt ved gjennomsnitt og median. Dette er den fasen av livet hvor nettoformue for alvor akkumuleres. I denne aldersgruppen er flere etablert i arbeidslivet, og ulikheter i inntektsnivå, spareevne og investeringsvalg gir i større grad mulighet til å akkumulere seg til forskjeller i formue. I de eldre aldersgruppene har kvinner en lavere andel av menns formue, hvilket trolig i noen grad kan forklares av ulik arbeidsmarkedsdeltakelse og lønn. En annen mulig forklaring på de økte forskjellene ved alder er hvis menn i større grad hadde mottatt arv enn kvinner, men en nylig forskerutredning fant at det var små forskjeller i mottatt arv og gaver mellom kvinner og menn i Norge (Black & Salvanes, 2022).

I den yngste aldersgruppen har kvinner 40 prosent lavere formue enn menn. Den gjennomsnittlige formuen for både menn og kvinner i denne gruppen er lav. For gruppen mellom 25-34 år er den gjennomsnittlige formuen høyere, hvor kvinners formue har vokst mer fra den yngre aldersgruppen enn menns formue. Dette har ført til at forskjellen på menns og kvinners formue er noe redusert. Denne reduksjonen fortsetter i den påfølgende aldersgruppen, hvor kvinners formue vokser mer enn menns formue. I aldersgruppen mellom 35-49 år er kvinners formue på sin nærmeste menns formue, og er da 18 prosent lavere enn menns formue i gjennomsnitt.

I aldersgruppen mellom 50-64 år er forskjellen i formue igjen steget, og kvinners formuesvekst ser ut til å ha avtatt i hastighet. Den gjennomsnittlige formuesforskjellen er høyest i den følgende aldersgruppen, hvor menn har 37 prosent høyere formue enn kvinner. I de eldste aldersgruppene faller menns formue noe, mens kvinners formue holder seg relativt stabil. Dette fører til at forskjellen mellom menn og kvinner avtar noe i de eldste aldersgruppene.

Vi kan sammenligne utviklingen i gjennomsnitt med utvikling i median, vist panel B i Figur 5-9. Medianformuen er betydelig lavere enn gjennomsnittsformuen i alle aldersgrupper, særlig for de aldersgruppene hvor gjennomsnittsformuen er høyest. Dette understøtter tidligere funn om at formuen er høyreskjev, og at gjennomsnittet

Figur 5-10: Gjennomsnittlig realformue og gjeld for de som har realformue og gjeld, fordelt på alder, samt hvor stor andel som har realformue og gjeld (2023)

Merknad: Utvalget inkluderer kun de som har realformue og gjeld.
Beregninger basert på registerdata fra SSB.

trekkes opp av de særlig formuende, som i hovedsak består av menn.

Realformue og gjeld

Vi dekomponerer formue i ulike formueskategorier for menn og kvinner. Vi finner at kvinners andel av menns formue, innenfor de fleste kategoriene, faller fra den yngste aldergruppen, til aldersgruppen mellom 25-34 år. For realformue øker kvinners andel av menns gjennomsnittlige realformue til 95 prosent, før den igjen faller for de påfølgende aldersgruppene.

Figur 5-10, panel A viser gjennomsnittlig realformue for de som har realformue, samt andelen som har realformue. En større andel menn enn kvinner har realformue i alle aldersgrupper, og forskjellen øker med alder opp til 50 år, Mens andelen som har realformue holder seg jevn for menn over 50 år, faller andelen kvinner som har realformue i de eldste aldersgruppene. Dette mønsteret reflekterer i stor grad kohortforskjeller, nærmere dokumentert i delkapittel 5.3. Eldre kvinnelige kohorter er i mindre grad registrert som eiere av realformue, sammenlignet med menn i samme kohorter. Forskjellene som observeres på tvers av alder må derfor i hovedsak forstås som kohorteffekter, snarere enn endringer som oppstår med alder innen samme kohort.

Videre ser vi at for de som har en realformue, har menn i gjennomsnitt høyere realformue enn kvinner i alle aldersgrupper, bortsett fra den yngste. Forskjellen i gjennomsnitt for de som har real-formue øker med alder, og er størst i aldersgruppen 65-69 år, etter dette avtar forskjellen i de eldre aldersgruppene. For gruppen som er 80 år og eldre finner vi en tilsvarende realformue for menn og kvinner.

Forskjellen i gjennomsnittlig realformue i de ulike aldersgruppene er dermed drevet av både en andel- og en nivåeffekt. Særlig for de eldste aldersgruppene er forskjellen i andel som har realformue, en stor del av årsaken til formuesforskjellen mellom gruppene.

Fra panel B i Figur 5-10 fremkommer det at forskjellen i andel av menn og kvinner som har gjeld følger en noe tilsvarende trend som for realformue. I motsetning til for realformue er en noe større andel kvinner enn menn i den yngste aldersgruppen registrert med gjeld. En mulig årsak til dette er at kvinner i større grad tar høyere utdanning enn menn, og dermed i større grad vil ha studielån. Videre finner vi at andelen som har gjeld i aldersgruppene fra 25-49 er relativt tilsvarende for menn og kvinner. Fra aldersgruppen 50-64 år faller andelen som har gjeld for både menn og kvinner. Dette er naturlig ettersom gjeld vil nedbetales i løpet av livsløp.

Det er også en større forskjell i andel som har gjeld i de eldste aldersgruppene. Dette samsvarer med forskjellen i andel som har realformue. Hvis vi legger til grunn at kvinner i de eldre aldergruppene i mindre grad eier primærbolig eller andre formuesobjekter, vil en lavere andel som har gjeld være et naturlig biprodukt av dette.

Den gjennomsnittlige gjelden for menn er høyere i alle aldersgruppen sammenlignet med kvinner. Forskjellen er minst i den eldste aldersgruppen, hvor gjennomsnittlig gjeld er omtrent tilsvarende. Den største forskjellen i gjennomsnittlig gjeld er i aldersgruppen mellom 50-69 år. Kvinner i denne aldersgruppen som har gjeld, har kun omtrent 70-75 prosent av menns gjeld.

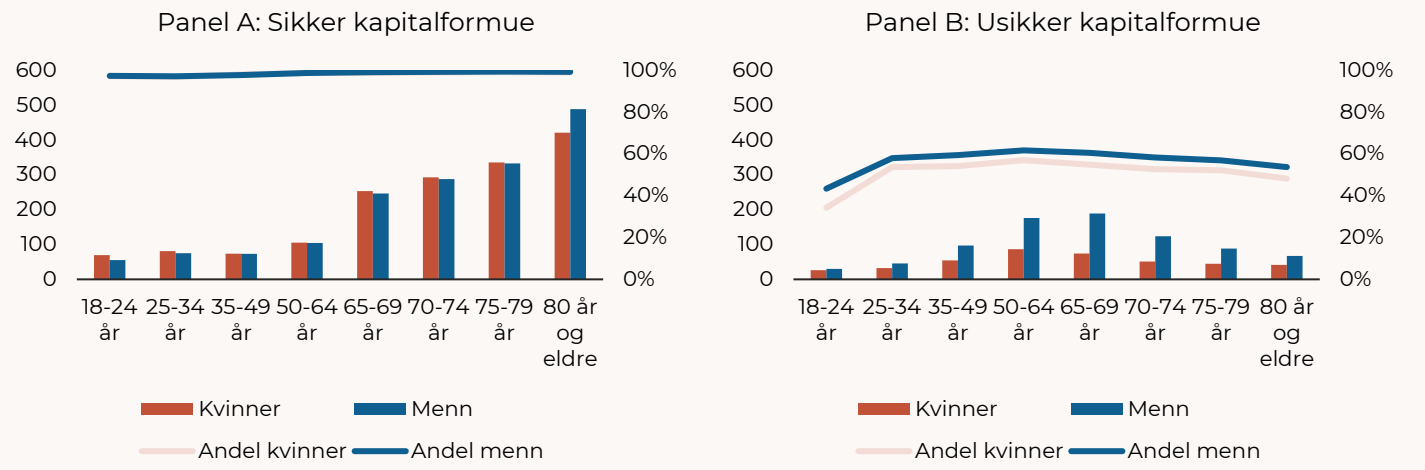
Vi finner dermed at forskjellen i kvinner og menns gjeld er et resultat av både en nivåforskjell og en andelsforskjell. Menn har i de fleste aldersgrupper i større grad gjeld, og av de som har gjeld er menns gjennomsnittlige gjeld høyere.

Sikker og usikker kapitalformue

Det er tilsvarende andel av menn og kvinner som har sikker kapitalformue på tvers av aldersgrupper, hvor tilnærmet alle har sikker kapitalformue. Kvinner har noe høyere sikker kapitalformue sammenlignet med menn i alle aldersgrupper, men forskjellen er liten. I den eldste aldersgruppen har menn høyere sikker kapitalformue.

Det er derimot en større andel menn enn kvinner som har usikker kapitalformue. Forskjellen er relativt jevn i de ulike alderskategoriene, men ser ut til å være noe større i den yngste alderskategorien. Medianen av usikker kapitalformue er betydelig høyere for menn i alle alderskategorier, også når vi kun undersøker utvalget som har denne formuestypen. Forskjellen i median er størst i aldersgruppen mellom 65-69 år, hvor kvinners usikre kapitalformue kun utgjør 39 prosent av menns. Kjønnsforskjellen i usikker kapitalformue er økende med alderskategori, og øker særlig fra alderskategorien 25-34 år til alderskategorien 35-49 år, hvor kvinners andel av menns kapitalformue utgjør henholdsvis 70 og 56 prosent.

Figur 5-11: Median av sikker og usikker kapitalformue for de som har sikker og usikker kapitalformue, fordelt på alder, samt hvor stor andel som har sikker og usikker kapitalformue (2023)

Merknad: Utvalget inkluderer kun de som har sikker kapitalformue og usikker kapitalformue.
Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Forskjellen i median av usikker kapitalformue mellom menn og kvinner faller i de eldste alderskategoriene, parallelt med at størrelsen på den usikre kapitalformuen reduseres. Ulikheten i usikker kapitalformue er dermed til dels økende med størrelsen på den usikre kapitalformuen.

5.3 Livsløpsanalyser

Livsløpsanalyser gir oss mulighet til å studere hvordan formue endrer seg over tid, for ulike alders- og kohortgrupper. Vi gjennomfører livsløpsanalyser med en kohortbasert tilnærming, med formål å fange opp hvorvidt forskjeller i menn og kvinners formue varierer mellom kohorter født i ulike år, samt for å forsøke å skille mellom kohort- og alderseffekter.

Vi analyserer fire alderskohorter bestående av individer født i periodene 1955–1960, 1965–1970, 1975–1980 og 1985–1990. Utvalget inkluderer kun personer som er over 18 år. Datagrunnlaget dekker perioden 2010–2023, noe som innebærer at kohortene kun kan følges gjennom utvalgte deler av livsløpet. De eldste kohortene observeres dermed hovedsakelig i midt- og sen yrkesaktiv alder, mens de yngste kohortene følges fra tidlig voksen alder og et stykke inn i yrkeslivet.

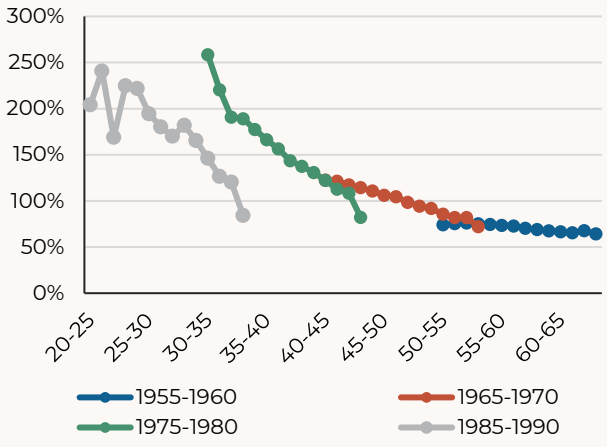
Overordnet finner vi i liten grad klare kohorteffekter for nettoformue, og kjønnsforskjellene fremstår relativt stabile på tvers av generasjoner. For realformue og usikker kapitalformue er bildet annerledes: her finner vi tydelige kohortforskjeller, hvor kjønnsforskjellene er mindre i de yngre kohortene. Dette indikerer at kjønnsforskjellene i disse formuestypene kan bli mindre over tid, i takt med at mer likestilte generasjoner erstatter eldre kohorter.

Nettoformue

Figur 5-12 viser kvinners andel av menns nettoformue ved ulike aldre, der hvert punkt representerer et aldersintervall (for eksempel 25-30 år, 26-31 år osv.) Hvis vi ser på nettoformue finner vi at kvinners nettoformue, som en andel av menns nettoformue, faller med alder i alle kohortene.

Vi finner at nettoformuen varierer mest i den yngste alderskohorten, født mellom 1985-1990. Dette er naturlig ettersom det i denne gruppen er færre som har nevneverdig formue, og gjennomsnittet vil dermed være mer sensitivt til variasjoner, for eksempel grunnet ekstremverdier. I begge de to yngste alderskohortene er det en bratt nedgang i kvinners andel av menns formue, med alder. For jevnaldrende i den yngste kohorten er

Figur 5-12: Kvinners andel av menns nettoformue ved ulike aldre, for ulike kohorter (2010-2023)

Merknad: Utvalget består av hele befolkningen over 18 år født i gjeldende kohort. Beregninger basert på registerdata fra SSB

kjønnsforskjellen i kvinners favør mindre enn for den nest yngste kohorten. Dette er ikke en trend som går igjen mellom de andre alderskohortene.

Den mest åpenbare trenden er en alderstrend, hvor kvinners andel av menns totale formue blir mindre med alder. Vi ser at for de tre fødselskohortene født mellom 1975-1980, 1965-1970 og 1955-1960, overlapper kvinners andel av menns totale formue ved lik alder, hvilket indikerer en alderstrend heller enn en kohort trend.

Det er noe overraskende at kvinner har høyere nettoformue enn menn for en så stor del av gruppen, basert på våre tidligere analyser. Vi finner at menn har høyere bruttoformue enn kvinner i alle kategorier, og at det er forskjeller i gjeld som kan forklarer hvorfor kvinner har høyere nettoformue enn menn. I de yngre aldersgruppene er nettoformuen også i gjennomsnitt lavere, mens gjeldsnivået ikke nødvendigvis er tilsvarende lavere. Dette gjør at gjelden i større grad spiser opp nettoformuen, for de yngste aldersgruppene.

Usikker kapitalformue

En nærmere undersøkelse av de ulike formues-typene gir et bredere bilde. Usikker kapitalformue ser ut til å utvise både en alders- og en kohorttrend, som illustrert i Panel A i Figur 5-13. I den yngste kohorten finner vi at kvinners andel av menns usikre kapitalformue faller med alder, mens de påfølgende kohortene ikke utviser en alderstrend, men heller en kohorttrend.

For de tre eldste fødselskohortene er kvinners andel av menns usikre kapitalformue nesten vannrett, hvilket tilsier at det i liten grad er endringer med alder innenfor kohortene. Det er derimot forskjell i kvinners andel av menns usikre kapitalinntekt mellom kohortene. Kvinner i fødselskohorten mellom 1975-1980 har omtrent 12 prosentpoeng høyere andel av menns usikre kapitalinntekt sammenlignet med kvinner født mellom 1965-1970. Kvinner har likevel fortsatt en betydelig lavere andel av menns gjennomsnittlige usikre kapitalformue, for eksempel for den nest yngste fødselskohortens ligger kvinners andel rundt 50-60 prosent av menns usikre kapitalinntekt.

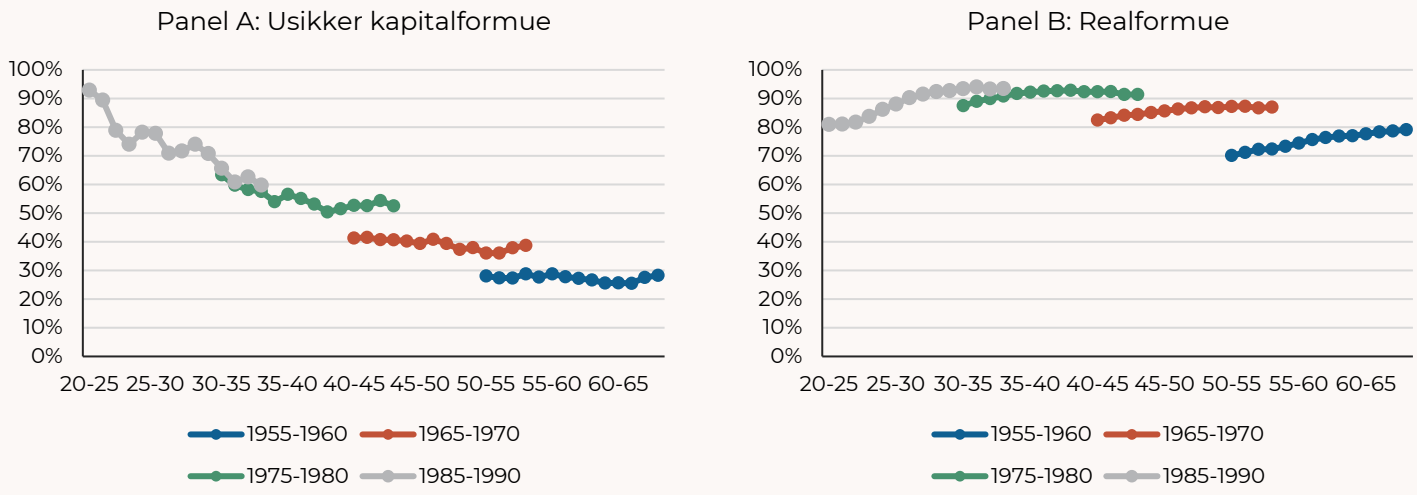
Sikker kapitalformue og realformue

Vi finner noe som tyder på en kohorttrend for både realformue og sikker kapitalformue, som utviser tilsvarende andeler og trend. Dette er illustrert ved Panel B i Figur 5-13. I de yngre fødselskohortene har kvinner en større andel av menns realformue, til sammenligning med kvinner ved tilsvarende alder, i en eldre fødselskohort. Kvinner som er født mellom 1985-1990 har omtrent 5 prosentpoengs høyere andel av menns realformue enn kvinner født mellom 1975-1980 ved tilsvarende alder. Kvinner født mellom 1965-1970 har mellom 12-15 prosentpoeng høyere andel av menns realformue, sammenlignet med jevnaldrende kvinner født mellom 1955-1960. Dette viser at i de yngre alderskohortene er realformue jevnere fordelt.

5.4 Oppsummering

Når vi studerer formue skiller vi mellom realformue (bolig og eiendom), gjeld, sikker og usikker kapitalformue, og nettoformue. Realformue utgjør

Figur 5-13: Kvinners andel av menns usikre kapitalformue og boligformue ved ulike aldre, for ulike kohorter (2010-2023)

Merknad: Utvalget består av hele befolkningen over 18 år født i gjeldende kohort.
Beregninger basert på registerdata fra SSB.

hoveddelen av formuen for de aller fleste. Nettoformue er summen av all formue, inkludert den negative effekten av gjeld. En god del av formuen til den norske befolkningen er basert på gjeld, og nettoformuen er derfor betydelig lavere enn summen av realformue og kapitalformue.

Overordnet finner vi at menn har høyere gjennomsnittlig nettoformue og realformue enn kvinner, både målt ved gjennomsnitt og median i 2023. Samtidig har menn høyere gjeld. Forskjellene i formue må ses i sammenheng med ulikheter i inntekt, men også med forskjeller i oppsparing, investeringsvalg og risikotaking.

Ser vi nærmere på nettoformue, finner vi at kvinner i gjennomsnitt har en formue som utgjør om lag tre fjerdedeler av menns formue. Kjønnsforskjellen er mindre målt ved median enn ved gjennomsnitt, noe som tyder på at formue er mer ujevnt fordelt blant menn, og at menn i større grad er representert i toppen av formuesfordelingen.

Utviklingen over tid viser at nettoformuen har økt betydelig for både menn og kvinner, og at også kjønnsforskjellene i gjennomsnitt har økt de siste årene. Samtidig viser medianutviklingen et annet bilde, hvor forskjellene mellom kjønnene er mindre, noe som understreker at kjønnsforskjellene i nettoformue i befolkningen som helhet, i stor grad drives av de øverste delene av formuesfordelingen.

Når vi bryter formue ned i komponenter, finner vi at forskjellene særlig knytter seg til realformue, gjeld og kapitalformue. Menn har gjennomgående høyere realformue enn kvinner, og en større andel menn er registrert med realformue. Samtidig har menn høyere gjeld, noe som i stor grad må ses i sammenheng med høyere eierskap til gjelds-finansierte formuesobjekter. Forskjellene er størst i de øvre delene av fordelingen, og både nivået og andelen med realformue bidrar til å forklare kjønnsforskjellene.

For kapitalformue finner vi et tydelig skille mellom sikker og usikker kapitalformue. Sikker kapital-formue er relativt likt fordelt mellom kjønnene, og kvinner har like høy eller noe høyere sparing i sikker kapitalformue, hvis vi ser bort fra det øverste kvintilet i fordelingen. For verdier i aksjer, fond og annen usikker kapitalformue er forskjellene derimot betydelige: en større andel menn har slik formue, og blant dem som har det, er nivåene langt høyere for menn. Forskjellene er særlig store i toppen av fordelingen. Som drøftet i kapittel 3., tyder noe forskning på at menn både har større kunnskap om betydningen av finansielle valg og også større preferanser for økonomisk risiko, som kan være med å forklare hvorfor menn i større grad enn kvinner investerer i risikofylte objekter. Samtidig er trolig den viktigste driveren av disse forskjellene mellom kjønnene at menn har høyere arbeidsinntekt i snitt, som gjør at de også har større muligheter til å investere i aksjer, fond og tilsvarende formuesverdier.

Ser vi på sammenhengen mellom alder og formue, finner vi at formue øker med alder frem mot pensjonsalder, men at kjønnsforskjellene også varierer gjennom livsløpet. Forskjellene er relativt små i yngre aldersgrupper, øker frem mot slutten av yrkeslivet, og avtar noe blant de eldste. Dette må ses i sammenheng med forskjeller i inntekts-utvikling, spareevne og investeringer over livsløpet.

Livsløpsanalysene viser at kjønnsforskjellene i nettoformue i stor grad følger en alderstrend, hvor kvinners andel av menns formue faller med alder. Samtidig finner vi tydelige kohortforskjeller for enkelte formueskomponenter. For realformue og usikker kapitalformue er forskjellene mindre i yngre kohorter, noe som tyder på en utvikling i retning av jevnere fordeling. For usikker kapitalformue er det likevel fortsatt betydelige forskjeller, og nivåene for kvinner ligger gjennomgående langt under menns, særlig i de øvre delene av fordelingen.

Samlet peker analysene i retning av at kjønns-forskjellene i formue i stor grad drives av ulikheter i kapitalformue og i toppen av fordelingen. Selv om forskjellene kan se ut til å avta i yngre generasjoner, særlig for enkelte formueskomponenter, bidrar oppbygging av kapitalformue, og særlig usikker kapitalformue, til at forskjellene vedvarer og forsterkes gjennom livsløpet.

6. Husholdningssammensetninger

De største kjønnsforskjellene i inntekt finner vi blant parhusholdninger, både med og uten barn. Husholdnings-sammensetning vil være påvirket av både en alders- og seleksjonseffekt. I alders-gruppen som har barn er gjennomsnittlig totalinntekt lavere for enslige (både med og uten barn), hvor særlig enslige menn har lavere totalinntekt enn menn i par med og uten barn. Inntektsforskjellen er lavere for enslige, særlig drevet av at menns inntekt er lavere.

6.1 Inntekt

Totalinntekt

Tabell 6-1 viser gjennomsnittlig totalinntekt for kvinner og menn i ulike husholdningstyper, samt kvinners inntekt målt som andel av menns. Overordnet viser tabellen at menn har høyere gjennomsnittlig totalinntekt enn kvinner i alle husholdningstyper, men størrelsen på kjønns-forskjellene varierer betydelig med husholdnings-sammensetning. Forskjellene er relativt små blant enslige, der kvinners inntekt utgjør om lag 83 prosent av menns. Blant enslige med større barn er kjønnsforskjellene minst, med nær like inntekter for kvinner og menn i snitt. De største kjønns-forskjellene finner vi blant parhusholdninger, både med og uten barn, der kvinners gjennomsnittlige inntekt ligger rundt 69–72 prosent av menns.

Enslige, både med og uten barn, har generelt lavere totalinntekt enn personer i par, og som drøftet tidligere er inntektsforskjellen generelt lavere i de nedre delene av inntektsfordelingen. Hvis vi undersøker totalinntekt for ulike husholdnings-grupper, også fordelt på alder, finner vi at enslige, både med og uten barn, har lavere totalinntekt enn par med barn i alle aldersgrupper mellom 18-49 år. Par uten barn har også stort sett høyere gjennomsnittlig inntekt enn enslige, hvor særlig menn i par uten barn har høyere totalinntekt enn enslige menn. Dette går igjen på tvers av alle aldersgrupper, enslige kvinner har 98 prosent av kvinner i par uten barns inntekt, mens enslige menn kun har 81 prosent av menn i pars gjennomsnittlige inntekt.

Den høye forskjellen for par uten barn må ses i lys av at denne gruppen i stor grad inkluderer eldre

Tabell 6-1: Gjennomsnittlig totalinntekt for ulike husholdningstyper (2023)

	Gjennomsnittlig inntekt		Kvinners andel av menns inntekt
	Kvinner	**Menn**	
Enslige	501 184	602 209	83 %
Par uten barn	509 108	740 522	69 %
Par med små barn (0-5 år)	634 746	876 558	72 %
Par med store barn (6-17 år)	601 190	863 514	70 %
Enslig med små barn (0-5 år)	501 856	647 799	77 %
Enslig med store barn (6-17 år)	559 990	592 513	95 %

Merknad: Husholdningstyper utarbeidet basert på SSBs husholdningsregister. Par uten barn og enslige inkluderer både individer uten hjemmeboende barn og uten barn samlet. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

husholdninger hvor barn har flyttet hjemmefra. Totalinntektsforskjellen øker med alder, og en overrepresentasjon av eldre i denne gruppen vil ha innvirkning på gjennomsnittet. Alders-skjevheten innad i denne gruppen gjør dermed at resultatene må tolkes med varsomhet.

Figur 6-1, panel A, viser kvinners andel av menns totalinntekt fordelt i husholdningstyper og alders-grupper. I aldersgruppene 25-49 år, som i stor grad sammenfaller med etablerings- og småbarnsfasen, er kvinners andel av menns totalinntekt gjennomgående lavere i par med barn enn i par uten barn eller enslige. For både menn og kvinner er gjennomsnittlig inntekt høyere i par med barn enn i par uten barn, i de fleste aldersgrupper. Et unntak er par med store barn i den yngste aldersgruppen, der både menn og kvinner i par uten barn har høyere gjennomsnittlig inntekt.

Kvinner i par med barn har i aldersgruppen 25–49 år om lag 70–80 prosent av den gjennomsnittlige inntekten til menn i samme husholdningstype. Selv om inntekten øker for begge kjønn i par med barn, er økningen særlig sterk blant menn, noe som

Figur 6-1: Kvinners andel av menns gjennomsnittlige totalinntekt, kapitalinntekt og overføringer, fordelt i husholdningstyper og aldersgrupper, for de med inntektsformen (2023)

Merknad: Husholdningstyper utarbeidet basert på SSBs husholdningsregister. Par uten barn og enslige inkluderer både individer uten hjemmeboende barn og uten barn samlet. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

bidrar til større inntektsforskjeller i disse husholdningene. Kjønnsforskjellene i totalinntekt er mindre i par uten barn, i stor grad fordi menn i denne gruppen har lavere gjennomsnittlig inntekt.

En sammenligning av enslige uten barn og par med og uten barn, viser at kjønnsforskjellene gjennomgående er mindre blant enslige. Dette er et resultat av at enslige menn i alle aldersgrupper har lavere gjennomsnittlig inntekt enn menn i par.

Kapitalinntekt

Forskjellen i gjennomsnittlig kapitalinntekt mellom menn og kvinner, både generelt og i ulike husholdninger, er i hovedsak drevet av forskjeller i usikker kapitalinntekt. Husholdningene utviser tilsvarende trend som for gruppene som en helhet når det kommer til sikker kapitalinntekt. Kvinner har i større grad enn menn i alle husholdningsgrupper sikker kapitalinntekt, men menn har en noe høyere gjennomsnittlig sikker kapitalinntekt.

Tabell 6-2 viser gjennomsnitt, median og andel som har usikker kapitalinntekt for ulike husholdningstyper. Gjennomsnitt og median er beregnet basert på utvalget som har inntektsformen. For usikker kapitalinntekt er det betydelig forskjell mellom menn og kvinner i alle husholdningstyper, i både gjennomsnittlig mottak og i andel som har usikker kapitalinntekt. I alle husholdninger har menn høyere gjennomsnittlig usikker kapitalinntekt enn kvinner, men omfanget av forskjellene varierer.

I gjennomsnitt er kjønnsforskjellene for usikker kapitalinntekt større blant par enn enslige. Dette kan trolig i noen grad forklares av aldersammensetning, men en undersøkelse av kjønnsforskjeller i kapitalinntekt på tvers av aldersgrupper (Figur 6-1, panel B) viser at den lavere forskjellen blant enslige vedvarer på tvers av aldersgrupper. I aldersgruppen over 25 år er kjønnsforskjellene mindre blant enslige uten barn, enn par både med og uten barn. Dette vedvarer i de eldre aldersgruppene hvor enslige kvinner i gjennomsnitt har omtrent 55 prosent av enslige menns kapitalinntekt. Kvinner i par har mellom 32-45 prosent av menn i par sin gjennomsnittlige kapitalinntekt.

Samtidig er gjennomsnitt et lite egnet mål for å beskrive forskjeller i usikker kapitalinntekt. Som diskutert i kapittel 4 er denne inntektskomponenten svært skjevt fordelt, med et lite antall personer som mottar svært høye beløp. Disse observasjonene trekker gjennomsnittet kraftig opp, særlig for menn, og bidrar til å forsterke kjønnsforskjellene i gjennomsnitt uten at dette nødvendigvis er representativt for inntektsnivået til flertallet innen hver husholdningstype.

Medianen påvirkes i mindre grad av ekstreme verdier, og gir dermed bedre informasjon om hva som er et typisk inntektsnivå blant kvinner og menn. En sammenstilling av gjennomsnitt og median er derfor viktig for å skille mellom forskjeller som drives av toppinntekter, og mer gjennomgående forskjeller i kapitalinntekter mellom kjønn og husholdningstyper.

Figur 6-2 viser median av usikker kapitalinntekt for menn og kvinner i ulike husholdningsgrupper, samt hvor stor andel som har usikker kapitalinntekt. Vi finner at forskjellen i menn og kvinners usikre kapitalinntekt er størst for par med barn, hvor kvinner som har usikker kapitalinntekt har 30-32 prosent av menns usikre kapitalinntekt, sammenlignet med menn i samme husholdninger.

Tabell 6-2: Gjennomsnittlig og median av usikker kapitalinntekt for ulike husholdningstyper, for de med inntektsformen (2023)

	Gjennomsnittlig inntekt		Kvinners andel av menns inntekt	Median inntekt		Kvinners andel av menns inntekt
	Kvinner	Menn		Kvinner	Menn	
Enslige	30 897	60 200	51 %	997	2 316	41 %
Par uten barn	35 934	105 738	34 %	1 094	1 478	52 %
Par med små barn (0-5 år)	34 969	79 111	44 %	950	2 428	34 %
Par med store barn (6-17 år)	49 780	126 362	39 %	810	2 523	44 %
Enslig med små barn (0-5 år)	29 496	75 941	39 %	1 043	3 451	39 %
Enslig med store barn (6-17 år)	36 533	84 278	43 %	873	2 203	39 %

Merknad: Husholdningstyper utarbeidet basert på SSBs husholdningsregister. Par uten barn og enslige inkluderer både individer uten hjemmeboende barn og uten barn samlet. Gjennomsnitt og median er beregnet kun basert på den delen av utvalget som mottar inntektsformen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Videre ser vi at kvinner i par, både med og uten barn i mindre grad har usikker kapitalinntekt.

Overføringer

Tabell 6-3 viser tydelige og systematiske kjønns-forskjeller i mottak av overføringer, og hvordan disse varierer med husholdningstype og type ytelse. Samlet sett mottar kvinner oftere overføringer enn menn, særlig i husholdninger med barn, mens menn som mottar ytelser i flere tilfeller har høyere gjennomsnittlige beløp.

Tabell 6-3, panel C viser kvinners gjennomsnittlige mottak av overføringer, som andel av menns gjennomsnittlige mottak av overføringer fordelt i ulike husholdningstyper og aldersgrupper. I alders-gruppene fra 25-49 år, finner vi at kjønnsforskjellen i enslige husholdninger er mindre enn i de øvrige husholdningene. I enslige husholdninger ligger kvinners andel av menns overføringer relativt jevnt over de ulike aldersgruppene på i underkant av 100 prosent, For både husholdninger i par med og uten barn, og enslige husholdninger med barn er kvinners andel av menns gjennomsnittlige overføringer høyere i denne aldersgruppen.

I de eldste aldersgruppene er kjønnsforskjellene i overføringer større i parhusholdninger enn blant enslige, og forskjellene øker med alder, særlig blant par. Dette henger sammen med at enslige kvinner i disse aldersgruppene har høyere gjennomsnittlige overføringer enn kvinner i par, samtidig som menn i par mottar høyere gjennomsnittlige overføringer enn enslige menn. I de eldste aldersgruppene består overføringene i stor grad av pensjon, og siden menn i parhusholdninger i større grad har hatt høyere arbeidsinntekt gjennom yrkeslivet, slår dette ut i høyere pensjonsinntekt og dermed større kjønnsforskjeller i senere alder.

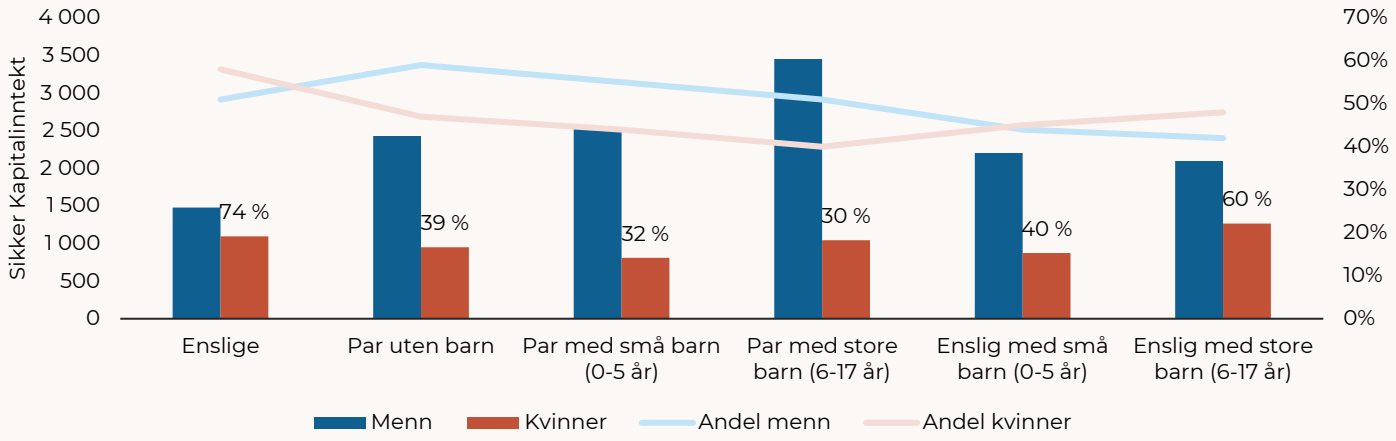
6.2 Formue

I husholdningsanalysen velger vi å se bort fra formue. Årsaken er at ektefeller og meldepliktige samboere etter skatteloven § 2-10 lignes under ett for formue, med et felles bunnfradrag. Formue beregnes dermed på husholdningens samlede nettoformue, uavhengig av hvordan eiendelene er fordelt mellom partnerne. En dekomponering av formuesskattebyrden etter kjønn innenfor husholdningen ville derfor ikke gjenspeile reelle forskjeller i skattebelastning, men snarere den mer eller mindre tilfeldige fordelingen av formues-objekter mellom ektefellene i skattemeldingen.

6.3 Oppsummering

Overordnet finner vi at menn har høyere gjennomsnittlig totalinntekt enn kvinner i alle husholdningstyper, men at forskjellene varierer betydelig. Kjønnsforskjellene er klart størst i parhusholdninger, både med og uten barn, hvor kvinners inntekt utgjør rundt 70 prosent av menns. Blant enslige er forskjellene betydelig mindre, men dette skyldes i stor grad at enslige menn har lavere gjennomsnittlig inntekt enn menn i par. Vi finner at enslige, både med og uten barn, gjennomgående har lavere totalinntekt enn personer i par, i alle aldersgrupper i yrkesaktiv alder. Dette gjelder særlig enslige menn, som har markant lavere inntekt enn menn i par. Forskjellene i inntekt mellom husholdningstyper må derfor forstås både som et resultat av ulik familietilpasning og seleksjon inn i ulike husholdningsformer.

Figur 6-2: Median av usikker kapitalinntekt for menn og kvinner, i ulike husholdningsgrupper, for de med inntektsformen (2023). Andel med inntektsform vist på sekundær akse

Merknad: Husholdningstyper utarbeidet basert på SSBs husholdningsregister. Par uten barn og enslige inkluderer både individer uten hjemmeboende barn og uten barn samlet. Figuren viser median av usikker kapitalinntekt blant personer som har denne inntektsformen, fordelt på husholdningsgrupper i 2023. Søyler viser medianinntekt for menn og kvinner (venstre akse). Linjene viser andelen menn og kvinner som har usikker kapitalinntekt innen hver husholdningsgruppe (høyre akse). Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Tabell 6-3: Gjennomsnittlige overføringer for ulike husholdningstyper, for de med inntektsformen (2023)

	Gjennomsnittlig inntekt		Kvinners andel av menns inntekt	Andel med beløp	
	Kvinner	Menn		Kvinner	Menn
Arbeidsrelaterte overføringer					
Enslige	326 356	315 303	104 %	50 %	30 %
Par uten barn	270 732	397 471	68 %	51 %	56 %
Par med små barn (0-5 år)	67 658	86 234	78 %	7 %	6 %
Par med store barn (6-17 år)	66 180	134 713	49 %	8 %	7 %
Enslig med små barn (0-5 år)	66 858	87 125	77 %	10 %	9 %
Enslig med store barn (6-17 år)	64 527	115 557	56 %	11 %	9 %
Helserelaterte overføringer					
Enslige	179 565	204 020	88 %	32 %	31 %
Par uten barn	160 704	161 365	100 %	32 %	20 %
Par med små barn (0-5 år)	88 783	89 672	99 %	52 %	29 %
Par med store barn (6-17 år)	129 797	126 543	103 %	41 %	26 %
Enslig med små barn (0-5 år)	138 528	141 838	98 %	52 %	39 %
Enslig med store barn (6-17 år)	160 790	146 538	110 %	50 %	28 %
Andre overføringer					
Enslige	44 598	46 303	96 %	17 %	16 %
Par uten barn	98 083	49 804	197 %	8 %	4 %
Par med små barn (0-5 år)	128 686	114 898	112 %	40 %	30 %
Par med store barn (6-17 år)	39 322	34 620	114 %	13 %	10 %
Enslig med små barn (0-5 år)	118 265	60 170	197 %	58 %	31 %
Enslig med store barn (6-17 år)	64 649	31 661	204 %	32 %	24 %

Merknad: Husholdningstyper utarbeidet basert på SSBs husholdningsregister. Par uten barn og enslige inkluderer både individer uten hjemmeboende barn og uten barn samlet. Gjennomsnitt og median er beregnet kun basert på den delen av utvalget som mottar inntektsformen. Beregninger basert på registerdata fra SSB

Når vi ser på inntekt over alder, finner vi at kjønnsforskjellene er størst i aldersgruppene der mange er i etablerings- og småbarnsfasen. I par med barn er kvinners inntektsandel gjennomgående lavere enn i andre husholdningstyper, og forskjellene øker med alder. Dette reflekterer at menns inntektsvekst i større grad fortsetter gjennom denne livsfasen, mens kvinners inntektsutvikling påvirkes av familieetablering.

Dette mønsteret er godt dokumentert i forskningen, som viser at det oppstår betydelige og vedvarende inntektsforskjeller etter at par får barn – ofte omtalt som «child penalty» (Kleven, Landais, & J, 2019; Andresen & Nix, 2022). Mødre opplever typisk lavere inntektsvekst som følge av karriereavbrudd, deltids-arbeid eller endret jobbsituasjon, men for fedre finner man en svak motsatt effekt, en såkalt «fatherhood premium», hvor lønnen øker etter at de får barn (Havnes & Mogstad, 2011; Kleven, Landais, & Leite-Mariante, 2025). Dette bidrar til en asymmetrisk utvikling i inntekt mellom kjønnene i denne livsfasen. Enkelte studier har pekt på at disse forskjellene også vedvarer over tid, hvilket kan være en del av forklaringen på hvorfor kjønnsforskjeller i inntekt øker med alder.

For kapitalinntekt finner vi et tilsvarende mønster som i befolkningen samlet sett, der kjønns-forskjellene i hovedsak drives av usikker kapital-inntekt. Menn har både høyere sannsynlighet for å ha slik inntekt og høyere gjennomsnittlige beløp i alle husholdningstyper. Kjønnsforskjellene er størst i parhusholdninger. Samtidig viser analyser basert på median at forskjellene er lavere enn det gjennomsnittet tilsier, noe som reflekterer at kapitalinntekt er svært skjevt fordelt og i stor grad drives av høye inntekter i toppen av fordelingen.

Når det gjelder overføringer, finner vi at kvinner oftere mottar ytelser enn menn i de fleste husholdningstyper, særlig i husholdninger med barn. Samtidig mottar menn som etablerer seg i parhusholdninger i gjennomsnitt høyere beløp, spesielt i eldre aldersgrupper hvor overføringene i stor grad består av pensjon. Forskjellene i overføringer er dermed nært knyttet til tidligere inntektsnivå, og forsterker i stor grad de kjønnsforskjellene som oppstår gjennom yrkeslivet.

Samlet peker analysene på at husholdnings-sammensetning er en sentral dimensjon for å forstå kjønnsforskjeller i inntekt. Kjønnsforskjellene er størst i husholdningstyper og livsfaser hvor inntektsnivået er høyt. Dette tyder på at både familiemønstre, arbeidsdeling og seleksjon inn i ulike husholdningstyper bidrar til å forklare de observerte kjønnsforskjellene i inntekt.

7. Utdanningsbakgrunn

Kvinners andel av menns totalinntekt varierer relativt lite mellom ulike utdanningsnivå, og er lavest blant dem med videregående som høyeste, og høyest blant dem med høyere utdanning. Hovedårsaken er at menn har høyere lønn og usikker kapitalinntekt ved alle utdanningsnivå, i snitt. Menn har i snitt mer gjeld, realformue og særlig usikker kapitalformue, ved alle utdanningsnivå. Innad i utdanningsgruppene varierer kjønnsforskjellen i formue noe med alder, og kjønnsforskjellene i formue er prosentvis lavere blant unge enn gamle.

7.1 Inntekt

Vi skiller i dette delkapitlet mellom menn og kvinner med ulik utdanningsbakgrunn. En oversikt over alle resultatene er vist i Tabell 7-1. Vi bruker begrepene universitets- og høyskoleutdanning (UH-utdanning) og høyere utdanning synonymt.

Totalinntekt

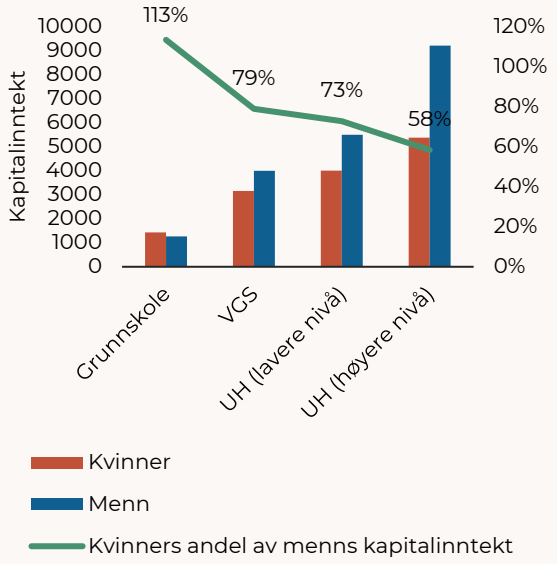
Menn har høyere gjennomsnittlig totalinntekt innenfor alle utdanningskategoriene. Forskjellen i totalinntekt mellom menn og kvinner er høyest innad i gruppen som har videregående utdanning som sitt høyeste utdanningsnivå. I denne gruppen har kvinner 68 prosent av menns totalinntekt, og 65 prosent av menns lønnsinntekt. En mulig årsak til at forskjellen er størst i denne gruppen er knyttet til kvinner og menns utdanningsvalg. Flere av de yrkesfaglige utdanningene som er høyest betalt har en overvekt av mannlige elever, mens mange av de yrkesfaglige linjene hvor lønnen er lavere har en overvekt av kvinnelige elever. For gruppen med universitets- og høyskoleutdanning er kvinners andel av menns totalinntekt og arbeidsinntekt stort sett tilsvarende. Kvinner i disse gruppene har omtrent 75 prosent av den gjennomsnittlige inntekten til menn i samme gruppe.

Kapitalinntekt

Som tidligere vist er kapitalinntekten skjevt fordelt, og undersøkelser av gjennomsnitt gir lite innsikt i de reelle forskjellene mellom de fleste individer i fordelingen.

Figur 7-1 viser median kapitalinntekt for kvinner og menn fordelt på utdanningsbakgrunn, og illustrerer tydelig forskjeller i kapitalinntekt på tvers av utdanningsnivå. For begge kjønn øker median kapitalinntekt med utdanningsnivå, fra grunnskole til universitets- og høyskoleutdanning på høyere nivå. Samtidig er nivåene høyere for menn enn for kvinner i alle utdanningsgrupper, med unntak av gruppen med kun grunnskole, der kvinners median ligger noe høyere (13 prosent) enn menns. Median kapitalinntekt for denne gruppen er likevel lav for begge kjønn.

Figur 7-1: Median kapitalinntekt for menn og kvinner, fordelt på utdanningsbakgrunn (2023)

Merknad: Prosentene i uttrykker kvinners kapitalinntekt som andel av menns kapitalinntekt. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Kjønnsforskjellene blir imidlertid tydeligere med økende utdanning. Blant personer med videregående utdanning utgjør kvinners median kapitalinntekt rundt 79 prosent av menns, mens tilsvarende andel faller til om lag 73 prosent for universitets- og høyskoleutdanning på lavere nivå, og videre til rundt 58 prosent for høyere nivå.

Samlet sett viser figuren at selv når man ser på median, er det størst prosentvise kjønnsforskjeller i kapitalinntekt blant dem med høyere utdanning. Alderssammensetningen ser ut til å være noe av forklaringen: blant de eldste med høy utdanning, er menn i klart overtall, og det er de eldre som har høyest kapitalinntekt. Men selv innad i hver aldersgruppe har menn betydelig høyere kapitalinntekt enn kvinner, blant personer med lengre høyere utdanning.

Overføringer

For overføringer ser vi at andelen som mottar overføringer reduseres med økende utdannings-nivå for både kvinner og menn, samtidig som kvinner mottar overføringer i større grad enn menn i alle utdanningsgrupper. Dette er en forventet sammenheng, da høyere utdanning henger tett sammen med sterkere og mer stabil tilknytning til arbeidsmarkedet (Fazli, 2022), høyere arbeids-inntekt og lavere risiko for perioder uten arbeid eller helsebegrensninger. Personer med lavere utdanning vil oftere befinne seg i situasjoner der overføringer fungerer som en viktig inntektskilde, enten som midlertidig kompensasjon eller mer varig ytelse. At kvinner har høyere mottaksandel i alle utdanningsgrupper kan knyttes til både kjønnsforskjeller i arbeidsmarkedsdeltakelse, større ansvar for omsorgsoppgaver og høyere forekomst av deltidsarbeid, som samlet øker sannsynligheten for å motta ulike typer overføringer.

Når vi ser på nivået på overføringene blant mottakerne, viser tallene et mer sammensatt bilde. Gjennomsnittlig overføring faller med økende utdanningsnivå for kvinner, men stiger for menn. Kjønnsforskjeller i overføringer er altså størst i gruppen med høyere utdanning.

7.2 Formue

Vi finner at kjønnsforskjellen i formue øker med utdanningsnivået. For dem med høyest utdanning har kvinner en relativt lav andel av menns formue, sammenlignet med deres andel av menns inntekt. Blant dem med grunnskole eller videregående som høyeste utdanning, er det motsatt, og kvinnene har en relativt høy andel av menns gjennomsnittlige formue, spesielt sammenlignet med deres andel av menns arbeids- og kapitalinntekt.

Tabell 7-1: Gjennomsnittlig og medianinntekt per utdanningskategori, for de som har inntektsformen (2023)

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Andel med inntektsform		N	
		Kvinner	Menn	Kvinners andel av menn	Kvinner	Menn	Kvinners andel av menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Grunnskole	**Totalinntekt**	349	475	73 %	323	399	81 %	98 %	99 %	420 410	463 939
	Arbeidsinntekt	292	430	68 %	256	423	60 %	48 %	65 %	420 410	463 939
	Kapitalinntekt	14	30	46 %	1	1	113 %	88 %	84 %	420 410	463 939
	Overføringer	229	233	98 %	259	271	96 %	83 %	71 %	420 410	463 939
VGS	**Totalinntekt**	459	680	68 %	417	591	71 %	99 %	99 %	764 644	943 396
	Arbeidsinntekt	406	621	65 %	427	607	70 %	64 %	77 %	764 644	943 396
	Kapitalinntekt	26	57	45 %	3	4	79 %	94 %	90 %	764 644	943 396
	Overføringer	228	254	90 %	252	280	90 %	76 %	59 %	764 644	943 396
UH (lavere nivå)	**Totalinntekt**	615	818	75 %	598	681	88 %	99 %	99 %	665 294	441 219
	Arbeidsinntekt	547	734	75 %	579	681	85 %	81 %	82 %	665 294	441 219
	Kapitalinntekt	30	89	33 %	4	6	73 %	94 %	90 %	665 294	441 219
	Overføringer	210	249	84 %	143	180	79 %	66 %	52 %	665 294	441 219
UH (høyere nivå)	**Totalinntekt**	834	1111	75 %	761	889	86 %	98 %	99 %	262 833	254 772
	Arbeidsinntekt	769	1015	76 %	717	867	83 %	89 %	85 %	262 833	254 772
	Kapitalinntekt	45	115	39 %	5	9	58 %	91 %	89 %	262 833	254 772
	Overføringer	186	327	57 %	86	222	39 %	50 %	41 %	262 833	254 772

Merknad: Median og gjennomsnitt er beregnet basert på de som har inntektsformen. Beregninger basert på registerdata fra SSB

Tabell 7-2: Gjennomsnittlig og median kapitalinntekt per utdanningsbakgrunn, for de som har inntektsformen. Ulike aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (kr.)			Median (kr.)			Andel med inntektsform	
		Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn
Grunnskole	**Alle**	13 671	29 653	46 %	1 433	1 263	113 %	88 %	84 %
	18-24 år	3 696	4 389	84 %	621	639	97 %	88 %	86 %
	25-34 år	7 122	13 495	53 %	490	574	85 %	86 %	82 %
	35-49 år	10 385	25 715	40 %	505	650	78 %	84 %	80 %
	50-64 år	18 419	55 386	33 %	1 481	1 784	83 %	87 %	83 %
	65-69 år	21 911	55 869	39 %	3 354	3 657	92 %	90 %	87 %
	70-74 år	19 360	49 205	39 %	3 469	4 229	82 %	91 %	89 %
	75-79 år	18 740	37 668	50 %	4 443	5 222	85 %	92 %	91 %
	80 år +	18 162	29 245	62 %	6 250	8 277	76 %	94 %	93 %
VGO	**Alle**	25 808	57 227	45 %	3 160	4 000	79 %	94 %	90 %
	18-24 år	5 375	8 892	60 %	2 043	2 434	84 %	96 %	92 %
	25-34 år	26 295	18 610	141 %	1 596	2 977	54 %	94 %	90 %
	35-49 år	18 654	51 827	36 %	1 469	2 608	56 %	92 %	88 %
	50-64 år	29 564	90 700	33 %	2 845	4 232	67 %	92 %	88 %
	65-69 år	36 020	88 835	41 %	6 741	9 327	72 %	94 %	91 %
	70-74 år	38 725	80 142	48 %	7 323	9 100	80 %	95 %	93 %
	75-79 år	33 624	62 141	54 %	7 901	8 754	90 %	95 %	94 %
	80 år +	32 060	56 830	56 %	9 234	11 438	81 %	96 %	95 %
UH (lavere nivå)	**Alle**	29 719	88 904	33 %	4 005	5 503	73 %	94 %	90 %
	18-24 år	9 446	13 521	70 %	4 640	4 059	114 %	96 %	90 %
	25-34 år	15 535	24 490	63 %	3 802	4 333	88 %	94 %	89 %
	35-49 år	25 789	76 042	34 %	2 517	3 820	66 %	93 %	88 %
	50-64 år	42 314	150 372	28 %	3 999	6 527	61 %	93 %	89 %
	65-69 år	46 780	153 930	30 %	9 839	14 926	66 %	94 %	92 %
	70-74 år	46 285	122 887	38 %	10 211	14 194	72 %	95 %	93 %
	75-79 år	45 706	101 428	45 %	10 102	12 696	80 %	96 %	94 %
	80 år +	47 656	96 890	49 %	12 122	15 250	79 %	96 %	94 %
UH (høyere nivå)	**Alle**	45 144	114 865	39 %	5 382	9 218	58 %	91 %	89 %
	18-24 år	14 423	18 111	80 %	5 161	4 858	106 %	84 %	80 %
	25-34 år	21 772	37 212	59 %	6 240	7 133	87 %	92 %	88 %
	35-49 år	41 282	92 817	44 %	3 914	6 467	61 %	90 %	88 %
	50-64 år	71 981	174 330	41 %	6 095	11 756	52 %	91 %	90 %
	65-69 år	100 507	233 862	43 %	14 277	26 544	54 %	92 %	92 %
	70-74 år	68 792	166 804	41 %	16 115	24 456	66 %	94 %	93 %
	80 år +	63 165	135 903	46 %	16 566	22 416	74 %	94 %	94 %

Merknad: Median og gjennomsnitt er beregnet basert på de som har inntektsformen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Mønsteret er relativt likt i alle utdanningsgrupper: menn har mer gjeld, realformue (som inkluderer bolig), og høyere usikker kapitalformue. Alders-sammensetning innad i kategoriene ser ut til å være en del av forklaringen, men også menns høyere inntekter.

Nettoformue

Det er en sammenheng mellom formue og utdanningsnivå. Dette reflekteres i Figur 7-2 som viser den gjennomsnittlige totalformuen for menn og kvinner fordelt på utdanningsnivå. For begge kjønn øker snittformuen med økende utdanning. Tabell 7-3 viser en mer detaljert oversikt over gjennomsnittlig og median totalformue for personer med ulik utdanningsbakgrunn. En naturlig forklaring er at høyere utdanningsnivå er assosiert med høyere snittinntekt, som forrige delkapittel viste, hvilket gir større rom for å opparbeide seg formue.

Menn har høyere gjennomsnittlig totalformue enn kvinner i alle utdanningsgruppene. Prosentvis er forskjellen er størst for gruppen med universitets- og høyskoleutdanning, hvor kvinner har 62 prosent av menns formue i snitt. Forskjellen er mindre på lavere utdanningsnivå. Blant personer med kun grunnskole har kvinner 85 prosent av menns formue. Tabell 7-3 viser at dette i noen grad følger av forskjellig alderssammensetning: blant kvinner med kun grunnskole, er det relativt mange gamle, som har høy formue i snitt. Grunnet denne forskjellen i alderssammensetning, blir kvinners andel av menns formue høyere totalt i denne utdanningsgruppen.

Blant personer med videregående opplæring som høyeste utdanning, har kvinner 75 prosent av menns formue i snitt. Formuen er ganske jevnt fordelt i alder 25-34 år, ved at kvinner har 95 prosent av menns totalformue i snitt, men synker deretter.

Blant dem med høyere utdanning har kvinner 62 prosent av menns formue i snitt. Kvinners andel er relativt høy i aldersgruppen 25-34 år. For dem med kortere høyere utdanning (opptil bachelorgrad og tilsvarende), er kvinners andel høyest i alderen 25-34 år, med 78 prosent. Blant dem med lengre høyere utdanning (mastergrad og høyere) øker andelen frem til alder 35-49 år, hvor kvinner har 75 prosent av menns totalformue i snitt, mens den er noe lavere for de yngre og eldre gruppene.

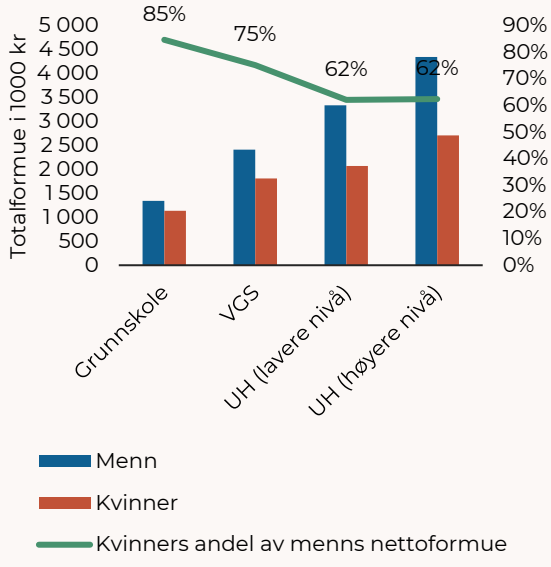
Medianformuen er betydelig lavere enn gjennomsnittsformuen i alle grupper. Dette er særlig sant for gruppen som kun har grunnskole-utdanning, hvor medianformuen utgjør 15 og 9 prosent av gjennomsnittsformuen for henholdsvis kvinner og menn. Medianformuen blir prosentvis likere gjennomsnittsformuen med høyere utdanning, og for gruppen med universitets- og høyskoleutdanning utgjør medianens andel av gjennomsnittlig totalformue henholdsvis 50 og 57 prosent for kvinner og menn. Dette indikerer at formuen innad i kjønnskategoriene er jevnere fordelt ved høyere utdanningsnivå.

Kjønnsforskjellene i medianformue er dessuten betydelig mindre enn forskjellen i gjennomsnitt, i nær sagt alle utdannings- og aldersgrupper.

Forskjellen i median mellom kjønnene innad i de ulike utdanningskategoriene utviser også en noe annen trend enn forskjellen i gjennomsnittsformue. For gruppen som kun har grunnskoleutdanning er medianen høyere for kvinner enn for menn, mens kvinners andel av gjennomsnittet blant menn var lavere, på 85 prosent. Dette underbygger videre at fordelingen av formue for menn i denne gruppen er enda mer høyreskjev enn for kvinner.

For gruppen som kun har videregående utdanning, utgjør kvinners andel av menns formue i median 66 prosent. Dette er gruppen hvor det er størst forskjell i medianformue mellom menn og kvinner. Dette kan være av samme grunn som at inntekts-forskjellene i denne gruppen var størst. En mulig hypotese er at de yrkesfaglige utdanningene hvor det er høyest gjennomsnittsinntekt i større grad har mannlige elever, dette vil gi en større mulighet til å akkumulere formue. Forskjellen i median er minst for gruppen med universitets- og høyskole-utdanning på lavere nivå.

Figur 7-2: Gjennomsnittlig totalformue for menn og kvinner, fordelt på høyeste utdanningsnivå (2023). Kvinners andel av menns indikert i prosent.

Merknad: Beregninger basert på registerdata fra SSB.

At forskjellene er mindre i median, kan indikere at høye snittformuer for menn trekkes opp av en relativt liten gruppe med svært høy formue.

Aldersfordelingen varierer betydelig med utdanningsnivået i befolkningen. Blant dem med grunnskole eller videregående opplæring som høyeste fullførte utdanning, er det for eksempel en høy andel av de yngste (18-24 år) og de eldste aldersgruppene, mens høyere utdanning er mer utbredt blant dem i de midtre aldersgruppene. Det er også gjerne flere kvinner blant de eldste i hver gruppe, noe som trekker opp snittet for kvinner med grunnskole og videregående som høyeste utdanning. Kun blant dem med lang høyere utdanning er menn i overtall blant de eldste. Tabell 7-3 viser at forskjeller i alderssammensetning er viktige å ta høyde for, når man skal tolke kjønns-forskjeller ved ulike utdanningsnivå. Kvinners andel av menns formue kan være forskjellig når man betinger på å være i samme aldersgruppe, relativt til deres andel av formue blant personer i alle aldre med det gitte utdanningsnivået.

Formuestyper

En dekomponering av gjennomsnittlig totalformue i ulike formuestyper gir noe mer innsikt i hvorfor forskjellene oppstår. Vi finner at menn har høyere formue enn kvinner innenfor nesten alle kombinasjonene av formuestype og utdannings-nivå. Ulikheten i formue varierer likevel mellom formuestyper og utdanningsnivå. For sikker kapitalformue har menn og kvinner relativt tilsvarende formue i alle grupper, og kvinner med kun grunnskole har høyere sikker kapitalformue enn menn med samme utdanningsbakgrunn. Kvinners andel av menns sikre kapitalformue er noe fallende med utdanningsnivå, og andelen er nede på 71 prosent blant dem med lengre høyere utdanning.

For realformue, som inkluderer bolig, har menn høyere formue enn kvinner i alle utdannings-kategorier. Forskjellen er høyest for gruppen som har videregående utdanning som høyeste fullførte utdanning, både i prosent og i absolutte verdier. I denne gruppen ligger forskjellen i realformue på 610 000 kroner, og kvinners gjennomsnittlige realformue som en andel av menns er 74 prosent.

Som for hele utvalget, er det usikker kapitalformue som er årsak til de største forskjellene innenfor utdanningskategoriene. I hver utdanningskategori har menn høyere usikker kapitalformue enn kvinner. Forskjellen er størst, både i absolutte verdier og i prosent, på det laveste utdannings-nivået, hvor menn har over 300 000 kroner mer i gjennomsnittlig usikker kapitalformue enn kvinner, og kvinners andel tilsvarer bare 23 prosent av menns usikre kapitalformue. Medianen av usikker kapitalformue for gruppen som kun har grunnskoleutdanning er 0, hvilket viser at minst 50 prosent av denne gruppen ikke har usikker kapital-formue. Det er altså noen i gruppen, særlig for menn, som trekker opp den gjennomsnittlige usikre kapitalformuen i de nederste utdanningskvartilene.

At medianen av hver formuestype er betydelig lavere enn gjennomsnittet, er utbredt, og særlig for usikker kapitalformue. Gruppen med høyest median usikker kapitalformue er menn med lang høyere utdanning. Deres median på 87 000 kroner er likevel bare fem prosent av gjennomsnittlig usikker kapitalformue i samme gruppe, som er 1,8 mill. kr. Kvinner i samme gruppe har median usikker kapitalinntekt på 43 000, mens deres gjennomsnitt er 0,8 mill. kr. Forskjellen i median er altså langt mindre enn i snitt. Dette mønsteret gjelder alle utdanningsgruppene, men de absolutte forskjellene i gjennomsnitt øker med høyere utdanning.

Menn har høyere gjennomsnittlig gjeld enn kvinner. Dette kan ha sammenheng med at menn også har høyere realformue, ettersom største del av gjeldsbyrden oppstår som et resultat av boligkjøp i Norge. Men det kan også forklares av at menn i større grad sparer i usikker kapitalformue.

7.3 Oppsummering

Oppsummert finner vi at menn har høyere gjennomsnittlig totalinntekt, i alle utdanningsgrupper. Kjønnsforskjellen er ganske lik i alle grupper, målt i prosent. Når det gjelder overføringer, mottar kvinner mer enn menn i alle utdanningsgrupper. At det er kjønnsforskjeller på alle utdanningsnivåer, samsvarer med funn fra andre land, eksempelvis USA (Houghton, Binder, Eng, & Foote, 2024) og resten av OECD (OECD, 2025).

Det mest markante inntektsgapet finner vi blant personer med videregående som høyeste fullførte utdanning. I denne gruppen utgjør kvinners totalinntekt 68 prosent av menns, før skatt. En mulig forklaring er at kjønnsdelte utdanningsvalg innen yrkesfag bidrar til større lønnsforskjeller, ved at flere av de høyest betalte yrkesfaglige utdanningene har en overvekt av menn, mens flere lavere betalte yrkesfaglige retninger har en overvekt av kvinner.

Utdanningsnivå henger også sammen med kjønnsforskjeller i inntektskomponenter. Kjønnsforskjellene i kapitalinntekt blir tydeligere med økende utdanning. Kapitalinntekter akkumuleres i størst grad blant menn i grupper med høy utdanning. Samtidig avtar andelen som

mottar overføringer med økende utdanningsnivå for både kvinner og menn, i tråd med at høyere utdanning henger sammen med sterkere og mer stabil tilknytning til arbeidsmarkedet.

Mens inntektsforskjellene er relativt jevne på tvers av utdanningsnivå, er kjønnsforskjeller i formue størst blant gruppene med høy utdanning. En del av forklaringen ligger i alderssammensetning i befolkningen – blant kvinner med lite utdanning er det mange eldre med relativt høy formue. Det bidrar til at kjønnsforskjellene blant grupper med lavere utdanningsnivåer i snitt begrenses. Det er altså viktig for tolkningen at kjønns- og aldersfordelingene er svært forskjellige i de ulike utdanningsnivåene.

Mønsteret i de ulike formuestypene er tilsvarende på tvers av utdanningsgrupper: menn har mer gjeld, mer realformue (inkludert bolig) og særlig mer usikker kapitalformue.

Kvinner tar i dag betydelig mer formell utdanning enn menn (OECD, 2025; NOU 2019:3), en kraftig endring fra tidligere tiår, se eksempelvis (Reisel & Seehuus, u.d.). Siden både inntekt og formue stiger med utdanningsnivå, kan denne utviklingen på sikt tenkes å motvirke eller reversere de samlede kjønnsforskjellene i inntekt og formue.

Tabell 7-3: Gjennomsnittlig og median totalformue per utdanningsbakgrunn, for de som har inntektsformen (2023). Ulike aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Antall	
		Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn
Grunnskole	**Alle**	1 135	1 343	85	241	141	170	420 410	463 939
	18-24 år	126	159	79	26	27	95	66 427	91 155
	25-34 år	266	858	31	13	13	93	51 480	76 001
	35-49 år	612	790	78	56	60	93	74 978	100 594
	50-64 år	1 480	2 032	73	809	826	98	97 278	104 328
	65-69 år	1 891	2 756	69	1 319	1 662	79	30 506	26 777
	70-74 år	1 807	2 721	66	1 307	1 928	68	19 859	17 105
	75-79 år	1 999	2 727	73	1 534	2 178	70	27 752	21 392
	80 år +	2 231	2 751	81	1 836	2 313	79	52 130	26 587
VGO	**Alle**	1 807	2 409	75	855	1 052	81	764 644	943 396
	18-24 år	166	316	52	27	61	44	101 374	112 512
	25-34 år	691	729	95	99	297	33	77 218	138 806
	35-49 år	1 211	1 705	71	604	803	75	137 923	210 384
	50-64 år	2 159	3 302	65	1 485	1 805	82	195 670	250 555
	65-69 år	2 646	4 168	63	2 002	2 775	72	66 272	73 658
	70-74 år	2 721	4 346	63	2 072	2 885	72	53 131	51 247
	75-79 år	2 929	4 003	73	2 276	2 924	78	62 451	55 342
	80 år +	3 105	3 903	80	2 527	2 990	84	70 605	50 892
UH (lavere nivå)	**Alle**	2 068	3 334	62	986	1 281	77	665 294	441 219
	18-24 år	151	298	51	-83	-93	.	49 588	27 432
	25-34 år	639	824	78	147	140	105	148 778	95 929
	35-49 år	1 678	2 382	70	971	1 112	87	194 756	122 300
	50-64 år	3 123	5 302	59	2 104	2 505	84	162 706	111 316
	65-69 år	3 915	6 396	61	2 976	3 695	81	39 272	28 063
	70-74 år	4 019	6 034	67	2 964	3 658	81	23 970	19 321
	75-79 år	3 996	5 594	71	2 992	3 760	80	23 725	20 330
	80 år +	4 136	5 583	74	3 295	3 796	87	22 499	16 528
UH (høyere nivå)	**Alle**	2 706	4 340	62	1 266	2 071	61	262 833	254 772
	18-24 år	82	237	35	-39	-7	.	2 175	1 357
	25-34 år	940	1 414	66	332	452	74	74 808	55 138
	35-49 år	2 331	3 090	75	1 306	1 609	81	109 212	89 355
	50-64 år	4 530	6 339	71	2 970	3 585	83	56 378	60 595
	65-69 år	6 248	8 164	77	4 365	5 173	84	8 797	14 640
	70-74 år	6273	7589	83	4731	5180	91	4 450	10 845
	80 år +	7752	7117	109	5076	5151	99	3 120	10 777

Merknad: I tilfeller der en person er uten registrert formue av en gitt art, er den satt til null i utregning av gjennomsnittene i tabellen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Tabell 7-4: Gjennomsnittlig formuestype per utdanningsbakgrunn, for de som har formueskategorien (2023). Alle aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Antall	
		Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn
Grunnskole	Totalformue	1 135	1 343	85	241	142	170	420 410	463 939
	Gjeld	443	641	69	36	100	36	420 410	463 939
	Realformue	1 208	1 299	93	35	63	56	420 410	463 939
	Sikker kapitalformue	269	251	107	56	42	132	420 410	463 939
	Usikker kapitalformue	101	434	23	0	0		420 410	463 939
VGS	Totalformue	1 807	2 409	75	855	1 052	81	764 644	943 396
	Gjeld	682	1 086	63	236	538	44	764 644	943 396
	Realformue	1 808	2 299	79	1 457	2 017	72	764 644	943 396
	Sikker kapitalformue	373	385	97	116	107	109	764 644	943 396
	Usikker kapitalformue	308	811	38	0	8	3	764 644	943 396
UH (lavere nivå)	Totalformue	2 068	3 334	62	986	1 281	77	665 294	441 219
	Gjeld	1 196	1 478	81	833	930	90	665 294	441 219
	Realformue	2 430	2 917	83	2 189	2 518	87	665 294	441 219
	Sikker kapitalformue	358	426	84	129	128	102	665 294	441 219
	Usikker kapitalformue	476	1 469	32	12	31	38	665 294	441 219
UH (høyere nivå)	Totalformue	2 706	4 340	62	1 266	2 071	61	262 833	254 772
	Gjeld	1 672	1 849	90	1 438	1 371	105	262 833	254 772
	Realformue	3 213	3 852	83	2 853	3 301	86	262 833	254 772
	Sikker kapitalformue	402	570	71	153	178	86	262 833	254 772
	Usikker kapitalformue	763	1 768	43	26	89	29	262 833	254 772

Note: I tilfeller der en person er uten registrert formue av en gitt art, er den satt til null i utregning av gjennomsnittene i tabellen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

8. Sosioøkonomisk bakgrunn

Våre funn tyder på at kjønnsforskjellene målt i prosent varierer relativt lite med sosioøkonomisk bakgrunn, målt ved foreldres utdanningsnivå. Et unntak er at barn av foreldre med lengre høyere utdanning har relativt kjønnsbalansert formue.

8.1 Inntekt

Vi undersøker forskjeller mellom menn og kvinner basert på sosioøkonomisk bakgrunn, definert her ved utdanningsnivået til forelderen med høyest fullført utdanning. Dette er en approksimasjon til sosioøkonomisk bakgrunn, og vil derfor ikke fullt ut fange opp alle relevante dimensjoner. De fullstendige resultatene er vist i Tabell 8-1.

Totalinntekt

Figur 8-1 viser snittlønn for hvert kjønn og prosentvis forskjell, for individer med ulik sosioøkonomisk bakgrunn. I de fleste sammenligningene finner vi at inntektsnivået øker noe med høyere sosioøkonomisk bakgrunn for begge kjønn, men det er noen unntak: Menn hvis foreldre har videregående som høyeste utdanning, har høyere inntekt i snitt, enn menn med foreldre med utdanningsnivå på universitets- og høyskolesektor. Dette virker i stor grad å være en effekt av alderssammensetning, siden de med foreldre med høyere utdanning har høyere lønn i hver alderskategori.

Tabell 8-1: Gjennomsnittlig og medianinntekt fordelt på sosioøkonomisk bakgrunn (som definert av foreldres utdanning), for de som har inntektsformen (2023)

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Andel med inntektsform		N	
Foreldres utdanning		Kvinner	Menn	Kvinners andel av menn	Kvinner	Menn	Kvinners andel av menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Grunnskole	Totalinntekt	473	643	74 %	413	522	79 %	100 %	100 %	304 178	315 234
	Arbeidsinntekt	430	575	75 %	455	565	80 %	54 %	62 %	304 178	315 234
	Kapitalinntekt	21	53	39 %	3	4	76 %	93 %	90 %	304 178	315 234
	Overføringer	266	321	83 %	287	340	84 %	83 %	75 %	304 178	315 234
VGS	Totalinntekt	574	779	74 %	531	662	80 %	100 %	100 %	739 738	768 683
	Arbeidsinntekt	515	702	73 %	524	656	80 %	79 %	83 %	739 738	768 683
	Kapitalinntekt	26	71	36 %	3	4	74 %	95 %	91 %	739 738	768 683
	Overføringer	208	242	86 %	201	229	88 %	68 %	53 %	739 738	768 683
UH (lavere nivå)	Totalinntekt	592	760	78 %	562	645	87 %	100 %	99 %	371 310	387 641
	Arbeidsinntekt	523	692	76 %	537	638	84 %	89 %	90 %	371 310	387 641
	Kapitalinntekt	34	73	47 %	3	4	84 %	96 %	91 %	371 310	387 641
	Overføringer	149	153	97 %	57	54	106 %	63 %	45 %	371 310	387 641
UH (høyere nivå)	Totalinntekt	616	794	78 %	575	638	90 %	99 %	99 %	160 783	169 338
	Arbeidsinntekt	554	730	76 %	558	640	87 %	89 %	89 %	160 783	169 338
	Kapitalinntekt	39	87	45 %	4	5	89 %	95 %	91 %	160 783	169 338
	Overføringer	135	137	99 %	44	39	114 %	60 %	45 %	160 783	169 338

Merknad: Median og gjennomsnitt er beregnet basert på de som har inntektsformen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Menn har gjennomgående høyere gjennomsnittlig totalinntekt enn kvinner innenfor hver kategori av sosioøkonomisk bakgrunn, men inntektsforskjellen mellom kjønnene varierer med nivået på foreldrenes utdanning.

Kjønnsforskjellene er størst i gruppene med lav sosioøkonomisk bakgrunn. Noe av forklaringen ligger i alderssammensetning: utvalget inkluderer alle menn og kvinner over 18 år, og det er større sjanse for at de eldste aldersgruppene har foreldre som kun har grunnskoleutdanning.

Kapitalinntekt

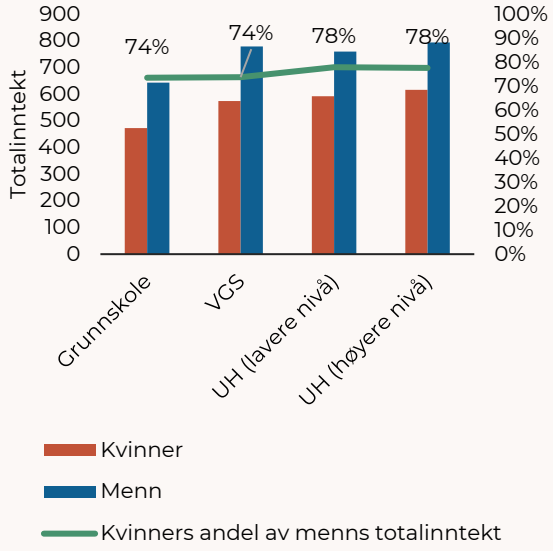
For kapitalinntekt finner vi at både gjennomsnittlig og median kapitalinntekt ser ut til å øke noe med foreldrenes utdanning. Dette er særlig tydelig i gjennomsnitt, mens utvikling i median er noe mindre. Videre fremkommer det at kvinners andel av menns kapitalinntekt ser ut til å øke noe basert på foreldres utdanningsbakgrunn. Dette innebærer at kvinner med foreldre med høyere utdanning i gjennomsnitt har mer tilsvarende kapitalinntekt som menn med foreldre med høyere utdanning. Dette samsvarer ikke med tidligere funn basert på gruppering av egen utdanning, hvor forskjellen på kvinner og menns kapitalinntekt i median og gjennomsnitt så ut til å øke i gruppen med høyere utdanning.

Figur 8-2 viser hvordan median av usikker kapital-inntekt fordeler seg i de ulike gruppene basert på foreldres utdanning. Vi finner lite sammenheng mellom foreldres utdanning og median av usikker kapitalformue, videre finner vi i liten grad forskjell i kjønnsforskjell mellom gruppene.

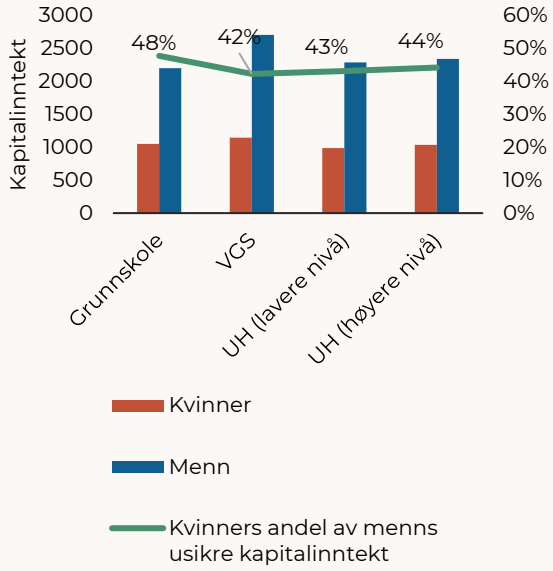
Overføringer

For overføringer finner vi at andelen som mottar overføringer faller med økende sosioøkonomisk bakgrunn. Videre faller også både kvinner og menns gjennomsnittlige nivå av overføringer med foreldres utdanning, og kjønnsforskjellene er relativt små. Kvinners gjennomsnittlige overføringer ligger nær menns, og medianforskjellene er i flere tilfeller enda mindre.

Figur 8-1: Gjennomsnittlig totalinntekt for menn og kvinner, fordelt på foreldres utdanningsbakgrunn, 2023

Figur 8-2: Median av usikker kapitalinntekt for menn og kvinner basert på foreldres utdanningsbakgrunn (2023)

Merknad: Utvalget inkluderer kun de som har kapitalinntekt. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Tabell 8-2: Gjennomsnittlig og median totalinntekt per sosial bakgrunn, for de som har inntektsformen (2023). Ulike aldersgrupper.

		Gjennomsnitt			Median			Andel med inntektsform	
Foreldres utdanning		**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners % av menn**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners % av menn**	**Kvinner**	**Menn**
Grunnskole	**Alle**	473 012	643 402	74 %	413 434	521 527	79 %	100 %	100 %
	18-24 år	217 536	262 562	83 %	182 626	215 611	85 %	98 %	98 %
	25-34 år	489 022	554 510	88 %	465 302	529 332	88 %	99 %	99 %
	35-49 år	567 596	720 465	79 %	531 929	651 722	82 %	99 %	99 %
	50-64 år	562 137	801 747	70 %	511 999	680 766	75 %	100 %	100 %
	65-69 år	453 919	695 277	65 %	385 366	517 435	74 %	100 %	100 %
	70-74 år	378 917	523 756	72 %	343 713	423 913	81 %	100 %	100 %
	75-79 år	371 834	491 484	76 %	338 998	425 340	80 %	100 %	100 %
	80 år +	352 197	455 700	77 %	319 396	412 114	78 %	100 %	100 %
VGO	**Alle**	574 367	778 765	74 %	531 456	662 235	80 %	100 %	100 %
	18-24 år	240 548	316 403	76 %	198 362	256 658	77 %	99 %	99 %
	25-34 år	557 433	638 240	87 %	544 209	615 200	88 %	100 %	99 %
	35-49 år	657 547	860 733	76 %	615 528	753 687	82 %	100 %	100 %
	50-64 år	663 520	961 876	69 %	603 662	786 568	77 %	100 %	100 %
	65-69 år	528 081	859 722	61 %	442 318	633 064	70 %	100 %	100 %
	70-74 år	440 841	650 334	68 %	394 974	492 195	80 %	100 %	100 %
	75-79 år	427 479	605 659	71 %	389 098	494 726	79 %	100 %	100 %
	80 år +	421 301	595 200	71 %	379 766	477 080	80 %	100 %	100 %
UH (lavere nivå)	**Alle**	592 111	760 032	78 %	562 195	645 043	87 %	100 %	99 %
	18-24 år	197 799	253 212	78 %	157 584	179 656	88 %	99 %	99 %
	25-34 år	598 512	639 239	94 %	582 604	617 307	94 %	100 %	99 %
	35-49 år	759 365	977 151	78 %	689 118	819 472	84 %	100 %	99 %
	50-64 år	798 944	1 178 290	68 %	701 445	899 404	78 %	100 %	99 %
	65-69 år	625 162	1 026 335	61 %	505 116	739 702	68 %	100 %	100 %
	70-74 år	514 587	797 522	65 %	452 226	567 030	80 %	100 %	100 %
	75-79 år	521 374	750 721	69 %	457 635	569 242	80 %	100 %	100 %
	80 år +	501 142	753 202	67 %	455 680	562 517	81 %	100 %	100 %
UH (høyere nivå)	**Alle**	616 470	794 140	78 %	575 450	638 197	90 %	99 %	99 %
	18-24 år	155 644	182 405	85 %	122 365	121 217	101 %	99 %	99 %
	25-34 år	603 622	632 328	95 %	602 024	612 061	98 %	99 %	99 %
	35-49 år	870 242	1 119 836	78 %	764 525	902 495	85 %	100 %	99 %
	50-64 år	932 116	1 406 634	66 %	782 587	1 023 960	76 %	100 %	99 %
	65-69 år	715 978	1 291 636	55%	571 032	886 476	64%	100,0	100,0
	70-74 år	569 406	944 680	60%	489 858	673 097	73%	100,0	99,0
	75-59 år	561 782	807 748	70%	484 950	656 937	74%	100,0	100,0
	80 + år	595 616	842 737	71%	504 958	640 379	79%	100,0	99,0

Merknad: I tilfeller der en person er uten registrert formue av en gitt art, er den satt til null i utregning av gjennomsnittene i tabellen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Tabell 8-3: Gjennomsnittlig og median kapitalinntekt per sosial bakgrunn, for de som har inntektsformen (2023). Ulike aldersgrupper.

		Gjennomsnitt			Median			Andel med inntektsform	
Foreldres utdanning		**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners % av menn**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners % av menn**	**Kvinner**	**Menn**
Grunnskole	**Alle**	20 605	53 232	39 %	3 039	4 005	76 %	93 %	90 %
	18-24 år	2 569	3 796	68 %	305	250	122 %	85 %	81 %
	25-34 år	7 829	12 674	62 %	1 158	1 086	107 %	93 %	86 %
	35-49 år	13 299	34 111	39 %	1 309	1 607	81 %	93 %	88 %
	50-64 år	19 971	64 775	31 %	2 547	3 629	70 %	92 %	89 %
	65-69 år	27 120	70 639	38 %	5 406	7 525	72 %	94 %	92 %
	70-74 år	28 074	70 196	40 %	6 258	8 164	77 %	94 %	93 %
	75-79 år	31 601	55 198	57 %	6 957	8 457	82 %	95 %	94 %
	80 år +	22 738	45 880	50 %	8 019	10 626	75 %	96 %	95 %
VGO	**Alle**	25 932	71 157	36 %	3 008	4 046	74 %	95 %	91 %
	18-24 år	5 041	6 274	80 %	1 572	1 495	105 %	95 %	91 %
	25-34 år	12 980	19 299	67 %	2 632	2 962	89 %	97 %	91 %
	35-49 år	22 327	57 139	39 %	2 166	3 166	68 %	95 %	91 %
	50-64 år	34 541	111 067	31 %	3 382	5 271	64 %	94 %	90 %
	65-69 år	45 260	129 440	35 %	8 470	12 777	66 %	95 %	93 %
	70-74 år	43 751	117 436	37 %	9 370	13 515	69 %	96 %	94 %
	75-79 år	42 557	95 293	45 %	9 711	13 438	72 %	96 %	94 %
	80 år +	41 178	121 844	34 %	10 825	15 727	69 %	96 %	95 %
UH (lavere nivå)	**Alle**	33 985	72 622	47 %	3 442	4 104	84 %	96 %	91 %
	18-24 år	6 463	8 725	74 %	2 425	2 172	112 %	96 %	92 %
	25-34 år	30 002	27 308	110 %	4 195	4 305	97 %	97 %	92 %
	35-49 år	37 164	87 141	43 %	2 917	4 324	67 %	96 %	91 %
	50-64 år	60 785	172 189	35 %	4 429	7 194	62 %	94 %	91 %
	65-69 år	66 469	177 161	38 %	11 679	16 529	71 %	95 %	93 %
	70-74 år	64 686	174 569	37 %	12 293	16 878	73 %	95 %	94 %
	75-79 år	71 256	157 674	45 %	11 741	16 014	73 %	96 %	94 %
	80 år +	54 611	184 714	30 %	13 853	18 026	77 %	96 %	95 %
UH (høyere nivå)	**Alle**	39 485	87 410	45 %	4 362	4 913	89 %	95 %	91 %
	18-24 år	8 221	11 328	73 %	2 759	2 364	117 %	95 %	91 %
	25-34 år	22 063	33 878	65 %	5 850	5 595	105 %	97 %	92 %
	35-49 år	52 023	108 131	48 %	3 937	5 762	68 %	95 %	91 %
	50-64 år	87 357	218 341	40 %	6 160	10 440	59 %	94 %	91 %
	65-69 år	81 410	300 444	27,0	15 867	26 939	59%	95%	93%
	70-74 år	72 192	201 641	36,%	14 565	24 620	59%	95%	94%
	75-79 år	71 651	141 378	51%	14 857	22 043	67%	96%	93%
	80 år +	72 827	157 983	46%	18 347	22 142	83%	97%	94%

Merknad: Beregninger basert på registerdata fra SSB.

8.2 Formue

Totalformue

Vi finner at totalformuen øker noe med høyere sosioøkonomisk bakgrunn for begge kjønn. Økning er størst for kvinner, både i kroner og i prosent. Sammenligner vi «tilstøtende» utdanningsnivå, er økningen størst fra barn av foreldre med UH-utdanning (lavere nivå; opptil bachelorgrad o.l.), til barn av foreldre med UH-utdanning (høyere nivå). Gjennomsnittlig totalformue varierer likevel ikke mye med sosial bakgrunn målt på denne måten.

Menn har høyere gjennomsnittlig totalformue enn kvinner innenfor hver kategori av sosioøkonomisk bakgrunn, men inntektsforskjellen mellom kjønnene varierer med nivået på foreldrenes utdanning.

Den prosentvise forskjellen i totalformue mellom menn og kvinner er størst i gruppen hvor forelderen med høyest utdanning kun har grunnskole- eller videregåendeutdanning (33-34 prosent), mens forskjellen er minst i gruppen hvor forelderen har universitets- eller høyskoleutdanning på høyere nivå (21 prosent). En mulig hypotese er at barn av foreldre med høyere utdanning i større grad velger utdannings- og yrkesretninger som gir høyere lønn, og at disse valgene kan være mer kjønnsnøytrale i høyere utdanningsgrupper. Dette vil videre i større grad gi mulighet til å spare, og akkumulere formue.

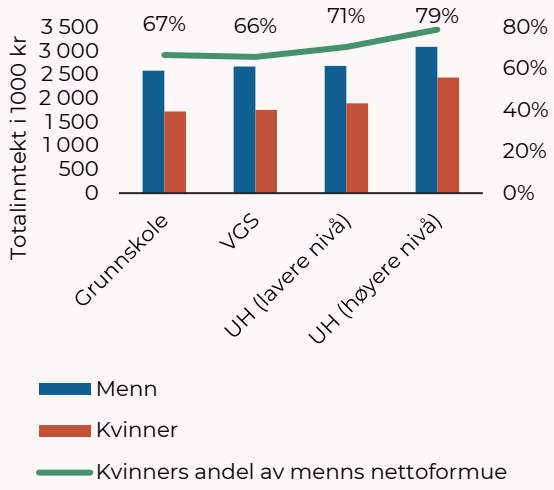
Videre må resultatene ses i lys av alders-sammensetning. Det er større sjanse for at de eldste aldersgruppene har foreldre som kun har grunnskoleutdanning. Dette vil prege resultatene, ettersom kjønnsforskjeller i totalformue vil være stigende med alder.

Om foreldre med lang høyere utdanning overfører mer i arv, som resultatene i Tabell 7-3 tyder på at de kan ha mulighet til, og arven gis jevnt mellom mannlige og kvinnelige arvinger, kan det også redusere det prosentvise forskjellen i denne gruppen.

Medianen i totalformue er lavere enn gjennomsnitt i alle grupper. Medianen i totalformue blir stadig jevnere kjønnsfordelt med høyere sosioøkonomisk bakgrunn, og kvinners andel av menns totalformue stiger fra 70 prosent blant dem med foreldre med kun grunnskole, til 81, 86 og 96 prosent i de andre gruppene.

Ser vi på de ulike aldersgruppene, ser vi at det er en betydelig sosial gradient blant de yngste i utvalget, utvalget i alder 18-24 år. Kjønnsforskjellen varierer i denne aldersgruppen, og kvinners andel av menns formue er 32, 51, 42 og 109 prosent, sortert fra laveste til høyeste sosioøkonomisk bakgrunn. De eldre aldersgruppene har mønstre som ligner hverandre, med mindre prosentvise forskjeller i snittformue i alder 25-34 og 35-49 år, og større forskjeller i alder 50-64 og 65-69 år.

Figur 8-3: Gjennomsnittlig nettoformue for menn og kvinner, fordelt på foreldres utdanningsbakgrunn (2023)

Merknad: Prosenttallene viser kvinners andel av menns nettformue blant personer med indikert utdanningsnivå (høyeste fullførte utdanning). Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Ulike formuestyper

Det er mange likheter mellom personer med ulik sosial bakgrunn, når vi ser på gjennomsnitt av ulike formuestyper. *Sikker* kapitalformue er omtrent lik for kvinner og menn i alle fire grupper, og den ligger rundt 300 – 400 000 kroner i snitt. Innad i hver gruppe har menn betydelig høyere *usikker* kapitalformue, i gjennomsnitt. Usikker kapital-formue er dessuten stigende i foreldrenes utdanning. For menn stiger usikker kapitalformue i snitt fra 0,6 til 1 ,5 millioner kroner i de ulike gruppene. Kvinners andel i snitt stiger fra 26 til 52 prosent av menns. Prosentvis er altså kjønnsforskjellen i usikker kapitalformue minst blant dem fra høyest sosial bakgrunn. Målt i kroner er likevel kjønnsforskjellen størst for dem med høyest sosial bakgrunn. For usikker kapitalformue er medianen ikke høyere enn 36 000 kroner for noen gruppe. At kjønnsforskjellen i gjennomsnitt drives av noen relativt få menn med svært høy usikker kapitalformue, ser altså ut til å gjelde for alle nivåer av sosial bakgrunn.

8.3 Oppsummering

Kjønnsforskjellene i totalinntekt er størst i gruppene med lav sosioøkonomisk bakgrunn, målt i prosent.

Dette skyldes delvis alderssammensetning, hvorav eldre er overrepresentert blant gruppene som er definert med lav sosioøkonomisk bakgrunn, og blant eldre er også kjønnsforskjellene i inntekt større enn blant yngre. Det er også enkelte forskjeller innad i aldersgrupper, som at det er små kjønnsforskjeller blant dem i alder 25-34 som har foreldre med høyere utdanning, sammenlignet med andre i samme alder.

For gjennomsnittlig kapitalinntekt synker kjønnsforskjellen med foreldres utdanningsnivå, målt i prosent. Dette står i kontrast til funnene fra forrige kapittel, der forskjellene økte når man grupperte etter *eget* utdanningsnivå. For kapitalinntekt målt ved medianen, er kjønnsforskjellene relativt stabile på tvers av gruppene.

Når det gjelder overføringer, faller både andelen mottakere og gjennomsnittlig nivå med stigende sosioøkonomisk bakgrunn.

Hva gjelder totalformue, er den prosentvise kjønnsforskjellen størst i gruppen der forelderen kun har grunnskole eller videregående, og minst der forelderen har lang høyere utdanning. Mulige forklaringer er at barn av høyt utdannede foreldre i større grad velger lønnsomme og kjønnsnøytrale yrker, samt at arv fra denne gruppen kan fordeles jevnt mellom kjønnene. Alderssammensetning er også en betydelig del av forklaringen.

Mediankjønnsforskjellen i formue følger samme mønster, og kjønnsforskjellen synker fra dem med foreldre med kun grunnskole, til dem med foreldre med lang høyere utdanning. De yngste aldersgruppene skiller seg ut ved at den sosiale gradienten i formue er særlig tydelig, noe som kan ha sammenheng med overføringer fra foreldre.

Tabell 8-4: Gjennomsnittlig og median totalformue per sosial bakgrunn, for de med formueskategorien (2023). Ulike aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Antall	
Foreldres utdanning		**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners % av menn**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners % av menn**	**Kvinner**	**Menn**
Grunnskole	**Alle**	1 725	2 587	67	1 081	1 536	70	304 178	315 234
	18-24 år	17	54	32	2	3	58	15 516	16 596
	25-34 år	307	403	76	22	27	82	25 201	26 744
	35-49 år	958	1 145	84	497	491	101	38 345	39 350
	50-64 år	1 756	2 691	65	1 291	1 641	79	99 098	99 894
	65-69 år	2 270	3 564	64	1 755	2 514	70	47 733	45 944
	70-74 år	2 386	3 783	63	1 850	2 743	67	32 779	35 765
	75-79 år	2 604	3 833	68	2 039	2 831	72	28 149	32 884
	80 år +	2 649	3 599	74	2 157	2 806	77	17 357	18 057
VGO	**Alle**	1 759	2 674	66	860	1 056	81	739 738	768 683
	18-24 år	89	177	51	15	33	46	73 357	77 401
	25-34 år	500	660	76	134	220	61	131 067	138 876
	35-49 år	1 361	1 903	72	854	956	89	194 788	201 635
	50-64 år	2 532	3 938	64	1 780	2 106	85	230 856	235 510
	65-69 år	3 301	5 373	61	2 478	3 310	75	55 722	55 536
	70-74 år	3 485	5 926	59	2 597	3 513	74	28 521	30 303
	75-79 år	3 742	5 450	69	2 719	3 553	77	17 941	21 325
	80 år +	3 838	5 533	69	2 817	3 352	84	7 486	8 097
UH (lavere nivå)	**Alle**	1 897	2 688	71	495	574	86	371 310	387 641
	18-24 år	158	373	42	27	50	55	80 767	84 158
	25-34 år	962	1 410	68	211	276	76	101 155	106 870
	35-49 år	2 350	2 845	83	1 190	1 274	93	105 459	109 677
	50-64 år	3 886	6 005	65	2 440	2 794	87	66 228	68 476
	65-69 år	4 755	7 494	63	3 458	4 212	82	10 474	10 511
	70-74 år	5 529	7 472	74	3 453	4 244	81	4 300	4 418
	75-79 år	5 299	6 816	78	3 684	4 510	82	2 248	2 751
	80 år +	5 375	7 742	69	4 027	4 433	91	679	780
UH (høyere nivå)	**Alle**	2 442	3 092	79	643	667	96	160 783	169 338
	18-24 år	323	296	109	31	47	66	41 044	43 206
	25-34 år	1 147	1 301	88	343	359	96	43 414	46 241
	35-49 år	3 150	3 685	85	1 763	1 834	96	42 896	44 962
	50-64 år	5 666	7 841	72	3 487	3 774	92	25 924	26 926
	65-69 år	6306	9650	65	4584	5442	84	4413	4477
	70-74 år	6163	8681	71	4611	5457	85	1 816	1 965
	75-79 år	6363	8255	77	4947	5428	91	1 021	1 284
	80 år +	7887	10522	75	5929	5981	99	255	277

Merknad: I tilfeller der en person er uten registrert formue av en gitt art, er den satt til null i utregning av gjennomsnittene i tabellen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Tabell 8-5: Gjennomsnittlig formuestype per sosial bakgrunn, for de med formueskategorien. Alle aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Antall	
		Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn
Grunnskole	Totalformue	1 725	2 587	67	1 083	1 536	70	304 178	315 234
	Gjeld	650	834	78	240	326	74	304 178	315 234
	Realformue	1 820	2 305	79	1 563	2 027	77	304 178	315 234
	Sikker kapitalformue	391	471	83	120	119	100	304 178	315 234
	Usikker kapitalformue	165	644	26	0	1	0	304 178	315 234
	Studiegjeld	21	13	160	0	0		304 178	315 234
	Usikret gjeld	30	51	58	0	0	0	304 178	315 234
VGS	Totalformue	1 759	2 674	66	860	1 056	81	739 738	768 683
	Gjeld	1 045	1 330	79	666	867	77	739 738	768 683
	Realformue	2 133	2 553	84	1 910	2 224	86	739 738	768 683
	Sikker kapitalformue	325	379	86	102	100	102	739 738	768 683
	Usikker kapitalformue	346	1 072	32	5	14	37	739 738	768 683
	Studiegjeld	59	36	163	0	0		739 738	768 683
	Usikret gjeld	27	50	54	0	2	13	739 738	768 683
UH (lavere nivå)	Totalformue	1 897	2 688	71	495	574	86	371 310	387 641
	Gjeld	1 255	1 492	84	800	921	87	371 310	387 641
	Realformue	2 192	2 442	90	1 885	2 035	93	371 310	387 641
	Sikker kapitalformue	286	312	92	112	101	111	371 310	387 641
	Usikker kapitalformue	675	1 426	47	10	22	46	371 310	387 641
	Studiegjeld	127	94	135	0	0		371 310	387 641
	Usikret gjeld	19	36	53	0	0	0	371 310	387 641
UH (høyere nivå)	Totalformue	2 442	3 092	79	643	667	96	160 783	169 338
	Gjeld	1 337	1 557	86	717	743	96	160 783	169 338
	Realformue	2 622	2 776	94	2 186	2 211	99	160 783	169 338
	Sikker kapitalformue	342	365	94	135	117	115	160 783	169 338
	Usikker kapitalformue	814	1 507	54	17	36	48	160 783	169 338
	Studiegjeld	155	132	118	59	0		160 783	169 338
	Usikret gjeld	14	28	52	0	0	0	160 783	169 338

Merknad: I tilfeller der en person er uten registrert formue av en gitt art, er den satt til null i utregning av gjennomsnittene i tabellen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

9. Innvandrerbakgrunn

Kjønnsforskjellene i inntekt er omtrent like blant innvandrere og for norskfødte. Forskjellene i formue er relativt små. Dette er tilfelle både i kroner – innvandrere har generelt relativt lav formue i snitt – og prosentvis.

9.1 Inntekt

Totalinntekt

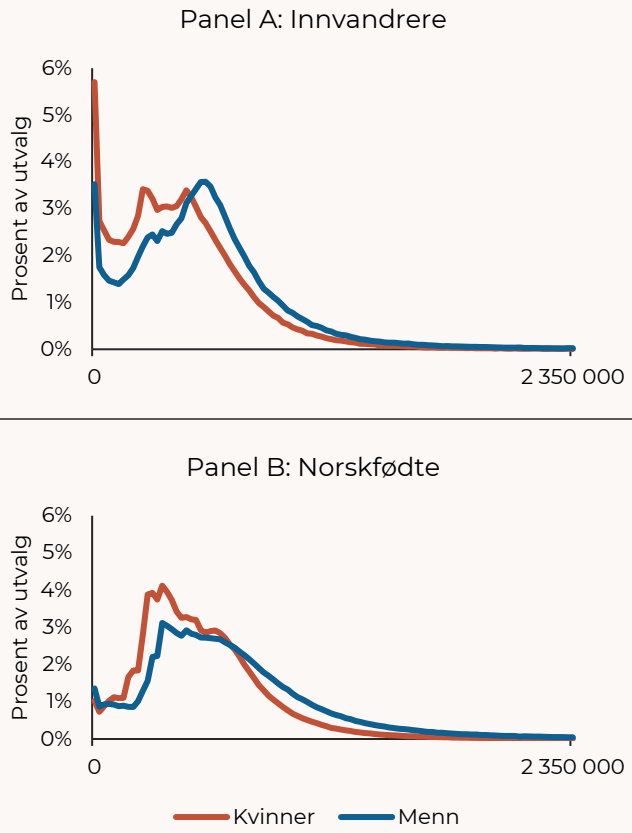
I gruppen med innvandrerbakgrunn har menn i gjennomsnitt høyere inntekt enn kvinner, men forskjellen mellom menn og kvinner er noe mindre enn for norskfødte: innvandrerkvinner har i gjennomsnitt 77 prosent av innvandrermenns inntekt, mens norskfødte kvinner har 74 prosent av norskfødte menns totalinntekt. Norskfødte kvinner med innvandrerforeldre har en enda høyere andel av inntekten til menn med samme bakgrunn, 86 prosent. Disse tallene fremgår av Tabell 9-1.

Tabellen viser også at innvandrere i gjennomsnitt, og i median, har betydelig lavere totalinntekt enn den norskfødte befolkningen (se Figur 9-2). De er også overrepresentert i gruppen med svært lav totalinntekt, som vist av den store andelen innvandrere som har inntekt nær null i Figur 9-2. Figuren viser fordelingen av inntekt for innvandrer (panel A) og norskfødte (panel B), separat for menn og kvinner. Om lag 13 prosent av innvandrere har en totalinntekt mindre enn 100 000. Tilsvarende som for norskfødte er fordelingen blant innvandrere forskjøvet noe til høyre for menn i forhold til kvinner, som innebærer at de fleste menn har noe høyere inntekt enn de fleste kvinner. Vi ser at innvandrermenn gjennomgående har høyere inntekt enn innvandrerkvinner, og at forskjellen er særlig tydelig i midtre deler av inntektsfordelingen, der det er relativt mange innvandrermenn. Blant de lavtlønnede er det derimot relativt mange innvandrerkvinner.

Sammenligner vi fordelingen for menn og kvinner, ser inntekt ut til å være noe jevnere fordelt for gruppen med innvandrerbakgrunn, enn i den norskfødte befolkningen, blant annet fordi det er relativt få innvandrere med høy lønn.

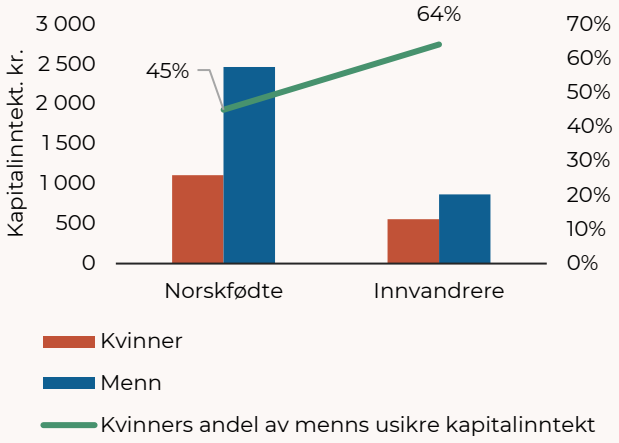
Ser vi på ulike aldre blant innvandrerne, som vist i Tabell 9-2, er kjønnsforskjellen i gjennomsnittlig totalinntekt stabil, rundt 75-80 prosent av totalinntekten til innvandrermenn i samme alder. Unntaket er innvandrere på over 80 år, der kvinner

Figur 9-1: Fordeling av totalinntekt for innvandrere, fordelt i menn og kvinner (2023)

Merknad: Øverste persentil av fordelingen er kuttet av fremstillingshensyn. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Figur 9-2: Median av usikker kapitalinntekt fordelt på innvandrerbakgrunn og kjønn (2023)

Merknad: Prosentene i uttrykker hvor mye høyere usikker kapitalinntekt menn har i forhold til kvinner. Utvalget inkluderer kun de som har kapitalinntekt. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Tabell 9-1: Gjennomsnittlig og medianinntekt fordelt på innvandrerbakgrunn, for de som har inntektsformen (2023)

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Andel med inntektsform		N	
		Kvinner	Menn	Kvinners andel av menn	Kvinner	Menn	Kvinners andel av menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Norskfødte	**Totalinntekt**	548	746	74 %	485	614	79 %	100 %	100 %	1 743 064	1 736 436
	Arbeidsinntekt	512	687	74 %	521	641	81 %	69 %	76 %	1 743 064	1 736 436
	Kapitalinntekt	29	72	41 %	4	5	80 %	95 %	92 %	1 743 064	1 736 436
	Overføringer	232	273	85 %	250	294	85 %	73 %	59 %	1 743 064	1 736 436
Innvandrere	**Totalinntekt**	444	574	77 %	402	522	77 %	92 %	95 %	410 778	426 329
	Arbeidsinntekt	447	568	79 %	434	536	81 %	70 %	79 %	410 778	426 329
	Kapitalinntekt	15	27	56 %	1	1	118 %	73 %	69 %	410 778	426 329
	Overføringer	152	159	95 %	100	102	98 %	57 %	50 %	410 778	426 329
Norskfødt med inv.foreldre	**Totalinntekt**	419	486	86 %	343	373	92,0	98 %	98 %	32 095	34 294
	Arbeidsinntekt	382	467	82 %	322	391	82 %	85 %	85 %	32 095	34 294
	Kapitalinntekt	15	30	48 %	2	2	115 %	90 %	84 %	32 095	34 294
	Overføringer	115	111	104 %	37	36	104 %	63 %	52 %	32 095	34 294

Merknad: Median og gjennomsnitt er beregnet basert på de som har inntektsformen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

har hele 90 prosent av mennenes totalinntekt i snitt.

Kapitalinntekt

En mindre andel av innvandrere har kapitalinntekt, og dessuten har innvandrere lavere kapitalinntekt enn den norskfødte befolkningen, dette gjelder både i gjennomsnitt og i median. Innvandrer-kvinner har 56 prosent av innvandrermenns kapitalformue, mot 41 prosent blant norskfødte. I kroner har likevel innvandrerkvinner bare 27 000 kroner i kapitalformue, mot 72 000 i snitt for norskfødte kvinner.

En dekomponering av kapitalinntekt i sikker kapitalinntekt og usikker kapitalinntekt viser at innvandrerkvinner i større grad enn innvandrer-menn har sikker kapitalinntekt (71 prosent mot 66 prosent). Innvandrerkvinner har også høyere sikker kapitalinntekt sammenlignet med innvandrer-menn. Sikker kapitalinntekt består av renter på bankinnskudd, dette innebære at dermed at innvandrerkvinner i større grad enn -menn har penger i banken og større summer, som derav gir større avkastning som sikker kapitalinntekt.

Undersøkelse av sikker kapitalinntekt fordelt på innvandrer- og aldersgrupper gir resultat som samsvarer med de overordnede funnene. Innvandrerkvinner har i større grad enn innvandrermenn sikker kapitalinntekt i alle aldersgrupper, og av de som mottar sikker kapitalinntekt har innvandrerkvinnene høyere gjennomsnittlig og median sikker kapitalinntekt, sammenlignet med innvandrermenn. Dette er sant for alle kategorier bortsett fra innvandrere mellom 65-69 år, hvor innvandrerkvinner har noe gjennomsnittlig lavere sikker kapitalinntekt.

For usikker kapitalinntekt er bildet noe annerledes. Som for den norskfødte befolkningen er det en større andel menn enn kvinner som har usikker kapitalinntekt, men forskjellen i andel som mottar inntekstformen er mindre (2 prosent) for innvandrere, enn for den norskfødte befolkningen (5 prosent). Innvandrermenn har også høyere usikker kapitalformue, både i gjennomsnitt og i median, sammenlignet med innvandrerkvinner. Dette tilsvarer funn fra befolkningen som helhet. Funnene viser at innvandrerkvinner har en større andel av innvandrermenns usikre kapitalinntekt, både i gjennomsnitt og i median, sammenlignet med norskfødte. Denne forskjellen er vist i Tabell 9-3. Vi finner at norskfødte menn har en median usikker kapitalinntekt som er 55 prosent høyere enn norskfødte kvinner, sammenlignet med innvandrer-menn som er 36 prosent høyere enn for innvandrer-kvinner. Dette innebærer at usikre kapitalinntekt er relativt jevnt fordelt i gruppen med innvandrer-bakgrunn. Samtidig er usikker kapitalinntekt lav blant innvandrere, på medianen bare rundt 1 000 kroner i året for begge kjønn.

Tabell 9-2: Gjennomsnittlig totalinntekt per innvandrerbakgrunn, for de som har inntektsformen (2023). Ulike aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (kr.)			Median (kr.)			Antall	
Innvandrer-gruppe	**Alder**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners andel av menn**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners andel av menn**	**Kvinner**	**Menn**
Norskfødt	**Alle**	548 415	745 998	74 %	485 349	613 892	548 415	1 743 064	1 736 436
	18-24 år	209 859	270 539	78 %	166 364	195 097	209 859	180 716	189 872
	25-34 år	578 964	639 727	91 %	563 660	616 483	578 964	273 695	290 006
	35-49 år	702	913 870	77 %	643 849	778 123	702 232	367 769	381 861
	50-64 år	675 648	983 974	69 %	603 812	786 194	675 648	437 117	446 397
	65-69 år	510 662	818 294	62 %	423 068	591 447	510 662	133 003	130 657
	70-74 år	413 353	593 286	70 %	368 192	456 855	413 353	95 655	92 530
	75-79 år	394 124	546 177	72 %	359 118	455 430	394 124	112 699	104 120
	80 år og eldre	380 013	509 227	75 %	336 612	441 746	380 013	142 410	100 993
Innvandrer	**Alle**	444 113	573 785	77 %	401 979	522 103	444 113	410 778	426 329
	18-24 år	186 040	244 057	76 %	146 334	195 914	186 040	32 399	35 247
	25-34 år	406 401	509 863	80 %	381 051	503 080	406 401	89 458	89 258
	35-49 år	503 662	653 281	77 %	469 125	591 002	503 662	166 806	174 847
	50-64 år	489 272	636 804	77 %	435 497	543 861	489 272	85 796	95 029
	65-69 år	383 125	515 922	74 %	296 853	378 688	383 125	14 479	14 554
	70-74 år	333 461	422 712	79 %	274 785	336 604	333 461	7 281	6 860
	75-79 år	345 153	440 017	78 %	291 028	361 159	345 153	6 605	5 790
	80 år og eldre	354 881	396 369	90 %	309 991	360 043	354 881	7 954	4 744
Norskfødte med innvandrerforeldre	**Alle**	419 456	486 485	86,0	342 531	372 604	92,0	98,0	98,0
	18-24 år	179 516	202 303	89,0	141 087	151 207	93,0	98,0	97,0
	25-34 år	552 639	582 552	95,0	544 195	550 516	99,0	98,0	98,0
	35-49 år	696 407	879 274	79,0	628 508	738 023	85,0	99,0	99,0
	50-64 år	671 144	1 042 657	64,0	595 773	777 653	77,0	99,0	99,0
	65-69 år	552 016	885 051	62,0	437 568	650 688	67,0	100,0	98,0
	70-74 år	477 193	620 596	77,0	388 929	482 289	81,0	99,0	99,0
	75-79 år	388 080	657 147	59,0	354 129	489 180	72,0	100,0	98,0
	80 år og eldre	402 097	538 749	75,0	340 016	452 598	75,0	99,0	99,0

Merknad: Gjennomsnitt og median er beregnet basert på de som har inntektsformen.
Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Tabell 9-3: Gjennomsnittlig kapitalinntekt per innvandrerbakgrunn, for de som har inntektsformen (2023). Ulike aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Andel med inntektsform	
Innvandrer-gruppe	**Alder**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners andel av menn**	**Kvinner**	**Menn**	**Kvinners andel av menn**	**Kvinner**	**Menn**
Norskfødt	**Alle**	29 230	71 798	41 %	3 733	4 662	80 %	95 %	92 %
	18-24 år	6 538	8 688	75 %	2 280	2 072	110 %	97 %	93 %
	25-34 år	20 472	24 255	84 %	3 479	3 749	93 %	97 %	92 %
	35-49 år	28 996	69 683	42 %	2 434	3 560	68 %	96 %	91 %
	50-64 år	38 330	116 454	33 %	3 405	5 225	65 %	93 %	90 %
	65-69 år	40 557	115 316	35 %	7 107	10 324	69 %	95 %	92 %
	70-74 år	37 790	94 976	40 %	7 222	9 996	72 %	95 %	93 %
	75-79 år	33 023	72 887	45 %	7 521	9 585	78 %	95 %	94 %
	80 år og eldre	29 648	63 233	47 %	8 463	11 776	72 %	96 %	95 %
Innvandrer	**Alle**	14 942	26 573	56 %	966	816	118 %	73 %	69 %
	18-24 år	1 677	1 883	89 %	229	179	128 %	61 %	62 %
	25-34 år	5 856	8 257	71 %	675	600	113 %	67 %	65 %
	35-49 år	13 070	26 822	49 %	919	853	108 %	77 %	70 %
	50-64 år	21 387	39 370	54 %	1 317	1 022	129 %	76 %	71 %
	65-69 år	29 185	50 127	58 %	2 914	2 084	140 %	72 %	72 %
	70-74 år	40 248	53 729	75 %	3 957	3 132	126 %	72 %	75 %
	75-79 år	46 271	79 837	58 %	5 170	4 051	128 %	74 %	79 %
	80 år og eldre	48 301	49 631	97 %	7 377	5 293	139 %	72 %	75 %
Norskfødte med innvandrerforeldre	**Alle**	14 714	30 423	48,0	1 767	1 530	115,0	90,0	84,0
	18-24 år	3 573	4 942	72,0	748	575	130,0	87,0	80,0
	25-34 år	14 854	23 579	63,0	3 038	2 475	123,0	93,0	86,0
	35-49 år	30 821	84 385	37,0	2 750	3 108	88,0	93,0	87,0
	50-64 år	40 241	104 173	39,0	3 871	4 859	80,0	94,0	89,0
	65-69 år	74 902	122 427	61,0	7 179	9 773	73,0	96,0	89,0
	70-74 år	77 127	44 677	173,0	13 820	8 996	154,0	90,0	94,0
	75-79 år	35 904	166 678	22,0	5 931	9 026	66,0	95,0	84,0
	80 år og eldre	55 938	85 831	65,0	9 656	10 004	97,0	94,0	90,0

Merknad: Gjennomsnitt og median er beregnet basert på de som har inntektsformen.
Beregninger basert på registerdata fra SSB.

I tidligere analyse av usikker kapitalinntekt, fant vi at forskjellen var mindre for de lavere kvintilene av kapitalinntekt. Vi fant at i de to laveste kvintilene hadde kvinner henholdsvis 75 prosent og 69 prosent av kapitalinntekten til menn i samme kvintil. At innvandrere jevnt over har lavere kapitalinntekt enn norskfødte, ser altså ut til å være en del av forklaringen på at kjønnsforskjellene i totalinntekt er noe mindre blant innvandrere enn blant norskfødte.

Overføringer

Figur 9-3 viser gjennomsnittlig mottak av overføringer for de som mottar overføringer, fordelt på alder og innvandrerbakgrunn. Sammenlignet med den norskfødte befolkningen mottar innvandrere i mindre grad overføringer. Dette gjelder for både menn og kvinner, hvor 73 og 59 prosent av norskfødte kvinner og menn mottar overføringer, sammenlignet med 57 og 50 prosent av innvandrerkvinner og -menn. Forskjellen i andel som mottar overføringer er altså mindre blant innvandrere enn blant norskfødte. Forskjellen i mottak av overføringer ser ut til å i hovedsak være drevet at eldre nordmenn mottar høyere gjennomsnittlige overføringer. Dette kan forklares av at norskfødte har høyere lønn og sysselsetting, som fører til høyere pensjonsutbetalinger og andre arbeidsrelaterte ytelser.

9.2 Formue

Vi undersøker nærmere formuesforskjellene blant personer med innvandrerbakgrunn. I den videre analysen sammenligner vi innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre, og norskfødte. Norskfødte med innvandrerforeldre er ikke inkludert i kategorien norskfødte.

Totalformue

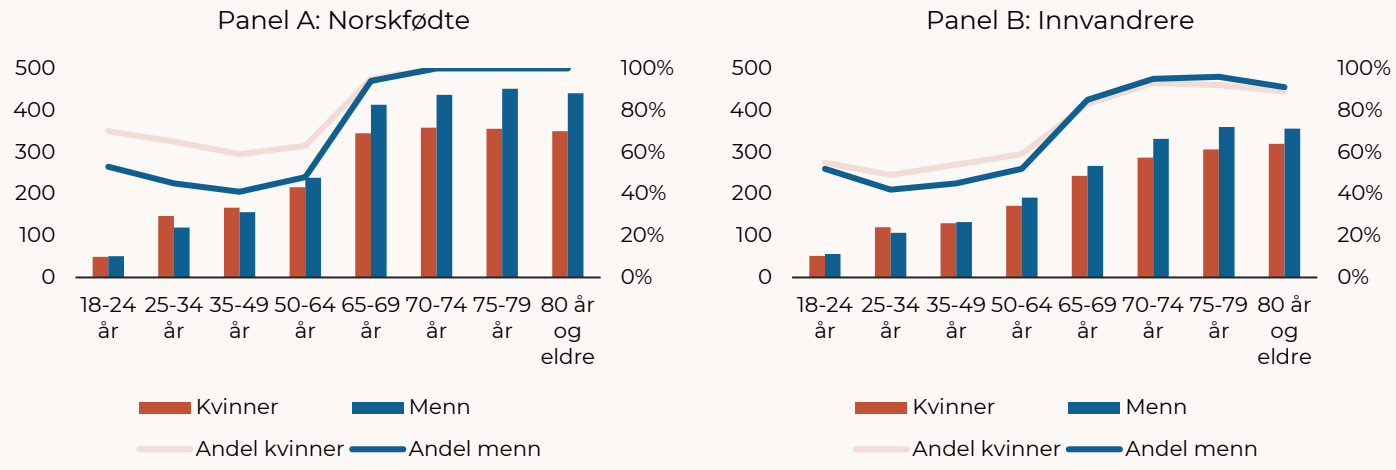
Den gjennomsnittlige formuen for menn og kvinner med innvandrerbakgrunn er betydelig lavere enn i den norskfødte befolkningen. Der norskfødte kvinner og menn i snitt har totalformue på rundt 2,1 og 2,9 mill. kr, har innvandrere omtrent 0,9 mill. kr. i formue, både kvinner og menn, som vist i Figur 9-4.

Tabell 9-5 viser totalformue i gjennomsnitt og median, for de tre innvandrer-gruppene totalt, og for hver aldersgruppe.

Forskjellen på menn og kvinners gjennomsnittlige nettoformue er betydelig mindre for de med innvandrerbakgrunn, enn i den norskfødte befolkningen. For den norskfødte befolkningen utgjør kvinners gjennomsnittlige nettoformue 70 prosent av menns nettoformue. Blant innvandrere er andelen 102 prosent, og for norskfødte med innvandrerforeldre er andelen på 78 prosent.

En mulig hypotese er at den gjennomsnittlige formuen for den norskfødte befolkningen er drevet opp av ekstremverdier, altså personer med særlig høy formue. Vi sammenligner derfor andelene i median, mellom de tre kategoriene. Igjen skal det bemerkes at medianen i absolutte verdier er betydelig høyere for den norskfødte gruppen,

Figur 9-3: Gjennomsnittlig mottak av overføringer for de som mottar overføringer, fordelt på alder og innvandrerbakgrunn, samt hvor stor andel som mottar overføringer (2023)

Merknad: Gjennomsnitt er beregnet basert på de som har inntektsformen.
Beregninger basert på registerdata fra SSB.

sammenlignet med de to innvandrerkategoriene. I median utgjør norskfødte kvinners andel av menns nettoformue 83 prosent, hvilket viser at gjennomsnittet er preget av høyreskjevhet i fordelingen. For gruppen med innvandrerbakgrunn og norskfødt med innvandrerforelder er andelene henholdsvis 108 prosent og 121 prosent. Både blant norskfødte med innvandrerforeldre og innvandrere, er det altså kvinnene som har høyest median-formue. For noen aldersgrupper er forskjellene store: innvandrerkvinner i alder 50-64 har i median 0,4 millioner kroner i totalformue, 75 prosent mer enn menn i samme gruppe.

En mulig hypotese om de små formuesforskjellene blant innvandrere, er at innvandrergrupper i mindre grad har hatt mulighet til å akkumulere formuer og verdier i Norge, sammenlignet med den norskfødte befolkningen. Hvis vi antar at formuesulikheter øker med alder og leveår i Norge, vil innvandrergruppers kortere tid i landet bidra til mindre forskjeller.

En ytterligere, mulig forklaring er knyttet til at mannlige og kvinnelige innvandrere har noe forskjellig landbakgrunn. Blant landene med et betydelig antall innvandrere til Norge er andelen menn høyest fra Storbritannia, Polen, Afghanistan, Latvia, Litauen og Syria. Kvinneandelen er høyest fra Thailand, Filippinene, Russland, Vietnam og Ukraina (SSB-tabell 05184). Mannlige og kvinnelige innvandrere kan også ha ulik aldersfordeling og ulike antall leveår i Norge. Nettoeffekten av slike forskjeller er usikker, men kompliserer tolkningen av kjønnsforskjeller blant innvandrere.

Ser man på de ulike aldersgruppene, er det tegn til at kvinnelige innvandrere i de yngre alders-gruppene har like høy eller høyere formue enn innvandrermenn i samme aldersgrupper, i snitt. Først i de eldre aldersgruppene, fra 65 år og eldre, er kvinnenes totalformue lavere enn mennenes.

Formue er svært skjevfordelt i alle grupper, og gjennomsnittet gjerne langt lavere enn medianen. Kjønnsforskjellene i median er gjennomgående lavere enn i gjennomsnitt.

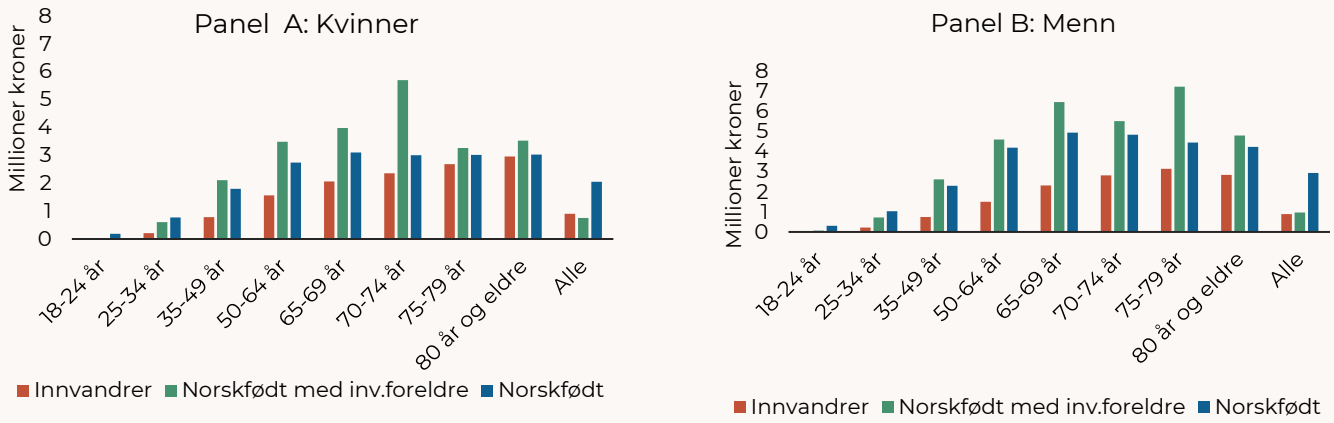
Formuestyper

Tabell 9-5 viser gjennomsnitt og median av hver formuestype, for personer av hver innvandrer-bakgrunn. Innvandrermenn har i snitt om lag 200 000 kroner i usikker kapitalformue, rundt 85 000 kroner mer enn kvinner i samme gruppe. Dette balanseres av at innvandrermenn har tilsvarende mer i gjeld, og kjønnsforskjellen i totalformue er derfor liten blant innvandrere, i gjennomsnitt.

Blant norskfødte med innvandrerforeldre har menn omtrent 200 000 kroner høyere totalformue enn kvinner, henholdsvis 970 og 760 000 kroner. Dette forklares av at både realformue og usikker kapitalformue er om lag 200 000 kroner høyere enn for kvinner i samme gruppe, noe som bare delvis motvirkes av at mennene har 160 000 kroner mer i gjeld, i snitt.

Som i resten av befolkningen, er medianen betydelig lavere enn snittet i formue for personer smed innvandrerbakgrunn. I median blir det synlig at mange personer med innvandrerbakgrunn ikke har særlig formue. Mens norskfødte har realformue i median på over to millioner, har innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre null i median-realformue, for begge kjønn. Dette tyder på at en begrenset andel av innvandrere eier egen bolig.

Figur 9-4: Totalformue i ulike aldersgrupper og for ulike innvandrerbakgrunner (2023).

Merknad: Beregninger basert på registerdata fra SSB.
Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på mikrodata fra SSB.

Samlet sett er kjønnsforskjellene relativt små i de ulike formuestypene, sammenlignet med norskfødte. I noen aldersgrupper har kvinnene høyere formue både i snitt og i median. Det gjelder personer fra 35-49 år og 50-64 år, to store befolkningsgrupper.

9.3 Oppsummering

Blant personer med innvandrerbakgrunn har menn i gjennomsnitt høyere totalinntekt enn kvinner, men kjønnsforskjellene er noe mindre enn i den norskfødte befolkningen. Innvandrerkvinner har i snitt 77 prosent av inntekten til innvandrermenn, mot 74 prosent blant norskfødt kvinner. For norskfødte med innvandrerforeldre er kjønnsforskjellen enda mindre, der kvinners inntekt utgjør 86 prosent av menns. Samtidig har innvandrere gjennomgående betydelig lavere inntektsnivå enn norskfødte, både i gjennomsnitt og i median, og er overrepresentert i gruppen med svært lav totalinntekt.

For usikker kapitalinntekt er mønsteret det samme blant innvandrere som i resten av befolkningen; menn har mer. Forskjellene er likevel mindre enn blant norskfødte. Generelt lave kapitalinntekter blant innvandrere bidrar til å forklare hvorfor kjønnsforskjellene i totalinntekt er noe mindre i denne gruppen, siden relativt skjevfordelte kapitalinntekter utgjør en liten andel. Innvandrerkvinner har høyere sikker kapitalinntekt enn innvandrermenn, noe som er ulikt resten av befolkningen.

Kjønnsforskjellen i formue er markant lavere i innvandrergruppene. Innvandrere, både menn og kvinner, har vesentlig lavere gjennomsnittlig formue enn norskfødte – rundt 0,9 millioner kroner for innvandrere av begge kjønn, mot 2,1 og 2,9 millioner for henholdsvis norskfødte kvinner og menn. I de yngre aldersgruppene har kvinnelige innvandrere like høy eller høyere formue enn mennene, og det er først fra 65 år og oppover at innvandrermenn har høyere formue enn -kvinner.

Innvandrermenn har noe mer usikker kapitalformue enn innvandrerkvinner, men dette balanseres av at de også har tilsvarende mer i gjeld – derfor blir kjønnsforskjellen i totalformue liten.

Tallene for norskfødte med innvandrerbakgrunn viser at de i snitt tjener relativt lite, men dette har sammenheng med at mange er unge. For en gitt aldersgruppe tjener norskfødte med innvandrerbakgrunn sammenlignbart med andre norskfødte, og mer enn innvandrere på samme alder. Mye av det samme gjelder formue: i snitt har norskfødte med innvandrerbakgrunn relativt lav formue, men for en gitt aldersgruppe, er formuen deres sammenlignbar med andre norskfødte.

At kjønnsforskjellene i formue er små blant innvandrere, kan ha sammenheng med at innvandrere har hatt kortere tid på å akkumulere formue i Norge. Det kan også ha noe sammenheng med at mannlige og kvinnelige innvandrere har ulik landbakgrunn og aldersfordeling. Mediantallene viser at mange med innvandrerbakgrunn har svært begrenset formue: både innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre har null i medianrealformue, mens norskfødte har over en million kroner i median totalformue.

Tabell 9-4: Gjennomsnittlig totalformue per innvandrerbakgrunn, for de som har formueskategorien (2023). Ulike aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Antall	
		Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn
Norskfødte	Alle	2 053 819	2 942 841	70 %	1 019 524	1 235 667	83 %	1 743 064	1 736 436
	18-24 år	184 910	304 450	61 %	28 902	50 218	58 %	180 716	189 872
	25-34 år	770 919	1 035 285	74 %	188 273	263 659	71 %	273 695	290 006
	35-49 år	1 801 847	2 308 389	78 %	986 804	1 084 008	91 %	367 769	381 861
	50-64 år	2 744 561	4 210 306	65 %	1 817 640	2 148 901	85 %	437 117	446 397
	65-69 år	3 104 965	4 960 648	63 %	2 250 444	3 036 879	74 %	133 003	130 657
	70-74 år	3 010 175	4 854 333	62 %	2 203 085	3 095 450	71 %	95 655	92 530
	75-79 år	3 020 836	4 461 866	68 %	2 287 649	3 102 900	74 %	112 699	104 120
	80 år og eldre	3 032 192	4 249 537	71 %	2 396 030	3 086 837	78 %	142 410	100 993
Innvandrere	Alle	904 360	887 740	102 %	64 663	59 619	108 %	410 778	426 329
	18-24 år	-14 250	12 501	-114 %	70	544	13 %	32 399	35 247
	25-34 år	210 935	219 300	96 %	13 600	13 289	102 %	89 458	89 258
	35-49 år	781 920	745 573	105 %	136 672	89 783	152 %	166 806	174 847
	50-64 år	1 564 610	1 506 013	104 %	398 944	228 170	175 %	85 796	95 029
	65-69 år	2 067 215	2 322 730	89 %	662 423	683 239	97 %	14 479	14 554
	70-74 år	2 357 936	2 825 250	83 %	858 013	1 285 310	67 %	7 281	6 860
	75-79 år	2 686 006	3 155 079	85 %	1 164 530	1 748 868	67 %	6 605	5 790
	80 år og eldre	2 964 111	2 850 772	104 %	1 391 686	1 529 000	91 %	7 954	4 744
Norskfødte med innvandrerforeldre	Alle	756 606	969 264	78 %	41 391	34 180	121 %	32 095	34 294
	18-24 år	12 667	69 426	18 %	1 643	3 255	50 %	13 616	14 459
	25-34 år	606 565	726 188	84 %	157 227	98 619	159 %	11 608	12 594
	35-49 år	2 111 413	2 627 218	80 %	1 538 688	1 347 460	114 %	5 297	5 712
	50-64 år	3 492 030	4 619 682	76 %	2 631 768	2 545 528	103 %	823	835
	65-69 år	3 984 026	6 485 630	61 %	2 583 129	3 579 746	72 %	200	199
	70-74 år	5 703 044	5 536 278	103 %	2 593 709	2 822 433	92 %	147	142
	75-79 år	3 267 978	7 257 038	45 %	2 454 476	3 678 814	67 %	189	184
	80 år og eldre	3 529 678	4 818 417	73 %	2 403 537	3 356 535	72 %	215	169

Merknad: I tilfeller der en person er uten registrert formue av en gitt art, er den satt til null i utregning av gjennomsnittene i tabellen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

Tabell 9-5: Gjennomsnittlig formuestyper per innvandrerbakgrunn, for de som har formueskategorien (2023). Alle aldersgrupper.

		Gjennomsnitt (tusen kr.)			Median (tusen kr.)			Antall	
		Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn	Kvinners % av menn	Kvinner	Menn
Norskfødte	Totalformue	1 819	2 513	72 %	746	850	88 %	2 185 937	2 197 059
	Gjeld	956	1 230	78 %	466	623	75 %	1 743 064	1 736 436
	Realformue	2 194	2 597	84 %	1 922	2 237	86 %	1 743 064	1 736 436
	Sikker kapitalformue	385	430	90 %	133	121	110 %	1 743 064	1 736 436
	Usikker kapitalformue	430	1 145	38 %	6	15	40 %	1 743 064	1 736 436
	Studiegjeld	64	48	136 %	0	0	-	1 743 064	1 736 436
	Usikret gjeld	23	43	53 %	0	1	0 %	1 743 064	1 736 436
Innvandrere	Totalformue	904	888	102 %	65	60	108 %	410 778	426 329
	Gjeld	654	734	89 %	71	124	58 %	410 778	426 329
	Realformue	1 263	1 247	101 %	0	24	0 %	410 778	426 329
	Sikker kapitalformue	180	173	104 %	34	34	100 %	410 778	426 329
	Usikker kapitalformue	116	202	57 %	0	0	-	410 778	426 329
	Studiegjeld	29	21	138 %	0	0	-	410 778	426 329
	Usikret gjeld	27	59	47 %	0	0	-	410 778	426 329
Norskfødte med innvandrerforeldre	Totalformue	757	969	78 %	41	34	121 %	32 095	34 294
	Gjeld	929	1 093	85 %	303	287	105 %	32 095	34 294
	Realformue	1 409	1 600	88 %	0	0	-	32 095	34 294
	Sikker kapitalformue	193	181	107 %	62	44	140 %	32 095	34 294
	Usikker kapitalformue	83	281	30 %	0	0	-	32 095	34 294
	Studiegjeld	139	117	119 %	0	0	-	32 095	34 294
	Usikret gjeld	18	39	47 %	0	0	-	32 095	34 294

Merknad: I tilfeller der en person er uten registrert formue av en gitt art, er den satt til null i utregning av gjennomsnittene i tabellen. Beregninger basert på registerdata fra SSB.

10. Fordelingsvirkninger av skattesystemet

Skattesystemet er progressivt, og bidrar dermed til å redusere forskjellene mellom menn og kvinner i nettoinntekt og -formue. Siden menn er overrepresentert i de øvre delene av inntekts- og formuesfordelingen, bærer de en større andel av skattebyrden. Økt progressivitet vil redusere kjønns-forskjellene i disponibel inntekt, mens redusert progressivitet vil forsterke dem.

10.1 Virkninger av det eksisterende skattesystemet

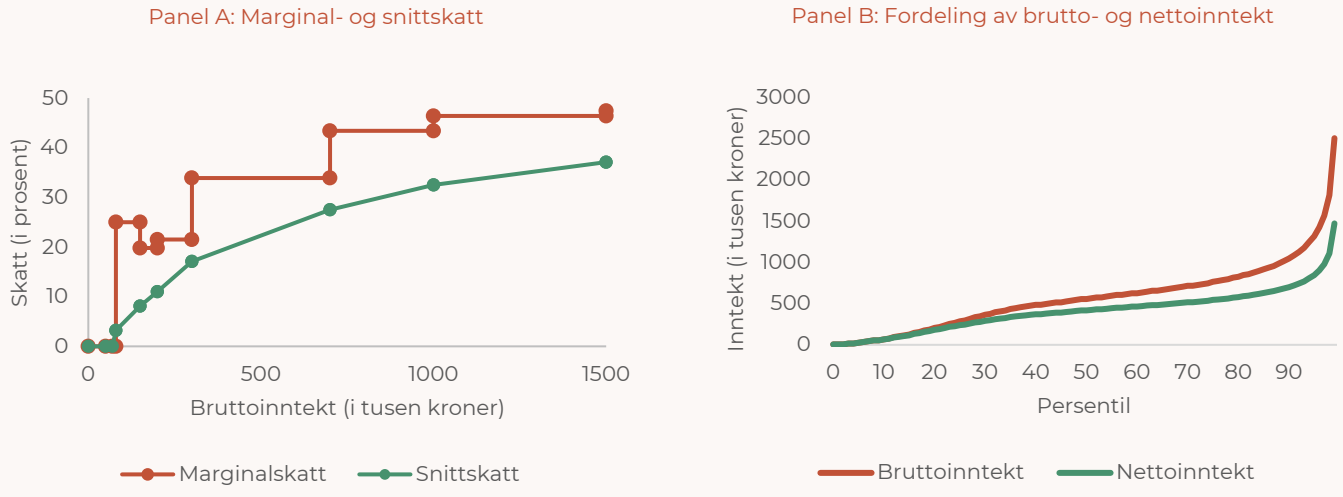
10.1.1 Inntektsskatten

Som dokumentert i de foregående kapitlene, utgjør arbeidsinntekt den klart største komponenten av samlet totalinntekt i Norges befolkning. Det er også arbeidsinntekten som driver de mest fremtredende fordelingsmessige forskjellene, både generelt og mellom kjønnene. Hittil i analysen har vi nesten utelukkende sett på brutto arbeidsinntekt, altså inntekt før en har hensyntatt skattesystemet. Siden det er inntekt *etter* skatt som individet disponerer, er et naturlig neste spørsmål i hvilken grad det eksisterende skattesystemet påvirker dette.

Det norske inntektsskattesystemet er progressivt utformet. Det betyr at både marginalskatten og gjennomsnittsskatten er stigende i inntekt, som illustrert i panel A av Figur 10-1. Personer med høyere bruttoinntekt betaler ikke bare mer skatt i absolutte kroner, men også en høyere andel av inntekten sin, sammenlignet med personer lenger ned i inntektsfordelingen. En konsekvens av et slikt system er at det virker sammenpressende på inntektsfordelingen. Fordi høyinntektsgrupper beholder en lavere andel av sin bruttoinntekt enn lavinntektsgrupper, vil forskjellene i inntekt etter skatt, eller nettoinntekt, nødvendigvis være mindre enn forskjellene målt i bruttoinntekt. Dette gjelder både for inntektsforskjeller generelt og for forskjeller mellom kvinner og menn.

Panel B i Figur 10-1 illustrerer implikasjonene av et progressivt skattesystem ved å vise brutto og netto arbeidsinntekt på tvers av den faktiske inntekts-fordelingen. Som en kunne forvente, skifter fordelingen når en går fra brutto til nettoinntekt, siden alle har lavere netto- enn bruttoinntekt. Forskjellen mellom brutto- og nettoinntekt øker jo høyere opp i fordelingen man beveger seg, som figuren viser. I de nederste delene av fordelingen er differansen mellom brutto og netto relativt beskjeden, mens den blir stadig mer markant for personer med høyere inntektsnivåer. Dette gjenspeiler nettopp den progressive skattens omfordelende virkning.

Figur 10-1: Skatt og omfordeling på tvers av inntektsfordelingen

Merknad: Beregninger basert på registerdata fra SSB. Persentiler i hele befolkningen.

Det progressive inntektsskattesystemet har en tydelig utjevnende effekt på de relative inntekts-forskjellene mellom kvinner og menn, men denne effekten varierer over inntektsfordelingen. Dette kommer eksempelvis frem av fordeling av brutto- og nettoinntekt fordelt per kjønn, som illustrert i Figur 10-2. Spesifikt ser en at avstanden mellom brutto- og nettofordelingen er større for menn (blå) enn for kvinner (rød), og at menns nettofordeling forskyves relativt sett mer mot venstre. Omfordelingseffekten av inntektsskatten er dermed kjønnsdifferensiert: skattesystemet reduserer lønnsulikheten blant menn i større grad enn blant kvinner. Dette reflekteres også i snitt: kvinners andel av menns lønnsinntekt er 78 prosent når en måler i bruttoinntekt, og 81 prosent når det måles i nettoinntekt.

10.1.2 Formuesskatten

Som dokumentert i de foregående kapitlene, utgjør kapitalinntekt, både sikker og usikker, en viktig del av samlet totalinntekt, og usikker kapitalinntekt er en vesentlig driver av inntektsforskjellene mellom kvinner og menn. Formuesskatten er med på å redusere disse forskjellene, i den forstand at den i større grad treffer individer med høyere kapitalinntekt og formue.

Det norske systemet for formuesskatt har progressive elementer, men progressiviteten oppstår på en noe annen måte enn for inntekts-skatten. To aspekter er sentrale. For det første inneholder systemet et relativt høyt bunnfradrag, som innebærer at en betydelig andel av befolkningen ikke betaler formuesskatt overhodet. For det andre er marginalsatsen svakt økende i formue, slik at gjennomsnittlig formuesskattesats også stiger noe med formuesnivået. I motsetning til inntektsskatten, der progressiviteten i stor grad drives av stigende marginalsatser, er det bunnfradraget som er den viktigste kilden til progressivitet i formuesskatten. Det er altså det at mange slipper å betale formuesskatt i det hele tatt, snarere enn store forskjeller i marginalskattesats, som gjør at systemet virker omfordelende.

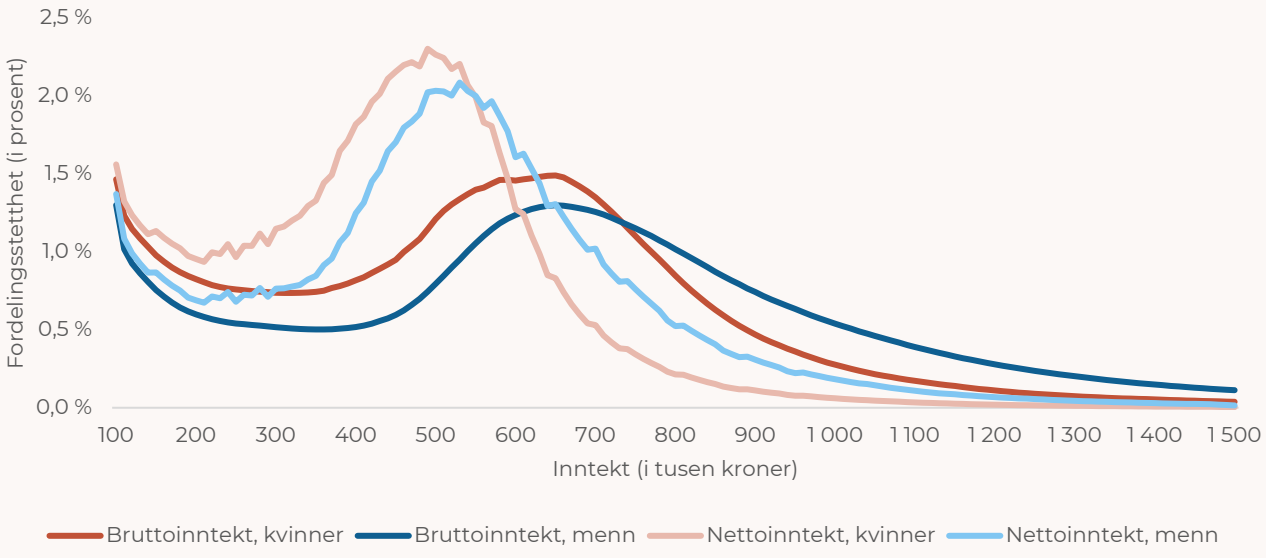
Figur 10-3 viser fordelingen av betalt formuesskatt blant kvinner og menn i befolkningen 18 år og eldre i 2023. Hovedandelen av de som betaler formues-skatt betaler relativt lave beløp. Dette gjenspeiler bunnfradragets sentrale rolle: mange har netto-formue like over terskelen og betaler dermed kun skatt på en liten del av formuen. Blant de som betaler høyere beløp i formuesskatt er menn klart overrepresentert. Dette er i tråd med funnene i de forgående kapitlene om formuesfordelingen: siden menn er overrepresentert i de øvre delene av formuesfordelingen, utgjør de også en høyere andel av dem som betaler mest i formuesskatt.

10.1.3 Andre deler av skattesystemet

Inntekts- og formuesskatten er ikke de eneste delene av skattesystemet som har betydning for omfordelingen av inntekt. I det følgende drøfter vi kort noen øvrige komponenter av det norske skattesystemet som kan ha viktige fordelingsmessige implikasjoner.

Et viktig eksempel er beskatningen av selskaper. Forskning har dokumentert at det eksisterer systematiske kjønnsforskjeller i eierskap av selskaper og finansielle eiendeler i Norge (Fagereng, Guiso, Malacrino, & Pistaferri, 2020). Menn er overrepresentert blant eiere av næringsvirksomhet og har i gjennomsnitt større kapitalporteføljer enn kvinner. Selskapsskatt vil

Figur 10-2: Fordelingstetthet til brutto- og nettoinntekt fordelt på kjønn (2023)

Merknad: Beregninger basert på registerdata fra SSB.

dermed treffe kjønnene ulikt, ettersom den i praksis fungerer som en skatt på avkastning av eiendeler som er skjevt fordelt mellom kvinner og menn. For å kunne studere de presise fordelingsmessige implikasjonene av dette, er det imidlertid nødvendig å koble selskaper og kapitaleiendeler til enkeltindivider. Denne typen kobling er ikke mulig med datagrunnlaget vi har tilgang til, og en slik analyse faller også utenfor oppdragets mandat.

En annen sentral komponent er beskatningen av varer og tjenester, primært gjennom merverdi-avgiften. Merverdiavgiften er i utgangspunktet utformet som en tilnærmet uniform skatt på konsum, med enkelte unntak og reduserte satser for utvalgte varegrupper. I den offentlige finanslitteraturen er det vanlig å betrakte en slik konsumskatt som regressiv, i den forstand at personer med lavere inntekt typisk bruker en høyere andel av budsjettet sitt på konsum, og dermed betaler mer i konsumskatt relativt til inntektens, enn personer med høyere inntekt (Crawford, Keen, & Smith, 2020).

For å kunne si noe presist om hvordan konsumbeskatningen påvirker fordelingen mellom kjønnene, ville det vært nødvendig med detaljert informasjon om konsummønstrene til kvinner og menn. Denne typen informasjon er ikke tilgjengelig i vårt datagrunnlag, og en slik analyse ligger utenfor tematikken for dette prosjektet.

I tillegg finnes det en rekke andre avgifter og skattekomponenter som potensielt kan ha fordelingsmessig betydning, herunder særavgifter på blant annet drivstoff, bil, alkohol og tobakk, samt ulike eiendomsrelaterte skatter. Mange av de samme betraktningene som for merverdiavgiften gjør seg gjeldende: disse avgiftene treffer i stor grad uniformt, og de fordelingsmessige implikasjonene avhenger av hvordan forbruksmønstrene varierer mellom kjønnene og på tvers av inntektsgrupper. Også her mangler vi informasjonen som kreves for en presis analyse.

10.2 Endringer av skattesystemet

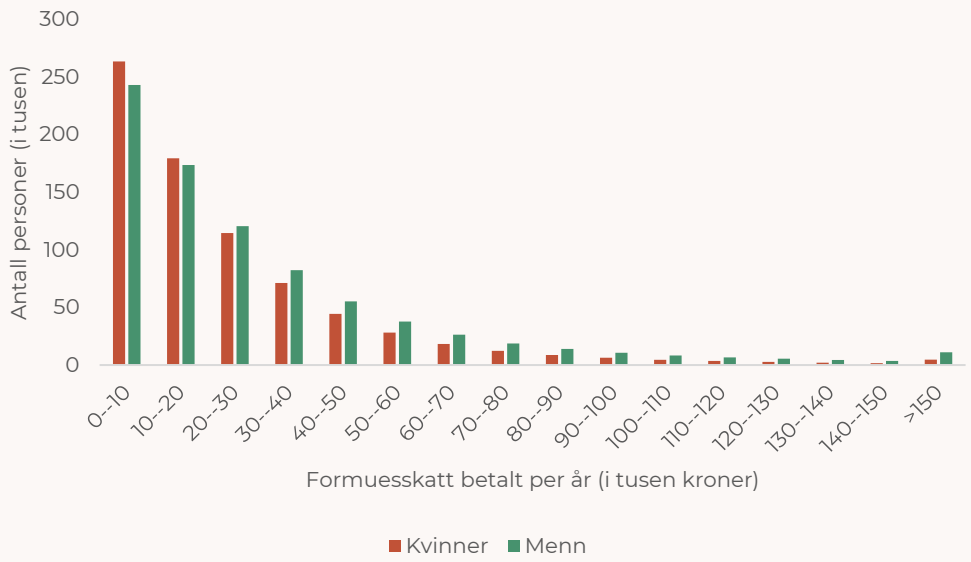
I delkapittelet foran har vi beskrevet hvordan det eksisterende skattesystemet påvirker fordelingen av disponible ressurser mellom kvinner og menn. Et naturlig oppfølgingsspørsmål er da hvordan ulike endringer i dette systemet vil slå ut på fordelingen mellom kjønnene: Vil en gitt skatteendring forsterke eller dempe de eksisterende forskjellene mellom kvinner og menn? Og i hvilken grad avhenger svaret av hvor i skattesystemet endringen gjøres?

For å belyse dette, analyserer vi et sett utvalgte scenarioer for endringer i henholdsvis inntekts- og formuesskatten. For hvert scenario beregner vi de fordelingsmessige virkningene mellom kjønnene, med utgangspunkt i det eksisterende skattegrunnlaget.

10.2.1 Metode

Analysene i dette kapittelet belyser hvordan utvalgte endringer i skatte- og overføringssystemet

Figur 10-3: Antall personer som betaler formuesskatt per kjønn (2023)

Merknad: Beregninger basert på registerdata fra SSB.

påvirker fordelingen av disponible ressurser mellom kvinner og menn. I analysen av skatteendringer skiller vi mellom to typer virkninger av endringer i skattesystemet: mekaniske effekter og adferds-effekter, i tråd med det som er standard i skattelitteraturen (Feldstein, 1995).

Den mekaniske effekten er den umiddelbare endringen i skattebyrden som oppstår dersom individers inntekt og formue holdes konstant. Den gir et rent fordelingsmessig bilde av hvem som berøres av en skatteendring, og med hvor mye, basert på deres plassering i inntekts- eller formuesfordelingen.

Atferdseffekten fanger opp at individer tilpasser atferden sin som respons på endrede insentiver. Ved endringer i inntektsskatten legger vi til grunn en atferdsrespons som modifiserer proveny-effekten, det vil si virkningen på statens skatte-inntekter, relativt til den mekaniske effekten. Konkret antar vi en kompensert elastisitet på 0,3 og ingen inntektseffekt. En kompensert elastisitet på 0,3 ligger midt i normalintervallet som Saez, Slemrod og Giertz (2012) identifiserer i litteraturen. Atferdsresponsen innebærer at skattepliktig inntekt reduseres når marginalskatten øker, slik at den faktiske effekten på myndighetens skatteinntekter (provenytapet) ved et skattekutt blir mindre enn det mekaniske, og provenygevinsten ved en skatteøkning blir lavere enn den mekaniske beregningen tilsier. For formuesskatten legger vi ikke inn atferdseffekter, i tråd med at det empiriske grunnlaget for å kvantifisere slike responser på en konsistent måte er mer begrenset.

10.2.2 Data

Beregningene bygger på registerdata fra Statistisk sentralbyrå for inntektsåret 2023, koblet med informasjon om skattepliktig formue, formuestype og demografiske kjennetegn. Skattebeløpene er ikke hentet direkte fra registerdataene, men beregnet av oss ved å anvende gjeldende skatteregler for 2023, herunder satser for trinnskatt, trygdeavgift, skatt på alminnelig inntekt, og formuesskatt, på individenes registrerte inntekts- og formuesgrunnlag. Beregningen tar hensyn til personfradrag og minstefradrag. Inntekts-fordelingen per trinn og kjønn, samt formues-sammensetning, er beregnet direkte fra registerdataene og ligger til grunn for alle simuleringer.

10.3 Utvalgte endringer i inntektsskatt

10.3.1 Redusere snittskatten

I dette scenarioet reduseres den gjennomsnittlige skattesatsen på arbeidsinntekt ved å senke marginalskatten i hvert trinn med ett prosentpoeng. Scenarioet tilsvarer dermed en uniformt lavere skattebelastning på tvers av inntektsfordelingen, uten endringer i

Tabell 10-1: Fordelingsvirkninger av ulike endringer av inntektsskatten

Scenario	Gruppe	Mek. effekt (mill. kr)	Mek. effekt (kr/pers.)	Adferds-respons (mill. kr)	Adferds-respons (kr/pers.)	Total (mill. kr.)	Total (kr/pers.)
Redusere snittskatten 1 pst	Snitt	−13 203	−4 715	2 599	928	−10 604	−3 787
	Menn	−7 911	−5 382	1 643	1 118	−6 269	−4 264
	Kvinner	−5 292	−3 979	956	719	−4 336	−3 260
Redusere marginalskatten i øverste trinn	Snitt	−355	−127	278	99	−77	−28
	Menn	−302	−205	229	156	−73	−49
	Kvinner	−53	−40	48	36	−5	−3
Redusere marginalskatten i nederste trinn	Snitt	−4 623	−1 651	63	22	−4 560	−1 629
	Menn	−2 467	−1 678	29	19	−2 438	−1 659
	Kvinner	−2 156	−1 621	34	26	−2 122	−1 595

Merknad: Simuleringer basert på registerdata fra SSB

progressiviteten i skattesystemet. Scenarioet kan forstås som en stilisert reduksjon i en flat skatt på arbeidsinntekt. Det ligner dermed på en reduksjon i trygdeavgiften, men er ikke nødvendigvis identisk fordi skattegrunnlaget kan avvike. Det er verdt å være oppmerksom på at resultatene ville vært identiske, men med motsatt fortegn, hvis man heller hadde hevet snittskatten.

Tabell 10-1, andre rad, oppsummerer virkningene av dette scenarioet. Reduksjon i snittskatten på tvers av alle trinn gir en samlet reduksjon i myndigheters skatteinntekter (provenytap) på om lag 10 600 millioner kroner, eller 10,6 milliarder, når både mekanisk effekt og atferdsrespons er regnet inn. Den mekaniske provenyeffekten er på −13 200 mill. kr., mens økt arbeidstilbud som følge av lavere marginalskatt bringer tilbake om lag 2 600 mill. kr. i skatteinntekter. I gjennomsnitt tilsvarer dette en endring i disponibel inntekt på 3 800 kroner per person.

Virkningene av skatteendringen er skjev mellom kjønnene, men i størrelsesorden er den sammenlignbar med fordelingen av inntektsskatten i utgangspunktet. Menn får en gjennomsnittlig lettelse på om lag 4 300 kroner per person, mens den tilsvarende lettelsen for kvinner er på om lag 3 300 kroner per person. Kvinner mottar dermed om lag 76 prosent av den lettelsen menn mottar målt per person, noe som omtrent tilsvarer det generelle inntektsforholdet mellom kjønnene. Samlet sett så vil 6.3 milliarder av skatte-reduksjonen tilfalle menn, mens 4.3 milliarder vil tilfalle kvinner. Det betyr at om lag 59 prosent av skattereduksjonen vil tilfalle menn og 41 prosent kvinner, som oppsummert i Figur 10-4.

Forskjellen i virkninger mellom kjønnene skyldes i hovedsak at menn i gjennomsnitt har høyere bruttoinntekt og dermed betaler mer i inntekts-skatt, slik at en proporsjonal lettelse mekanisk gir en større effekt for per mann. Atferdsresponsen, målt i kroner per person, er også nesten dobbelt så stor for menn (1 118 kroner) som for kvinner (719 kroner), noe som reflekterer at menn befinner seg høyere i inntektsfordelingen og har høyere marginalskatt, og dermed vil ha sterkere atferds-respons ved marginale skatteendringer. At menn mottar en høyere andel av den samlede lettelsen (59 prosent) enn per-person-forholdet tilsier (76 prosent), skyldes at sysselsettingsgraden er høyere blant menn enn blant kvinner.

10.3.2 Redusere marginalskatten i det øverste trinnet

I dette scenarioet reduseres marginalskatten i det øverste inntektstrinnet (over 1,5 millioner kroner i årsinntekt) med ett prosentpoeng. Reformen påvirker dermed utelukkende skattytere som allerede befinner seg over denne inntektsterskelen, og har ingen virkning på øvrige inntektsgrupper. Det er verdt å være oppmerksom på at effekten hadde vært den samme, men med motsatt fortegn, hvis man hadde hevet marginalskatten i det øverste trinnet.

Tabell 10-1, tredje rad, oppsummerer virkningene av dette scenarioet. En reduksjon i marginalskatten på øverste trinn gir relativt beskjedne samlede provenyeffekter, men mønsteret er illustrerende for skjeve fordelingseffekter. Den mekaniske proveny-reduksjonen er på om lag 355 millioner kroner, men nærmest like stor atferdsrespons trekker i motsatt retning med 278 millioner kroner, slik at den samlede nettoprovenyeffekten er på −77 millioner kroner. Gjennomsnittlig nettolettelse er 28 kroner per person i befolkningen.

Forskjellen i virkninger mellom kjønnene er her mer skjev enn i det tidligere scenariet hvor vi endret snittskatten. Den mekaniske effekten er på 302 millioner kroner for menn, mot kun 53 millioner kroner for kvinner, med andre ord mottar menn om lag 85 prosent av den mekaniske lettelsen. Dette gjenspeiler at menns inntekter i større grad befinner seg over toppskattegrensen: menn dominerer i den øverste delen av inntekts-fordelingen, og det er disse som direkte berøres av en endring i denne satsen. Etter atferdsrespons er den samlede nettolettelsen 49 kroner per mann og kun 3 kroner per kvinne i befolkningen. Scenarioet illustrerer således at skattereduksjoner målrettet mot de høyeste inntektene primært går til menn, og dermed kan bidra til å øke den disponible inntektsforskjellen mellom kjønnene.

10.3.3 Redusere marginalskatten i det nederste inntektstrinnet

I dette scenariet reduseres marginalskatten i det nederste inntektstrinnet med ett prosentpoeng. Endringen påvirker dermed i første rekke inntekts-grupper med lav til middels bruttoinntekt, og vil treffe en langt større andel av befolkningen enn en tilsvarende lettelse på øverste trinn. Det er verdt å være oppmerksom på at effektene vi ser på her ville vært de samme, men med motsatt fortegn, hvis man hadde økt marginalskatten i det nederste inntektstrinnet.

Tabell 10-1, fjerde rad, oppsummerer virkningene av dette scenarioet. Samlet mekanisk provenyeffekt er på om lag 4 600 mill. kr., men atferdsresponsen er svakt positiv med 63 mill. kr., slik at netto-provenyeffekten er −4 560 mill. kr. Dette er et karakteristisk trekk ved reduksjoner i lavere marginalskattesatser: siden skattebasen er lavere på lavere inntektsnivåer vil også en atferdsrespons ha mindre effekt.

Effekten er mer jevnt fordelt mellom kjønnene enn hva som er tilfellet for lettelsen på øverste trinn. Menn får en gjennomsnittlig nettolettelse på om lag 1 659 kroner per person, mens kvinner får 1 595 kroner. Fordelingen er dermed nesten symmetrisk mellom kjønnene målt per person, noe som reflekterer at det nedre trinnet treffer en bred del av inntektsfordelingen der kjønnsforskjellene i skattepliktig inntekt er mer moderate.

10.4 Endringer i formuesskatten

10.4.1 Fjerne formuesskatten

I dette scenarioet avskaffes formuesskatten i sin helhet. Alle skatteytere som i dag er underlagt formuesskatt — det vil si de med netto skattepliktig formue over bunnfradraget — vil ikke lenger betale denne skatten. Scenarioet er rent mekanisk og inkluderer ingen atferdsrespons.

Tabell 10-2, andre rad, oppsummerer virkningene av dette scenarioet. Full fjerning av formuesskatten gir et samlet provenytap på om lag 19 900 mill. kr. Fordelingen mellom kjønnene er sterkt skjev: menn står for om lag 70 prosent av provenytapet med 13 900 mill. kr., mens kvinner står for de resterende 30 prosent med 6 100 mill. kr.

Fordelingen mellom kjønnene er skjev. Målt per person mottar menn en gjennomsnittlig lettelse på 9 432 kroner, mot 4 559 kroner for kvinner. Kvinner mottar således om lag 48 prosent av lettelsen menn mottar per person. Skjevheten er direkte sammenkoblet med de kjønnsforskjellene i formue som er dokumentert i kapittel 5: menn har i gjennomsnitt høyere bruttoformue, en større andel i usikker kapitalformue, og er overrepresentert i øvre del av formuesfordelingen. Fordi formuesskatten er proporsjonal over bunnfradraget, vil en fjerning av den mekanisk gi langt større gevinster til de med høyest formue, og dermed forsterke den disponible formuesforskjellen mellom menn og kvinner.

10.4.2 Fjerne formuesskatten på «arbeidende kapital»

En alternativ, mindre omfattende reform er å frita såkalt «arbeidende kapital» fra formuesskatt. Arbeidende kapital defineres her som nærings-relaterte eiendeler og verdipapirer direkte knyttet til produksjon, inkludert aksjer i ikke-børsnoterte og børsnoterte virksomheter. Scenarioet er avgrenset til denne typen formue og inkluderer ikke endringer for øvrige formuestyper.

Tabell 10-2, tredje rad, oppsummerer virkningene av dette scenarioet. Fjerning av formuesskatten på arbeidende kapital gir et samlet provenytap på om lag 7 970 mill. kr., eller om lag 40 prosent av provenytapet ved en fullstendig avskaffelse. Menn står for 5 640 mill. kr av dette tapet, tilsvarende om lag 71 prosent av totalen, mens kvinner står for 2 330 mill. kr.

Også her er kjønnsforskjellene påfallende. Målt per person er den gjennomsnittlige lettelsen 3 840 kroner for menn og 1 750 kroner for kvinner. Kvinner mottar således om lag 46 prosent av den gjennomsnittlige lettelsen menn mottar. Forholdet er dermed noe skjevere enn ved full avskaffelse av formuesskatten. Dette mønsteret speiler at nærings- og aksjeformue, som er de mest relevante komponentene i arbeidende kapital, er mer ulikt fordelt mellom kjønnene enn totalformue. Menn er betydelig overrepresentert blant eiere av nærings-formue og unoterte aksjer, og en skattelette på

Tabell 10-2: Fordelingsvirkninger av ulike endringer av formuesskatten

Scenario	Gruppe	Total provenyeffekt (mill. kr)	Effekt per person (kr/pers.)
Fjerning av formuesskatten	Snitt	−19 929	−7 117
	Menn	−13 866	−9 432
	Kvinner	−6 063	−4 559
Fjerning av formuesskatt på arbeidende kapital	Snitt	−7 971	−2 847
	Menn	−5 644	−3 840
	Kvinner	−2 327	−1 750
Fjerning av verdsettelsesrabatten	Snitt	10 183	3 637
	Menn	6 045	4 112
	Kvinner	4 138	3 111

Merknad: Simuleringer basert på registerdata fra SSB

disse formueskategoriene vil dermed i særlig grad tilfalle menn.

10.4.3 Fjerne verdsettelsesrabatten

I dette scenarioet fjernes verdsettelsesrabatten som i dag gjelder for deler av formuesskattegrunnlaget. I det norske systemet verdsettes visse formuestyper til en lavere andel av antatt omsetningsverdi ved fastsetting av formuesskatt. Spesifikt så er dette primærbolig samt aksjer og driftsmidler. En fjerning av rabatten innebærer at disse formuestypene verdsettes til full markedsverdi, noe som øker det skattepliktige grunnlaget og dermed øker den påløpte formuesskatten for de berørte. Sammenlignet med de to øvrige scenarioene er dette således et innstrammingstiltak, heller enn en skattelette.

Tabell 10-2, fjerde rad, oppsummerer virkningene av dette scenarioet. Fjerning av verdsettelsesrabatten gir en provenygevinst på om lag 10 200 mill. kr totalt. Menn står for 6 000 mill. kr av økningen, mens kvinner står for 4 100 mill. kr. Fordelingen mellom kjønnene er noe jevnere her enn i de to forutgående scenarioene, men menn bærer likevel om lag 59 prosent av den totale skattebelastnings-økningen.

Målt per person er den gjennomsnittlige skatteøkningen på 4 100 kroner for menn og 3 100 kroner for kvinner. Forholdet mellom kjønnene er dermed noe jevnere enn i scenarioene der formuesskatten fjernes eller reduseres: kvinner berøres med om lag 76 prosent av effekten menn berøres av, målt per person. Dette reflekterer at de formuestypene som i dag har rabatt, særlig sekundærbolig, er noe jevnere fordelt mellom kjønnene enn eksplisitte næringsforumer. Siden dette er et innstrammings-tiltak, er den relative utjevningseffekten begrenset: selv om belastningen er mer jevnt fordelt mellom kjønnene enn ved en ren formuesskattelette, vil den økte skatten fremdeles falle tyngst på menn gitt deres dominerende eierskap i de øvre formueskvintilene.

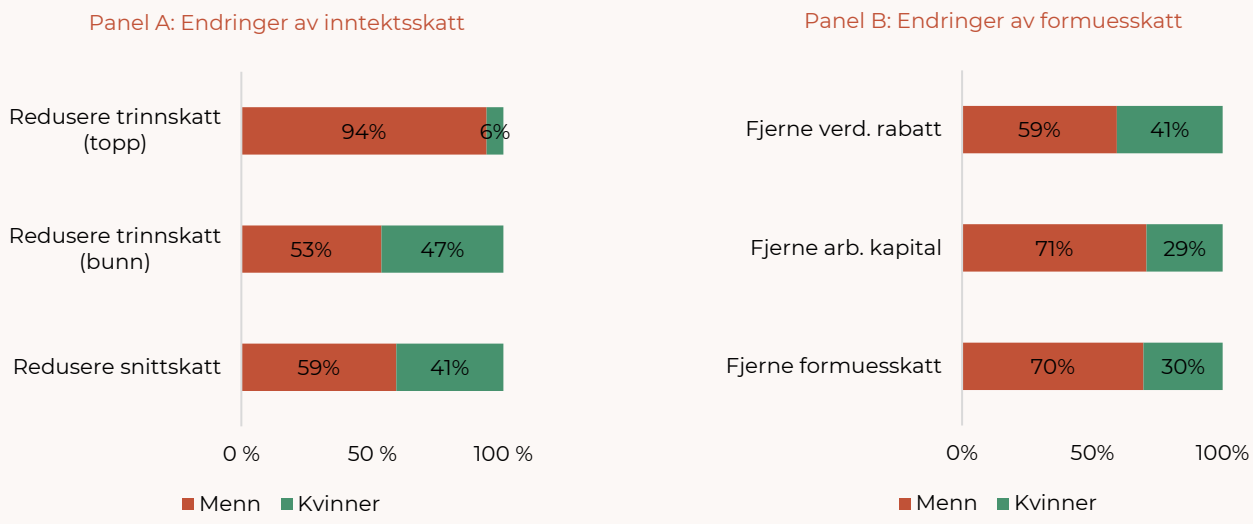
10.5 Oppsummering

I Norge har skattesystemet en viktig utjevnende funksjon. Det gjelder også for økonomisk ulikhet mellom kjønnene. Både inntekts- og formueskatten bidrar til å utjevne kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser. Samtidig er detaljene i skattesystemet stadig oppe til diskusjon, og det drøftes en rekke endringer som vil kunne påvirke skattesystemets utjevnende virkning på kjønnsulikheten.

I dette kapittelet har vi studert hvordan mindre endringer i inntekts- og formuesskatten kan forventes å påvirke kjønnsforskjeller i netto inntekt og formue.

Vi har studert tre mulige endringer i inntektskatten; redusert snittskatt, redusert toppskatt (redusert skatt på inntekt over 1,5 million kroner) og redusert bunnskatt (redusert skatt på det nederste inntektstrinnet). Videre har vi studert tre endringer i formueskatten: fjerning av formueskatten helt,

Figur 10-4: Provenyeffekter av skatteendringer fordelt på kjønn

Merknad: Simuleringer basert på registerdata fra SSB.

fjerning av formueskatt på såkalt arbeidende kapital og fjerning av verdsettelsesrabatten.

Alle elementene av skattesystemet vi har studert, bidrar til utjevning av økonomiske forskjeller mellom kjønnene. Det innebærer at økt skattebelastning på alle disse områdene vil bidra til å redusere de samlede, netto kjønnsforskjellene i økonomiske ressurser. Tilsvarende vil redusert skattebelastning bidra til å øke de samlede, netto kjønnsforskjellene.

Av de delene av skattesystemet vi har studert, er det særlig toppskatten på inntekt og formueskatten som bidrar til å utjevne kjønnsforskjeller. Dette er fordi menn særlig er overrepresentert blant de som har de høyeste inntektene og de høyeste formuene. Redusert skattebelastning i disse delene av skattesystemet, vil dermed bidra til en betydelig økning i de samlede kjønnsforskjellene i økonomiske ressurser.

Samtidig vil endringer i skattesystemet også ha en rekke andre konsekvenser enn påvirkningen på kjønnsulikheter. Generelt vil skatt i de fleste tilfeller antas å ha en vridende effekt på atferd, ved at folk reduserer sin aktivitet på områder som får økt beskatning. Skatt på inntekt og formue, som begge er positive verdier for samfunnet, har derfor også en kostnad i form av at aktiviteten av disse forventes å reduseres. Helheten i skattesystemet må derfor også avveie disse hensynene, opp mot skattesystemets evne til å skaffe inntekter til det offentlige og dets utjevnende effekt.

11. Konklusjon

Rapporten viser at det er betydelige kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser, både i inntekt og formue. Menn har i gjennomsnitt høyere inntekt enn kvinner, og dette gir bedre forutsetninger for formuesoppbygging over tid. Kjønns-forskjeller i inntekt oppstår først og fremst ved at menn har høyere arbeidsinntekt enn kvinner, fordi de jobber mer og i andre yrker. Rapporten viser samtidig at kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser ikke bare handler om arbeidsinntekt. Menn har også høyere kapitalinntekter og mer formue, og en større del av formuen er plassert i usikker kapital, som historisk har gitt høyere avkastning.

Samlet sett viser analysene at kjønnsforskjellene i økonomiske ressurser må forstås som et resultat av et samspill mellom strukturelle, institusjonelle og individuelle faktorer. Strukturelle forhold i arbeidsmarkedet, som kjønnsdelt yrkestilknytning, arbeidstid og karriereforløp, henger tett sammen med forskjellene i arbeidsinntekt. Et særlig viktig institusjonelt forhold er skatte- og overførings-systemet, som bidrar til å dempe forskjellene, men utligner dem i begrenset grad. Samtidig ser vi systematiske forskjeller i økonomisk atferd mellom kvinner og menn, blant annet i formuesplassering. Disse individuelle faktorene må også forstås i lys av de strukturelle og institusjonelle rammene individene står overfor.

Store og vedvarende kjønnsforskjeller i samlet inntekt

I denne rapporten viser vi at menn i gjennomsnitt har betydelig høyere samlet inntekt enn kvinner. I gjennomsnitt er menns totalinntekt om lag en tredel høyere enn kvinners, og forskjellene er tydelige også når vi ser på medianinntekt. Dette innebærer at kjønnsforskjellene i økonomiske ressurser ikke bare er et fenomen som drives av noen få med svært høye inntekter, men preger inntektsfordelingen bredt. Samtidig er forskjellene større i gjennomsnitt enn i median, noe som kommer av at det er noen menn med svært høy inntekt.

Ved å se alle inntektskildene i sammenheng, arbeidsinntekt, kapitalinntekt og offentlige overføringer, gir vi et helhetlig bilde av kvinners og menns økonomiske ressurser. Et hovedfunn er at kjønnsforskjellene i samlet inntekt består også når vi inkluderer overføringer fra det offentlige, og at velferdsordningene i begrenset grad utligner forskjellene som oppstår i arbeidsmarkedet. Dette fordi arbeidsrelaterte overføringer henger sammen med tidligere arbeidsinntekt, og kvinner mottar dermed i snitt kun 80 prosent av det menn mottar i slike overføringer.

Forskjeller i arbeidsinntekt er den viktigste driveren

Den viktigste forklaringen på kjønnsforskjellene i samlet inntekt er at menn i gjennomsnitt har høyere arbeidsinntekt enn kvinner. Dette skyldes flere forhold som virker sammen. Menn har høyere yrkesdeltakelse og jobber flere timer, og de er i større grad sysselsatt i yrker og bransjer med høyere lønnsnivå. Disse mønstrene er godt dokumentert tidligere, både i norsk og internasjonal forskning, og bekreftes i denne rapporten.

Selv om forskjellene i arbeidsinntekt reduseres når vi tar hensyn til observerbare kjennetegn som sysselsetting, studieretning, næring og sektor, gjenstår det fortsatt et betydelig gap. Dette peker mot at strukturelle forhold i arbeidsmarkedet, herunder kjønnsdelt arbeidsdeling og ulikheter i karriereforløp, fortsatt spiller en sentral rolle for økonomisk ulikhet mellom kvinner og menn.

Menn dominerer blant dem med høyest inntekt

Kjønnsforskjellene i inntekt er særlig store i toppen av inntektsfordelingen. Menn er i langt større grad enn kvinner representert blant personer med svært høy samlet inntekt, og dette gjelder både arbeids- og kapitalinntekt. Mens kjønnsforskjellene i inntekt er mer moderate rundt midten av fordelingen, øker gapet markant i de øvre inntektsgruppene.

Dette har implikasjoner for forståelsen av økonomisk ulikhet mellom kjønnene. Det innebærer at kjønnsforskjellene ikke bare handler om et generelt gap, men også om ulik tilgang til de mest inntektsgivende posisjonene i økonomien. Dette bidrar til å forsterke forskjellene i økonomisk handlingsrom og muligheter over tid.

Menn har høyere kapitalinntekt, nært knyttet til høyere arbeidsinntekt og formuesoppbygging

Menn har i gjennomsnitt høyere kapitalinntekt enn kvinner. En plausibel forklaring er at høyere arbeidsinntekt over tid gir større rom for sparing og investering, noe som igjen fører til høyere formue og kapitalavkastning (Fagereng, Holm, Moll, & Natvik, 2020). Forskjeller i kapitalinntekt kan derfor oppstå som et resultat av kumulative forskjeller i inntekt tidligere i livsløpet. Slik kan ulikheter i arbeidsmarkedet forplanter seg videre til ulikheter i kapitalinntekt og samlet økonomisk sikkerhet. Et forbehold er knyttet til at vi ikke beregner sparerater i dette prosjektet, og vi kan ikke utelukke at forskjeller i forbruk påvirker akkumuleringen av formue ulikt for kvinner og menn.

Menn oppnår potensielt høyere avkastning på kapitalen sin, som bidrar til høyere kapitalinntekter og formue over tid

I tillegg til å ha høyere kapitalinntekt som følge av større formue, sparer menn annerledes enn kvinner, og har i snitt en større del av formuen i usikker kapital, som aksjer, som historisk har vært assosiert med betydelig høyere avkastning enn bankinnskudd, se eksempelvis NBIM (The equity risk premium - discussion note, 2016). Det bidrar til at menn i gjennomsnitt oppnår høyere kapitalinntekt på sin formue, enn kvinner, som i høyere grad sparer i form av bankinnskudd.

Flere kvinner mottar offentlige overføringer, men mannlige mottakere får mer i gjennomsnitt

Det er en større andel kvinner enn menn som mottar offentlige overføringer, særlig helserelaterte ytelser og pensjon. Dette reflekterer blant annet at kvinner oftere har svakere tilknytning til arbeidsmarkedet, samt at de lever lenger og i noe større grad går av med pensjons tidligere enn menn.

Blant dem som mottar offentlige ytelser, er utbetalingene i gjennomsnitt høyere for menn enn for kvinner. Dette gjelder særlig pensjon og inntektsavhengige trygdeytelser, der tidligere arbeidsinntekt spiller en sentral rolle i beregningen av ytelsenes størrelse.

Dette illustrerer at de arbeidsrelaterte ytelsene gjør at kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt ses også i velferdssystemet. Menns høyere inntektsgrunnlag bidrar til at de i gjennomsnitt mottar høyere overføringer. De helserelaterte og øvrige ytelsene reduserer derimot kjønnsforskjellene. Utover virkninger på kjønnsforskjeller, bidrar ytelsene til å redusere forskjellene i befolkningen, ikke minst mellom ulike aldersgrupper.

Kjønnsforskjeller i formue akkumuleres over livsløpet, men tegn på mindre forskjeller blant yngre kohorter

Det er tegn til at kjønnsforskjellene i formue øker med alderen. Dette livsløpsperspektivet understreker at kjønnsulikheter i økonomiske ressurser ikke kan forstås som isolerte fenomener på ett tidspunkt, men som resultatet av sammenvevde faktorer som virker over lang tid.

På en annen side er det tegn til at kjønnsforskjellene er mindre i yngre kohorter, både i inntekt og formue. Det kan tilsi at de samlede kjønnsforskjellene i økonomiske ressurser vil falle på sikt, selv om de ikke blir mindre *innad* i hver kohort.

Barn forsterker kjønnsforskjeller i inntekt og økonomiske ressurser

Et sentralt funn er at kjønnsforskjellene i inntekt er større i husholdninger med barn enn blant dem uten barn, særlig blant foreldre som lever i par. Kvinners arbeidsinntekt er lavere relativt til mannens i husholdninger med barn enn uten, og denne forskjellen vedvarer over tid. Dette samsvarer med en omfattende litteratur som viser at foreldreskap, og særlig mødres omsorgsansvar, har varige konsekvenser for yrkesdeltakelse, arbeidstid og lønnsutvikling (Kleven, Landais, & Leite-Mariante, 2025).

Selv om både kvinner og menn mottar overføringer knyttet til foreldreskap, er disse i liten grad tilstrekkelige til å kompensere for tap i arbeidsinntekt. Effekten av barn bidrar dermed til å forsterke kjønnsforskjeller i både samlet inntekt og videre formuesoppbygging over livsløpet.

Omtrent like store lønnsforskjeller blant høyt og lavt utdannede

Utdanning bidrar til høyere inntekt for både kvinner og menn, men eliminerer ikke kjønnsforskjellene. Blant personer med høyere utdanning har kvinner en marginalt høyere andel av kvinners inntekt enn blant personer med kun grunnskole eller videregående. Prosentvis er forskjellen i kapitalinntekt omtrent lik i ulike utdanningsgrupper, og beløpene øker med økende utdanningsnivå, for både kvinner og menn.

For både kvinner og menn avtar andelen som mottar overføringer med økende utdanningsnivå, i tråd med at høyere utdanning henger sammen med sterkere og mer stabil tilknytning til arbeidsmarkedet. Samtidig varierer kjønnsforskjellene i nivået på overføringene med utdanningsnivå. For

menn øker gjennomsnittlige overføringer med utdanningsnivå, mens det avtar for kvinner.

Dette peker på at utdanning i seg selv ikke er tilstrekkelig for å utjevne kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser. Også blant høyt utdannede spiller faktorer som yrkesvalg, arbeidstid, karriereavbrudd og lederposisjoner en viktig rolle, i tråd med tidligere forskning på kjønnsforskjeller i lønnsutvikling.

Foreldres utdanning har begrenset betydning for kjønnsforskjeller i voksen alder

Analysene indikerer at foreldres utdanningsnivå har betydning for inntektsnivå generelt, men i begrenset grad for kjønnsforskjellene i inntekt. Inntektsnivået øker noe for både kvinner og menn med foreldres utdanningsnivå, særlig når vi sammenligner personer med foreldre med høyere utdanning opp mot personer med foreldre uten fullført videregående. Andelen som mottar overføringer er lavere blant personer med høyt utdannede foreldre, for begge kjønn. Dette er konsistent med at foreldres utdanning henger sammen med sterkere arbeidsmarkedstilknytning også i neste generasjon.

Kvinner og menn med tilsvarende familiebakgrunn utvikler fortsatt ulike inntektsforløp. Dette tyder på at kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser i hovedsak formes gjennom egne utdannings- og yrkesvalg, samt institusjonelle rammer i arbeids- og velferdssystemet, snarere enn gjennom sosioøkonomisk bakgrunn alene.

Mindre kjønnsforskjeller blant innvandrere, særlig i lavere deler av inntektsfordelingen

Blant innvandrere er kjønnsforskjellene i inntekt gjennomgående mindre enn i resten av befolkningen. Dette skyldes i stor grad at både kvinner og menn i disse gruppene i gjennomsnitt har lavere inntekt og svakere tilknytning til arbeidsmarkedet, og at færre befinner seg i de øvre delene av inntektsfordelingen der kjønnsforskjellene er størst.

Dette betyr ikke nødvendigvis at kjønnsulikheten er mindre i en normativ forstand, men snarere at den samlede inntektsfordelingen er mer konsentrert. Funnene illustrerer at kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser må forstås i sammenheng med generelt inntektsnivå og posisjon i fordelingen.

Et mer progressivt skattesystem virker omfordelende mellom kjønnene

Rapporten viser også at skattesystemet bidrar til å redusere kjønnsforskjeller i disponibel inntekt, særlig gjennom progressiv beskatning av høye inntekter. Et mer progressivt skattesystem vil dermed også virke mer omfordelende mellom kvinner og menn, ettersom menn i større grad befinner seg i de øvre inntektsgruppene. Skattesystemet demper, men kompenserer ikke fullt ut for, kjønnsforskjeller i arbeidsinntekt og kapitalinntekt. Av de undersøkte skatteendringene, treffer en endring i marginalskatten på de laveste inntektene mest likt for kvinner og menn, mens en endring av marginalskatten på høye inntekter påvirker menn i betydelig større grad enn kvinner. Også formueskatten treffer i langt høyere grad menn enn kvinner, og skattegevinsten ved en generell reduksjon i formueskatten vil dermed i hovedsak tilfalle menn og øke kjønnsulikheten.

Implikasjoner og videre kunnskapsbehov

Analysene har implikasjoner for hvordan ulike politikkområder kan påvirke kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser. Resultatene viser at skatte- og overføringssystemet bidrar til å dempe forskjellene i disponibel inntekt mellom kvinner og menn, blant annet gjennom progressiv beskatning. Dette innebærer at skattepolitikken også kan ha en omfordelende effekt mellom kjønn, ettersom menn i større grad befinner seg i de øvre inntektsgruppene. Samtidig peker analysene på at forskjeller i arbeidsinntekt er en viktig driver for ulikhet i samlet inntekt. Tiltak som påvirker tilknytning til arbeidsmarkedet, arbeidstid og antall år i arbeidslivet, vil derfor være sentrale for utviklingen i kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser over tid.

Analysene peker også på flere områder hvor det er behov for videre forskning. For det første bygger analysene av formue på ligningsverdier, som kan avvike fra faktiske markedsverdier, særlig for bolig og unoterte aksjer. Det innebærer at kjønnsforskjellene i formue potensielt er større enn det analysene i denne rapporten viser. Mer presise estimater av faktisk formuesverdi kan bidra til å gi et bedre bilde av reelle kjønnsforskjeller i formue og kapitalavkastning. Videre har vi i dette prosjektet ikke hatt muligheter til å analysere eventuelle forskjeller i sparing eller forbruksmønstre, som gjør at vi i liten grad kan si i hvilken grad forskjeller i formuesoppbygging skyldes forskjeller i sparing versus forskjeller i avkastning. En bedre forståelse av samspillet mellom inntekt, sparing, investeringsvalg og avkastning over livsløpet kan gi et mer helhetlig bilde av mekanismene bak kjønnsforskjeller i økonomiske ressurser.

12. Referanser

Andresen, M. E., & Bø, E. E. (2022). *Verdsetting av utnoterte selskaper*. Statistisk sentralbyrå. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/skatt-for-naeringsvirksomhet/artikler/verdsetting-av-unoterte-selskaper/_/attachment/inline/2dfe00a0-9082-41c4-b35e-d3401974b074:c5f351dd34888e134a97ea5d1c4a057b23e24aea/RAPP2022-31.pdf

Andresen, M. E., & Havnes, T. (2019). *Child care, parental labor supply and tax revenue*. Hentet fra https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0927537119300880?via%3Dihub

Andresen, M. E., & Nix, E. (2022). *Can the child penalty be reduced?* SSB.

Angelov, N., Johansson, P., & Lindahl, E. (2016). *Parenthood and the Gender Gap in Pay*. Hentet fra https://www.journals.uchicago.edu/doi/full/10.1086/684851

Babcock, L., Laschever, S., Gelfand, M., & Small, D. (2003). Nice Girls Don't Ask. *Harvard Business Review*.

Barber, B. M., & Odean, T. (2001). Boys will be boys: Gender, overconfidence, and common stock investment. *The quarterly journal of economics*, ss. 261-292.

Bishop, K., Bradley Heim, & Kata Mihaly. (2009). *Single Women's Labor Supply Elasticities: Trends and Policy Implications*. Hentet fra https://www.jstor.org/stable/25594548

Black, S. E., & Salvanes, K. G. (2022). Gender and inheritances. *AEA: Papers and proceeedings*.

Blau, F. D., & Kahn, L. M. (2007). Changes in the Labor Supply Behavior of Married Women: 1980-2000. *Journal of Labor Economics*.

Bohren, J. A., Hull, P., & Imas, A. (2025). Systemic Discrimination: Theory and Measurement. *The Quarterly Journal of Economics*, ss. 1743-1799.

Boudon, R. (1974). *Education, Opportunity and Social Inequality*. John Wiley & Sons.

Bucher-Koenen, T., Lusardi, A., Alessie, R., & Van Rooij, M. (2017). How Financially Literate Are Women? An Overviewand New Insights. *The Journal of Consumer Affairs*, ss. 255-283.

Bøckmann, E. (2024). *Ulikhetsbarometeret - utvikling i inntektsulikhet 2006-2019*. Fafo.

Charness, G., & Gneezy, U. (2012). *Strong Evidence for Gender Differences in Risk Taking*. Hentet fra https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0167268111001521

Coelho, M., Davis, A., Klemm, A., & Buitron, C. O. (2022). Gendered Taxes: The Interaction of Tax Policy with Gender Equality. *IMF Working Paper*.

Correll, S. J., Benard, S., & Paik, I. (2007). Getting a job: is there a motherhood penalty? *American Journal of Sociology*.

Crawford, I., Keen, M., & Smith, S. (2020). Value Added Tax and Excises. I J. Mirrlees (Red.). Institute for Fiscal Studies.

Croson, R., & Gneezy, U. (2009). *Journal of economic literature*.

Epland, J. (2021). *Gjeld utjevner formuesforskjeler mellom menn og kvinner*. SSB Analyse.

Evers, M., Mooji, R. d., & Vuuren, D. V. (2008). The wage elasticity of labour supply: A synthesis of empirical estimates. *De Economist*.

Fagereng, A., Guiso, L., Malacrino, D., & Pistaferri, L. (2020, Januar). Heterogeneity and persistance in returns to wealth. *Econometrica, 88*, ss. 115-170.

Fagereng, A., Holm, M. B., Moll, B., & Natvik, G. J. (2020). Saving Behavior Across the Wealth Distribution: The Importance of Capital Gains. *CEPR Discussion Papers*.

Falk, A., & Hermle, J. (2018). *Relationship of gender differences in preferences to economic development and gender equality*. Hentet fra https://www.science.org/doi/abs/10.1126/science.aas9899

Fazli, N. (2022, 10 04). *Høy sysselsetting blant unge med høyere utdanning*. Hentet 03 15, 2026

fra https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/hoy-sysselsetting-blant-unge-med-hoyere-utdanning

Feldstein, M. (1995). The Effect of Marginal Tax Rates on Taxable Income: A Panel Study of the 1986 Tax Reform Act. *Journal of Political Economy*.

Goldin, C. (2014). A Grand Gender Convergence; Its Last Chapter. *American Economic Review*.

Grødem, A. S. (2021). Vinneren tar alt? Fordelingsvirkninger av det nye norske pensjonssystemet. *Søkelys på arbeidslivet*.

Hamre, K. (2017). *Fordelingen av økonomiske ressurser mellom kvinner og menn og kjønnsforskjeller i helse.* SSB.

Havnes, T., & Mogstad, M. (2011). *Money for nothing? Universal child care and maternal employment*. Hentet fra https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0047272711000880

HKdir. (2024). *Mangfold og ulikhet i høyere* .

Houghton, K., Binder, A., Eng, A., & Foote, A. (2024). *Gender Pay Gap Similar Among Certificate Degree Graduates and Those from Highly Selective Bachelors Degree Programs But Reasons Why Differ*. Hentet 2026 fra https://www.census.gov/library/stories/2024/02/gender-wage-gap-education.html

ISF. (2024). *Ulik lønn for likt arbeid? Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, 2015-2020*. Institutt for Samfunnsforskning.

ISF. (2024). *Ulik lønn for likt arbeid? Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn, 2015-2022*. Institutt for samfunnsforkning.

Jia, Z., Thoresen, T., & Vattø, T. (2024). *Explaining the Declining Labor Supply Responsiveness of Married Women*. Hentet fra https://www.ifo.de/DocDL/cesifo1_wp11176.pdf

Kleven, H., Landais, C., & J, S. (2019). Children and Gender Inequality: Evidence from Denmark. *American Economic Journal: Applied Economics*.

Kleven, H., Landais, C., & Leite-Mariante, G. (2025). The Child Penalty Atlas. *The Review of Economic Studies*.

Kumar, A., & Liang, C.-Y. (2016). *Declining Female Labor Supply Elasticities in the U.S. and Implications for Tax Policy: Evidence from Panel Data*. Hentet fra https://www.dallasfed.org/-/media/documents/research/papers/2015/wp1501.pdf

Leibbrandt, A., & List, J. (2012). *Do Women Avoid Salary Negotiations? Evidence from a Large Scale Natural Field Experiment*. Hentet fra https://www.nber.org/papers/w18511

Lekve, M., & Arnesen, H. S. (2024). *Hvor likestilte er vi?* SSB.

NAV. (2025). *6 400 flere uføretrygdede i 2024*. Hentet fra https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/aap-nedsatt-arbeidsevne-og-uforetrygd-statistikk/nyheter/6-400-flere-uforetrygdede-i-2024?utm_source=chatgpt.com

Niederle, M., & Vesterlund, L. (2011). Gender and competition. *Annual review of Economics*.

Norges Bank Investment Management. (2016). *The equity risk premium - discussion note*.

NOU 2019:3. (2019). *Nye sjanser – bedre læring (Stoltenbergutvalgets utredning).*

Nyhus, E. K. (2023). *Finansiell kunnskap i den norske befolkning.* Kristiansand: Handelshøyskolen ved UiA.

OECD. (2025). *Education at a glance*. Hentet 05 21, 2026 fra https://www.oecd.org/en/publications/education-at-a-glance-2025_1c0d9c79-en/full-report/how-does-educational-attainment-affect-participation-in-the-labour-market_ae451464.html#tablegrp-d1e7078-9236014429

OECD. (2025). *Gender Equality in a Changing World: Taking Stock and Moving Forward.* Hentet fra https://doi.org/10.1787/e808086f-en

Reisel, L., & Seehuus, S. (u.d.). *Flere kvinner enn menn i høyere utdanning*. Hentet 2026 fra https://www.samfunnsforskning.no/core/publikasjoner/grafiske/kjonn-og-utdanning/hovedfunnsgrafikk---kjonnsdelte-utdanninger.pdf

Rousille, N. (2024). *THE ROLE OF THE ASK GAP IN GENDER PAY INEQUALITY*. Hentet fra https://ninaroussille.github.io/files/Roussille_2024.pdf

Sandnes, T. (2005). *Fordelingen av økonomiske ressurser mellom kvinner og menn* . SSB.

Save-Søderbergh, J. (2019). Gender gaps in salary negotiations: Salary requests and starting salaries in the field. *Journal of Economic Behavior & Organization*.

Skatteetaten. (2024, 06 20). *Har du lån sammen med andre? Sjekk skattekortet ditt!* Hentet 03 20, 2026 fra https://www.skatteetaten.no/presse/nyhetsrommet/har-du-lan-sammen-med-andre-sjekk-skattekortet-ditt/

Takle, M., & Medby, P. (2019). *Modell for beregning av boligformue.* Statistisk sentralbyrå.

Wagner, e. a. (2020). *Likelønn og det kjønnsdelte arbeidsmarkedet*. Hentet fra https://www.samfunnsforskning.no/core/publikasjoner/grafiske/likelonn-og-det-kjonnsdelte-arbeidsmarkedet/

Wiswall, M., & Zafar, B. (2017). Preference for the Workplace, Investment in Human Capital, and Gender. *Staff Reports*.

Wiswall, M., & Zafar, B. (2017). Preferences for the Workplace, Investments in Human Capital, and Gender. *Staff Reports*.

Zafar, B. (2009). *College Major Choice and the Gender Gap*. Hentet fra https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED517587.pdf

Aaberge, R., Modalsli, J., & Vestad, O. (2020). *Ulikheten – betydelig større enn statistikken viser.* Hentet fra https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/ulikheten-betydelig-storre-enn-statistikken-viser

Aaberge, R., Mogstad, M., Verstad, O. L., & Vestre, A. (2021). *Økonomisk ulikhet i Norge i det 21. århundre.* SSB.

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

E-post og telefon:
post@osloeconomics.no
+47 21 99 28 00

Besøksadresse:
Klingenberggata 7A
0161 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo